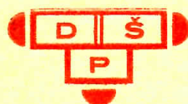
JOSIP BENEDIKT KOTOLENGO

ŽIVOTOPIS

ČOVJEK BOŽJE PROVIDNOSTI

1937

NAKLADA »DOBRA ŠTAMPA« Z. S O. J. - SLAV. POŽEGA
ŠTAMPARIJA »GRAFIKA« (A. KURTNAKER) SLAV. POŽEGA

JOSIP BENEDIKT KOTOLENGO

ŽIVOTOPIS SVETOG UTEMELJITELJA
MALOG DOMA BOŽJE PROVIDNOSTI

TALIJANSKI NAPISAO
KAN. LOVRO GENTILE
PREVEO
Don IV. NIKO SABBIONCELLO

Dopuštenjem nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu od 20 listopada 1936 broj 6940.

Božjoj Providnosti
Milostivoj Majci I Pomoćnici
U Vremenitim I Duhovnim Potrebama
Ovaj Životopis
Njezinog Vjernog Sluge I Poslanika
Svetog

Josipa Benedikta Kotolenga

Koji Je U Njezino Ime Izvršio
Trajno Čudo Malog Doma
Zakloništa Kršćanske Ljubavi I Svetišta Kreposti
Sa Svećeničkom Vjerom Sa Sinovskom Ljubavlju
Posvećuje
Pisac

Mojem milom bratu
ANTI SABBIONCELLO
u
Santiago de Chile
njegovim sinovima a mojim dragim sinovcima
Frani — Jurju — Ivanu — Marku i Petru
te dragoj
OBITELJI
mog pok. milog brata
MARKA
koji se svi nalaze u raznim gradovima južnoameričke republike Čile prigodom moje sedamdesetgodišnjice koja mi je na domaku — u znak moje najsrdačnije ljubavi preporučujući sve Providnosti Božjoj ovaj
svoj skromni rad
posvećuje
Prevodilac

Izjava

U pogledu čudesa, objavljenja, milosti te ostalih događaja, koji se u ovome životopisu spominju, podlažemo se sudu Svete Stolice u smislu odredaba Sv. O. Pape Urbana VIII svete uspomene.

Predgovor prevodioca

Pri današnjoj sveopćoj ćudorednoj i gospodarskoj krizi čitanje životopisa sv. Josipa Kotolenga (S. Giuseppe Benedetto Cottolengo) tog vanrednog junaka prave kršćanske ljubavi i milosrđa, koji je podigao bezbroj svakovrsnih karitativnih ustanova, moglo bi da, uz pomoć Božju, u većoj ili manjoj mjeri izliječi sve krize, te donese obilje duhovnog i socijalnog ploda. Duhovnog, jer „riječi pomiču, izgledi neodoljivo vuku", izgled ovog našeg dragog Sveca, njegov život, njegova iskrena i duboka poniznost, njegovo potpuno i neograničeno pouzdanje u Božju Providnost, njegov potpuni altruizam — sve za Boga i za bližnjega svoga a ništa za sebe — bezdvojbeno će na mnogu dušu uspješno i spasonosno djelovati. Donijet će koristi i sa socijalnog gledišta, jer će čitanje pobudno djelovati na svakoga, koji srca imade, te će potaknuti na življe karitativno djelovanje, a na osobit će način potaknuti one, koje je dobri Bog u obilatoj mjeri obdario vremenitim dobrima; oni će u buduće obilatom i preobilatom rukom, punom šakom, dijeliti onima koji trpe bijedu i nevolju uvjereni da će time pritegnuti obilni blagoslov Božji i na sebe i na obitelji svoje. U tom bi slučaju, ako i ne posve ponestala, ali bi se barem ublažila ova društvena trzavica — koja ozbiljno prijeti propašću svima; svijetu bi se povratio nekdašnji mirni i socijalni tok života, kako to i dolikuje razumnim stvorovima.

A sada: svakomu svoje! Nameće mi se ugodna dužnost, da s osjećajem štovanja i duboke

harnosti izjavim, da za ovaj moj prijevod glavnu zaslugu imade vlč. o. P. D. I., taj skromni i neumorni radnik za slavu Božju i spas duša. U njemu nalazi svoje ostvarenje ona velikog Apostola Naroda: Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos (1 Kor. 9,22) — Pripravan sam da učinim sve za svakoga, samo da svakome dušu spasem. I zbilja: s onim duhom blagosti, kojim se on odlikuje, a koji je karakteristična crta odabranih duša, bio me savjetovao da prevedem na hrvatski jezik koju zgodnu knjigu nabožnog sadržaja, na što sam veoma rado pristao. No meni se nije odveć žurilo na taj posao. Valjda i u smislu one Pavlove, kojoj smo u većoj ili manjoj mjeri podložni skoro svi Adamovi sinovi: Velle adjacet mihi: perficere autem bonum non invenio (Rim. 7,17) — Volim i odobravam svako dobro djelo, ali teško mi se odlučiti da ga sam izvršim. Kako je o. P. opazio to moje odgađanje, on je tada pošao da potraži i odabere prikladnu knjigu za prijevod. Tražio je i odabrao evo ovu, koju sam uz pomoć Božju — na domaku svoje sedamdesetgodišnjice — preveo onako, kako sam je najbolje znao i mogao.

U smislu one našeg neumrlog pjesnika:

„Udar nađe iskru u kamenu
Bez njega bi u kam očajala"

o. P. — jer ga je vodila živa želja da doprinese nešto na slavu Božju a na korist duhovnu moju i drugih — znao je da odabere zgodan čas, te da vještački odmjerenim zamahom, izvede upravo majstorski udar, s kojim je uspješno izvabio željenu iskru; a ova iskra, dao milostivi naš Otac Nebeski, po zagovoru predobre i premilostive Majke naše Blažene Djevice Marije i Sv. Josipa Kotolenga, da mnogu dušu raspali plamenom ljubavi prema Bogu i ljubavi prema bližnjemu.

U Nerežišću na Braču, na blagdan Presv. Srca Isusova god. 1936.

Don Iv. Niko Sabbioncello

Uvod

Divna je moć katoličke vjere! Nema nevolje, kojoj ona ne bi u pomoć pritekla. Nema zla, a da mu ona ne bi našla lijeka, ili mu utjehu pružila. Nema staleža, pa makar on kako čedan bio, a da ga ona ne bi znala oplemeniti. Nema potištenosti, koju ona ne bi mogla pridići. Svaku dobru i svetu pobudu podupire i tako u djelo privodi.

Sve ove mnoge i spasonosne uspjehe možemo promatrati s udivljenjem na „Malom Domu Božje Providnosti" u Torinu. Te riječi svakome govore, da kuća, na kojoj su zlatnim slovima uklesane, nije ljudsko djelo nego Božje. Ta je kuća, koju je izgradio čovjek, vođen moćnom i dobrotvornom rukom Božjom — čovjek, koji je bio duboko prožet čvrstom vjerom u dobrotu Božju i žarkom ljubavlju prema bližnjemu. Zato je ispod kipa, koji prikazuje sv. Kotolenga, gdje prima molitvu siromaha, i stavljen drugi natpis: „Ljubav nas Kristova goni".

Pruža ti se rijedak prizor pred očima, kada stupiš u ovaj neobični grad. Dječicu, koja su izgubila majku, i dvore i liječe sestre djevice s nježnošću majke. Dječake i starce vidiš, gdje ih strpljivo, s dužnom pažnjom, poštovanjem i s ljubavlju susreću, jer su svi braća iz jedne obitelji, a takove u svijetu ruglu izvrgavaju, jer su duševno i tjelesno zaostali. Možeš vidjeti, gdje različite bolesnike svakog doba, staleža i roda njeguju ljubaznije nego vlastiti ukućani. Djevojke, koje su izgubile svoje djevojaštvo, popravljaju se uspješno i povraćaju se na pravi i temeljiti kršćanski život. Djevojčice, koje su

se uklonile svijetu i mamljenju svakakvih napasti, tu provode anđeoski život u molitvi, razmatranju i vršenju kršćanske ljubavi i milosrđa. Mladići su tu, što ulažu svu svoju snagu u strpljivo i velikodušno dvorenje bolesnika. Dječaci se vježbaju u krepostima i jačaju svoju volju gledajući s jedne strane zlo i nevolju, a s druge strane promatrajući ljepotu i uzvišenost kreposti ne zapuštajući nauku. Napokon ćeš vidjeti i svećenike, koji daju i pamet i srce, koji daju i mir i pokoj svoj bližnjemu — koji kroz cijeli život žrtvuju neprekidno i velikodušno posvećenju i spasenju duša i slavi Božjoj.

Ovom velikom obitelju upravlja jedan otac, a ispod njega je majka. Sve oni nadgleđu i upravljaju roditeljski i za sve se brinu, ali tako savjesno, kao što dolikuje onima, koji predstavljaju samu Providnost Božju. Cijela ova obitelj, u kojoj se danas njeguje 15.000 bolesnika živi u Bogu, radu, molitvi i dnevnom primanju svete pričesti.

To je samo jedna obitelj, ili bolje: to je skup više obitelji, ali samo jedno srce i samo jedna duša, jer svi priznaju Boga za svoga Stvoritelja pa Ga iskreno i duboko štuju — priznaju Ga za svoga Otkupitelja, te Mu i dug zahvalnosti vraćaju — priznaju Ga za svoga Učitelja i vrše Njegovu nauku — priznaju Ga ocem, pa ga štuju i ljube i od Njega sigurni očekuju svagdanju hranu, jer je taj dom zaista Dom Božje Providnosti. Malim su ga pak prozvali za razliku od ostalog velikog svijeta, koji također živi od Božje Providnosti. Radosno mu kliču i pozdravljaju svoga Stvoritelja, Otkupitelja, Učitelja i Oca kroz cijelu noć i dan cijeli, i bez kraja Mu odjekuje s usta onih, koji su ovdje zaklonjeni, neprestana hvala. Molitva je ta sada uzdah turobne duše — sada jecaj raskajanog srca — sada molba — sad opet zahvala, a nekada opet pjesma radosne ljubavi i hvale triputa svetome Bogu. Čuj te zvukove molitve nebeske u crkvi, u kućama pojedinih obitelji, u školama, radionicama, hodnicima, bolnicama, svuda, svuda....! Molitvom im počinje dan — s njome i svršava. Molitvom se i pozdravljaju.

Ta je molitva glas umornog i nevoljnog čovječanstva, koji glas diže pred prijestolje Božje vjera i ufanje. Da, glas je to vjere i ufanja! Ali to je i glas zahvalne ljubavi, jer već 90 godina, od kada je osnovan ovaj Mali Dom Božje Providnosti, nije bila nada uzaludna, a nadamo se, da i ne će biti kroz dugi niz godina, da, na vijeke će tako ostati. Nikada ne će prestati uzajamnost s jedne strane obilne pomoći Božje, a s druge zahvalnosti Bogu od onih, koji primaju ove pomoći. Jednoč je rekao sveti Kotolengo: „I do 500 godina će se još govoriti o Malom Domu". Mi se čvrsto uzdamo, da će pozna pokoljenja to i doživjeti.

A tko je zamislio ovu ustanovu tako korisnu, tako veličanstvenu i upravo divnu? Sigurno sam Gospodin Bog. On je začetnik svega dobrog. On svojom milošću nadahnjuje, upravlja i unapređuje svako lijepo, korisno i dobro djelo. No bez čovjeka On ne upotrebljava svoje vlasti, nego jedan njezin dio prepušta onome, koji se u Njega pouzdano ufa, u Njemu živi i u Njegovoj milosti. Zato i ovdje moramo tražiti čovjeka.

To je Josip Benedikt Kotolengo — čovjek od Boga pozvan, da sudjeluje u ostvarenju toliko korisne, svete i divne ustanove, i kojega je naša sveta Crkva proglasila 8 travnja 1917 blaženim, a na sv. Josipa 1934 svetim. On je bio posrednik Božje Providnosti, a sam je sebe ponizno nazvao slugom njezinim u osnutku ove ustanove, koja zaokuplja najglavniji dio njegovog radinog života. Slobodno je reći, da ona zauzima čitav njegov život, jer njegov život prije osnutka Malog Doma bio je samo priprema za to.

Želim opisati život i djelo ove sjajne ličnosti — ovog apostola Božje Providnosti. Odlučio sam se na taj korak vrlo rado, jer osjećaš neki obilni —

upravo božanski — miris, dok se baviš životima svetaca, pogotovu životima svetaca kršćanske ljubavi, kao što je to i ovdje. Ipak me strah i malodušan sam, jer je naš svetac za mene previsok. Siguran sam, da će mi sam sv. Kotolengo pomoći s neba, da čitaocu još većim sjajem zablista njegova ustanova „Mali Dom Božje Providnosti" — to očito djelo Božje Providnosti i neprekidnog hvalospjeva neizmjernoj Božjoj dobroti.

JOSIP BENEDIKT KOTOLENGO

I

Bra — Supruzi Kotolengo — Sveta majka — Srećna djeca — Josipovo rođenje — Uzor dječak — Ljubav i pobožnost — Male pogreške a lijepi popravci — Anđeo — Sv. potvrda i prva sv. pričest — Marljivost i oštroumnost — Još o ljubavi i čednosti.

Između Torina i Kunea na brežuljku kraj Sture nalazi se gradić Bra. Bogat je ovaj kraj mnogim vrtovima i plodnim brežuljcima, a gradić je lijep. No on se ne ističe time među drugim gradovima, jer to i drugi imaju, nego se ističe svojim svetištem Blažene Gospe od Cvijeća (Santuario della Madona dei Fiori). Ovako su nazvali ovo svetište radi čudnovate pojave, koja se tamo odigrava dva do tri puta svake godine, već pet stoljeća. U perivoju kraj crkve cvate jedan divlji trn i u najoštrijoj zimi. Osim ove osobine ima taj gradić i još jednu, jer se koncem osamnaestog vijeka u njemu rodilo dijete, čije je ime povezano uz doista čudnu ustanovu vjere i ufanja, a ta ustanova postoji i cvate još i danas, pa je svoje ogranke pružila i po mnogim drugim mjestima. Ta je ustanova ujedno i neprestani hvalospjev i zahvala Božjoj Providnosti, po kojoj je dobila ime, i konačna osuda sumnjičavosti, nepouzdanja i uvjerenja, da sve mora imati svoj temelj u stvarima tjelesnim i novcu ovoga svijeta, čime je zaražena sva današnjica.

U drugoj su polovini XVIII vijeka živjeli u gradiću Bra supruzi Josip Ante Kotolengo i Benka Klaroti. Nijesu bili bogati, ali su tvrdo vjerovali i bili iskreno pobožni. Benka je Josipova uživala ugled uzorne žene i kršćanke. Dnevno je slušala svetu Misu

a u blagdane bi prisustvovala svakoj službi Božjoj, kadagod je dospjela. Pažljivo je slušala riječ Božju, da je zapamtila toliko, te ju je ponovila skoro od riječi do riječi ukućanima, koji joj nijesu pribivali. Osobitu je sklonost imala prema sirotinji i pritjecala joj u pomoć, gdjegod je samo mogla. Prirodno je da je ovakva svojski prionula odgoji svoje djece u pobožnosti i strahu Božjem.

Dobri ju je Bog bogato obdario djecom: imala ih je dvanaestero, a šestero je pozvao Sebi još u djetinje doba. Na životu su joj ostali Josip, Augustin, Vjekoslav, Ignacij, Kristina i Terezija. Kćeri još ostaše neudate. Sveto su živjele i sveto umrle. Ignacij posta redovnik u redu sv. Dominika i uze si redovničko ime Albert. Poslije je imenovan župnikom u Đenovi na župi S. Marija di Kastelo. Vjekoslav je odabrao svećenički stalež, položio doktorat iz bogoslovja i bude radi vrlina imenovan kanonikom bogoslovom zborne crkve u Kieri. Augustin je postao slikar, stekao lijep glas i nije ga nikada okaljao nepristojnom kakvom slikom.

Opisat ću povijest Josipa prvorođenca. Kratka će i čedna biti ova povijest njegovih rijetkih vrlina i njegovih predivnih djela, što ih je izveo u ime Božje Providnosli i pod njenim okriljem.

Ovo dijete, što ga je Bog blagoslovio, rodilo se 3 svibnja 1786. Sjutradan je na svetom krštenju u crkvi Sv. Andrije dobio ime Josip Augustin Benedikt, a kumovali su mu ujak Augustin Klaroti i tetka Kristina Kotolengo Almonte.

Dakako da su roditelji bili puni radosti, jer je ovo njihovo mileno zlato bilo veselje njihove bračne zajednice. Kao što svi kršćanski roditelji prema svojem prvorođenčetu, tako su i oni izlijevali prema svome svu svoju čistu i žarku ljubav. Sva nježnost roditelja nije koristila, pa nijesu mogli ojačati dijete koje je bilo slabo i sporo se razvijalo. No Bog je odredio Josipa za velika djela slave svoje, za utjehu tolikim jadnicima i za posvećenje mnogih duša. Zato

je ostao na životu, iako ljudi nijesu toga očekivali. Kada je protepao prve riječi, što ga je majka učila, bile su to slatka imena Isusa i Marije. Velikom ga je ljubavlju i nježnošću učila moliti, jer je iz dubine duše ljubila Boga i svoje dijete.

Već prema razvoju shvaćanja govorila mu je pobožna Benka o Bogu, blaženoj Djevici, milosti Božjoj, raju i kršćanskim krepostima. A mali je Josip — i onako nadaren milošću Božjom — s ugodnošću i upravo djetinjom pohlepom gutao ove istine, srcu ih primao i njima se koristio. Kada bi naučio koju molitvu, veselio bi se pred majkom upravo kao velikoj kakvoj pobjedi. No nije se pouzdavao u sebe, pa je htio, da ona pazi, ne izgovara li krivo ili pravo.

Osobito je volio siromahe. Htio im je svojim rukama davati milostinju i vrlo mu je godilo, kada je čuo uzvraćanje zahvale, kao n. pr.: neka bude za ljubav Božju! Prikazat ću jedan slučaj — ganutljiv i divan — a po kojem se već tada moglo suditi, da će to djetešce postati otac siromašnih. Zatekla ga jednom majka, gdje konopčićem u ruci nešto mjeri po sobama. Zapitala ga je, šta to hoće, a on joj jednostavno odgovori: „Htio sam da izmjerim, koliko se može ovdje namjestiti kreveta. Jer, znaj, kada ponarastem, zaklonit ću ovdje nekoliko siromaha!“ Tek mu je bilo 5—6 godina!

Po njegovim osjećajima za siromahe možemo i ostale njegove kreposti naslućivati — njegovu pobožnost, poslušnost i blagost, jer jedna krepost vodi za sobom drugu.

Jako je volio crkvene obrede pa mjesto da se zabavi u igri kao svako dijete, on je volio od daščica graditi male oltariće. Zamišljao je, da je svećenik, pa da služi sv. Misu. Katkada bi svojim neobičnim slušaocima i propovijedao s ozbiljnošću a riječima, koje je čuo ili od svoga župnika ili od svoje majke. Svete su mu ove opomene dobro pristajale, jer je svojim vladanjem bio dobar primjer.

Zar ovo nije uzorno kršćansko dijete? Kakva mu je bila pobožnost, takva mu je bila i poslušnost roditeljima. Štogod mu roditelji zapovjedili, nije im se usprotivio, pa su ga zato i postavljali uzorom braći. Učinio je doduše i po koju pogrešku! No nitko se nije svecem rodio, nego se tek svecem postaje. A tih je pogrešaka bilo vrlo malo, a i njih se je potpuno riješio, da mu se mogu i u zaslugu upisati. Time nam je pokazao svoju dobru dušu, svoju željeznu volju i koliko ga žrtava stoji njegova krepost!

Jednom ga je majka radi nečega opomenula, a on joj je prkosno pobjegao. Kada ga majka stigla, tako se rastužio i obećao joj, da je ne će više nikada ovako ražalostiti. U jednoj je prilici sebično strpao u džep neku malenkost novca, ali je iza toga pomislio, da je zlo učinio i vrati novac brže bolje roditeljima. Pripovijedao je, da mu se činilo, da je tim novcem navalio na leđa mnogo vragova. Kada ga je jednom tetka zamolila da joj učini malu uslugu, izvršio je to preko volje mrmljajući: „Što mi samo dosađuje i zanovijeta! Gnjavi me!“ Na večer mu se u krevetu učinile ove prkosne misli kao težak grijeh, koji će mu se samo tada oprostiti, ako se ponizi pred tetkom i zamoli je oproštenje. Brzo se ustade iz kreveta, pođe ravno tetki, koja je bila još s ukućanima budna i zamoli je da mu oprosti pogrešku, jer se doista pokajao i od Boga ponizno zamolio oproštenje.

Naročito se istakao u pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji. Velikoj ljubavi prema Blaženoj Gospi mnogo su pridonijeli majčini nagovori i zajednički pohodi Svetištu Cvijeća. Iskazivao Joj je poštovanje molitvama i trapljenjem ma da je bio tek dijete. Radi toga su mu se divili i zvali ga anđelom.

Takav je bio kada se pripremao, da primi sv. potvrdu. Podijelio mu je 11 listopada 1794 godine torinski nadbiskup monsinjor Kosta Darinjano u rodnom gradu Bra u crkvi Tijelo Gospodnje. O, kako li mu je Duh Sveti dao mnogo milosti! Vidimo to odatle, što su mu kreposti neprestano rasle. Njegov ga je župnik prior Emanuel Amerano dobro poznavao i baš mu je zato i dopustio da primi prvu svetu pričest u devetoj godini, što je za ono doba bilo posve rano.

Ova ga je pažnja potakla te je još više zavolio crkvu. Svakog je jutra posluživao kod Svete Mise s osobitom pobožnošću i upravo s duševnim uživanjem. Kada je ispunio ovu dobrovoljnu obvezu pošao je u školu, a tu se opet isticao marljivošću i pažljivošću, da je njegov strogi učitelj bio osobito zadovoljan.

Ali iako je bio marljiv ipak je uspjeh bio slab: mali je Josip bio redovno među posljednjima. Češće je znao zamoliti kojega druga, da mu nešto razjasni. Već je počeo gubiti nadu u uspjeh, ali mu je pomogla milost. Spoznao je, da je i znanje dar Božji kao i sve drugo. Obratio se za pomoć sv. Tomi Akvincu nebeskom odvjetniku školske mladeži. I blagi mu je svetac doista uslišao poniznu prošnju. Od tada je Josip toliko uznapredovao, da je bio među prvima. Ovako je eto nagradio dobri Bog njegovu predanu pobožnost.

Spomenuo sam već njegovo milosrđe prema siromasima, koje je sve više raslo. Kada su mu roditelji dali štogod novca, nije ga dugo zadržao u svom džepu, dao bi ga prvom siromahu, koga je sreo. Kada je zakucao na vrata koji siromah, zauzeo se, da ga što obilnije nadare. Više je puta zamolio majku, da odnese pomoć kojoj siromašnoj obitelji. Svoj je doručak od kruha, voća i sira ponajčešće dao onom siromahu, kog je prvog sreo. Ovo su siromasi znali pa su ga navlaš dočekivali u ulicama, kuda je prolazio. Sve je to radio potpuno prostodušno kao da se to njega ništa ne tiče. Kolikogod je mogao, obavio bi to potajno imajući na umu onu evanđeosku: „Neka ti ne zna ljevica, što čini desnica!“

Ipak pažljivom promatranju nije to umaklo. Sve je to dočula njegova majka pa je i ona htjela da se vlastitim očima osvjedoči. Zato, kada ga je jednog jutra otpremila u školu, dođe na prozor s koga je mogla vidjeti na ulicu. Doista je i vidjela, gdje njezino miljenče — dragi joj sinčić Josip svoj doručak daje siromahu. Bila je to velika radost ovoj uzornoj kršćanskoj majci.

Pobožnost i ljubav prema sirotinji privlače Božji blagoslov na onoga, koga rese ove vrline. Osobito je dragocjen dar Božji bila u našeg malog Josipa oprezna čednost i čistoća opće poznata. Radi ove rijetke kreposti kod mladića njegova doba još je većma zavrijedio, da mu se divimo. Ova je vrlina bila poznata toliko, da su drugovi odmah prekinuli nepristojne govore, kad bi opazili, da se približava mali Josip. Govorili bi: „Prestanimo! Dolazi Kotolengo. On ne trpi ovakove razgovore".

Sretna li Tebe, o drago i divno dijete! Vršio si u tako rano doba tako krasan i koristan apostolat svojim uzornim i kreposnim životom.

II

Hoće da postane svet — Pobožnost prema Bl. Gospi — Trapi se — Pobjeda — Ljubav prema Otajstvenom Isusu — Želi postati svećenik i oblači svećeničko odijelo — Sjemeništarac u obitelji — Sveti život — Kršćanska ljubav i molitva — Životi svetaca.

Život je pravednika, veli sv. Pismo, nalik suncu od jutra do podne, jer se sve više diže na svome putu i baca sve veću svjetlost i toplinu. I naš je Josip bio takav. Krasno je započeo, a nastavio krasnije. Na početku je bila pobožnost, a poslije je odlučio da postane svet. Da to ne zaboravi, bilježi ovu odluku na svojim pisankama i knjigama. To pak nisu ostale prazne riječi, nego je on i najbolja sredstva birao, da postigne svoj cilj.

Strah je Božji početak mudrosti. Da ne prestane misliti o Bogu, Njegovoj svetosti i pravednosti, napisao je velikim slovima na knjigama, pisankama, pa i na sobnim zidovima: „Bog me vidi."

Mariji — Majci Božjoj — predao se u ruke odanošću pravoga sina, jer je dobro znao da je Ona prva nada iza Boga, izvor kreposti i Majka lijepe ljubavi. U potpunoj svojoj odanosti dnevno je pozdravlja žarkim molitvama. Subotom i u oči Njenih blagdana pokazao bi joj svoje štovanje i svoju ljubav postom ili trapljenjem.

Nije bio time zadovoljan, da je sam štuje pa je zato dnevno pozivao obitelj i susjede, da je zajedno počaste molitvom, koju ona toliko voli — sv.

krunicom. Ljeti bi radi velike vrućine vani s jedne terase predmolio krunicu. Inače bi skupljao svijet u svoju bogomolju: svoju sobu. Ovdje bi na brzu ruku i ako ne baš osobito lijepo, ali velikom pobožnošću uredio oltarić, na kojem se nalazio maleni kip njegove Majke Nebeske — „njegove Svete Gospe“ — kako je on od sada uvijek nazivlje. Pred ovim je njenim likom klečeći po više puta molio preko dana, da joj dokaže svoje štovanje i svoju hvalu i da joj izlije svoje vruće osjećaje. Njegova je misao letjela Mariji ne samo u sobi nego i vani, za vrijeme posla i igre. Sada bi kojom strelovitom molitvom sada bi opet izmolivši koju njenu pohvalu pozdravio svoju Svetu Gospu. Nekada bi joj u čast i slavu pjevao litanije. Svojski je nastojao da slijedi Njene kreposti, jer je Bl. Djevici najmilije takovo štovanje.

Sigurno je teška vježba i za mladež i za odrasle odreći se pića. A ipak je on odabrao ovu žrtvu odrekavši se potpuno pića. Tu mu je žrtvu poslije starješina zabranio, jer mu je škodila zdravlju. No on je pronašao drugu žrtvu, koja se nije lako zapazila, a bila je veoma zaslužna. Zato je uzimao više ona jela, koja su mu bila manje ukusna, a manje ona, koja su mu bila draža. Radi toga nije njegova majka nikada znala, koju vrstu jela njezin sinčić radije voli.

Ovakav je život morao predobiti Gospu, jer je bio prepun ljubavi prema Njoj. Prošao je u posvemašnjoj nevinosti opasno i sklizavo djetinje doba. Jednom ga je neki njegov školski drug pokušao da navede na zlo. On ga je svetim gnjevom odbio i prijavio ga po svojoj dužnosti starješinama, da ne pokvari taj nesretnik koga od drugova. Tako je ljubio Mariju, pa je zato i ljubav njegova prema Isusu bila žarka. Dobra i milostiva Majka naša nebeska uvijek napunjava srca svojih sinova vrućom ljubavlju prema Božanskom Spasitelju.

Naš je dječak doista jako ljubio svoga Isusa i iz te je svoje velike ljubavi živo želio, da se što

češće s Njime združi. Iz početka se ispovijedao kod svoga župnika Amerana svakih petnaest dana, a poslije svakog petka. Župnik mu je dopustio da pristupa sv. pričesti najprije jedamput nedjeljno, a kasnije i dva puta. U ono vrijeme je to bila rijetkost. Svaka bi sveta pričest povećala kod našeg Josipa i milost i ljubav Božju. Dakako da ovo nije bilo drago paklenom neprijatelju, pa je i pokušavao da ga odvrati od stola Gospodnjega. Jednom je silom neodoljivo spriječio put, a drugi puta se opet prispodobio u strašnu avet. No to mu nije ništa pomoglo. Sveti se naš dječak nastavio pričešćivati kao i ranije.

Bio je u sedamnaestoj godini, kada je osjetio želju da postane svećenikom. Njegovi roditelji svjetovali su svoga prvijenca da se oženi. Možda su time htjeli samo iskušati njegovo zvanje, a možda su imali i drugih namjera. Nije znao što da radi. U svima je svojim većim smetnjama pitao svoga ispovjednika savjet i učinio ono, što bi mu svjetovao. Kada ga je sada zapitao, reče mu ispovjednik jasno i bistro, da ne smije misliti na svjetovni stalež ni bračni život, jer je Bog odredio, da postane otac druge i to vrlo velike obitelji. Pitanje je bilo time riješeno. Tim srećnije, jer su i roditelji privolili, budući da se nijesu htjeli opirati očitoj volji Božjoj.

Iza razriješene zapreke dolazi druga smetnja ništa manja od prve. Nečisti je duh tmine unaprijed vidio, da bi ovaj mladić postao revan i svet svećenik. Prikaže mu se jedne noći, da ga od toga staleža odvrati strahom, da bi mogao više duša upropastiti u vječne paklene muke nego li ih spasti. I ovu je sotonsku spletku suzbio savjet ispovjednika.

Zamoli Josip torinskog nadbiskupa monsinjora Dragutina Vjekoslava Buronca od Gospodina, da mu dopusti nositi svećeničko odijelo. Molba mu je bila uslišana. Da taj obred obavi, bio je određen župnik velečasni Amerano. Svukao je dosadašnje svoje odijelo i obukao svećeničko 2 listopada 1802.

Pripovijedali su njegovi, da je taj dan bio upravo preobražen kao u neko više biće, jer mu je tolika bila duševna radost i veselje.

Naš je Josip želio stupiti u sjemenište ali je ono bilo radi zlokobnih prilika onoga vremena, zatvoreno pa je morao ostati kod kuće. No i kod kuće se dobro snašao. Sam si je sastavio red i održavao ga najtočnije. Za samo je učenje odredio šest sati, a druge je odredio za školu, za svetu misu, za razmatranje i duhovno čitanje. Nije mario za knjige svjetovnog sadržaja, da ga ne rastresu. Najviše je volio školske knjige i sv. Pismo, iz kojega bi dnevno proučavao po koji odlomak, da lakše zapamti. Nadalje je volio čitati i živote svetaca. Htio je tako da postane svet i revniji u svojim odlukama uz pomoć Božju i po svjetlom uzoru svetaca.

Nije mario za bučna posijela ni za svjetovne zabave ma kako bile bezazlene. Toliko se svemu tome uklanjao, da nikada nije htio biti ni kod rasvjeta i umjetnih vatri, što su se priređivale katkada na gradskom trgu. Sasvim mu je bilo dosta, da to pogleda s prozora, jer je stanovao na samome trgu. Najviše je volio šetati i razgovarati sa svećenicima i klericima, da može raspravljati o nabožnim stvarima, o svećeničkom dostojanstvu, o korisnosti razmatranja i o školskim predmetima, što su ih oni učili ili koje su im tumačila gospoda profesori a bili su to bogoslovac Lione i zborni doktor D. Stjepan Ferero koji su se bili povukli u svoje rodno mjesto, kada je bilo zatvoreno torinsko sveučilište.

U obitelji se tako ponašao, da je bio uzor u poslušnosti roditeljima, u njihovom štovanju, u ljubavi i uslužnosti prema braći i sestrama. Bio je veseo ali vazda dolično i umjereno u granicama ozbiljnosti i čednosti, kako je i pristajalo njegovom staležu. Otišao bi i na šetnju s braćom, da im pokaže svoju ljubav. Razgovarali su tada o stvarima dobrim i korisnim. Spomenuo bi koju moralnu uputu, kršćansko načelo ili bi pričali o kojoj zgodici iz

života svetaca. Šetnja je uvijek svršavala pohodom svetištu Bl. Gospe od Cvijeća ili kojoj drugoj crkvi.

Sve je htio posvetiti. Nije zato čudo, da je gore spomenuti profesor bogoslovja Ferero, koji ga je pomno promatrao, rekao o njemu: „Josip je pravi blagoslov Božji za svoju obitelj. Uzor je svojim drugovima, a dragocjen i mio svima kao biser."

Već sam govorio o njegovoj osobitoj ljubavi prema siromašnima. I ova je krepost kod njega rasla kao i druge. Nije im davao samo po koji maleni novac, nego je bez promišljanja sve, šta mu je pod ruku došlo i što je u džepu našao davao, bio to bakreni ili srebrni novac. Nije mu bilo dosta, što sam daje milostinju nego je i druge nagovarao na to dobro djelo. A i njegov su otac i majka ne škrtareći dijelili nekad sami od sebe, a nekada da zadovolje svoga dragoga sina. Kućno imanje, slaba ili dobra ljetina nije ga ni najmanje zanimala, govorio je, da nije stvoren za te stvari, da ih ne shvaća i da ih i ne želi da shvati. On je upravo toliko više mario za stvari Božje i duhovni život, koliko je više bio rastavljen od stvari zemaljskih. Molitva mu je bila najslađe uživanje pa je i svoje slobodno vrijeme najviše volio posvetiti molitvi. Majka ga je znala blago kao prekoriti: „Zašto, dragi Josipe, uvijek moliš!" „A šta da radimo," odgovorio bi joj, „ako nećemo moliti." Ugodno mu je bilo zadržati se s Bogom u molitvi a volio je i sa svecima se zabaviti čitajući povijest njihovih života. Osobito je volio čitati o životu svetih otaca pustinjaka. Sam je pak želio — živo želio poći njihovim putem. Opaža se kod svih odabranih duša, da vrlo vole čitati o životu svetaca. Jasna je ta pojava, jer su životi svetaca evanđelje u praktičnom životu i krasno slični našem Spasitelju Isusu Kristu. Svi pak oni koji teže za svetošću, žele time da budu proniknuti evanđeoskim duhom, da se obuku u Isusa Krista, kako veli apostol. Zato i vole svi oni čitati živote svetaca. To im je čitanje u isto vrijeme i korisna nauka i jaki

poticaj i ugodni zov na krepostan život. Takav je bio i Sveti Kotolengo.

Blaženu Djevicu Mariju je osobito ljubio i mnogo se molio nebeskoj kraljici. U čast Njezinu postio je dva puta nedjeljno — srijedom i subotom. Njegov je primjer toliko djelovao na obitelj, da su se i drugi za njim poveli. U svojem je žaru pretjerao i nerazborito odlučio da će jesti samo jedamput dnevno, da počasti Blaženu Djevicu Mariju. Tu je strogost morao ublažiti, jer mu je radi toga želudac previše oslabio.

Ni dvadeset mu godina nije bilo, a kako je bio jak i hrabar!

III

Vojna dužnost — Napast — Odluka — U sjemeništu u Asti — Uzoran klerik — Apostol među drugovima — Junačka ustrpljivost — Oprezna čednost — Prima četiri niža reda — Svećenik — Misao na Boga — Opet u obitelji.

Već je bio četiri godine klerik, kada je morao nastupiti vojnu službu. Lako ćemo pojmiti, kako se rastužio i on i njegovi roditelji. S velikom su strepnjom pomišljali na pogibelji, kojima će izložiti svoj život u žestokim ratovima, koji su se tada često vodili. Što da sada uradi? Roditelji su tražili mladića, koji bi ga za priličnu nagradu zamijenio u vojničkoj službi. Nakon mnogih poteškoća našli su takvog mladića no Gospodin Bog je odlučio, da poštedi ovu uzornu obitelj od tako velika troška. Odredio je da sveti Kotolengo bude oprošten od vojničke službe, jer je bio klerik. Tako je izbjegao jednoj opasnosti. Došla je iza toga druga, a i nju je sretno prebrodio. Njegovi su ga roditelji opet nagovarali, da se oženi. Ali župnik Amerano, koji je bio sudac u ovom sporu, odrešito i jasno po drugi put izjavi, da Bog hoće da Josip bude svećenik. Bilo je to po Josipovoj želji, a roditelji konačno pristadoše na to i on je nastavio svoje nauke.

Radi novog razgraničenja biskupija grad Bra pripao je biskupiji Asti. Radi toga je Josip zamolio tamošnjeg biskupa, da ga primi u svoje sjemenište. Tadašnji biskup monsinjor Gatinara primivši izvještaj župnika Amerana o mladom kleriku primi ga

vrlo rado. Tako je sreća pala u dio sjemeništu u Asti, da je klerik Kotolengo bio među njegovim pitomcima. Rekoh sreća. Da sreća i blagoslov je bio ovom sjemeništu gdje je boravio u godinama 1805 i 1806 i jedan dio godina 1809 i 1810. Soba, u kojoj je boravio, bila je prigodom njegovog proglašenja blaženim pretvorena u krasnu kapelu, gdje se često čita sv. Misa. Marljivo je vršio svoje dužnosti — veoma je ljubio nauku i bio vrlo oštrouman — iskreno pobožan u molitvi a često je primao svete sakramente — ljubio je svoje drugove i bio prema njima blag — točno je održavao sva pravila. Radi svega toga zavoljeli su ga drugovi a i profesori koji su mu se znali i diviti te je postao njihovim miljenikom. Profesori su mu bili: D. Miho Moresko, kanonik pojac stolne crkve, profesor bogoslovja D. Vilim Konteri, kanonik zborne crkve sv. Sekonda, duhovni vođa i D. Ivan Krstitelj Brikareli, upravitelj sjemeništa. Osjećaji koje su imali prema njemu bili su potpuno opravdani, jer se može doista ustvrditi, da je naš svetac sve natkrilio i u pobožnosti i u znanju. Bio je najpobožniji u crkvi, najsabraniji kod crkvenih obreda i najrevniji u primanju svete pričesti. Svemu još dodajte, da je bio najrječitiji, najspretniji i sjajan govornik. Zato su ga i prozvali Ciceronom sjemeništa. Njemu su dolazili uvijek, kada je trebalo poslati kakvo svečano pismo biskupu ili izreći kakov svečani pozdrav kojemu poglavaru.

Pun je bio ljubavi prema Bogu te je i u običnim razgovorima nastojao skrenuti govor na koji nabožni predmet, pa bi tada govorili i o pravilima sjemeništa, ili o blaženoj Gospi, ili pak o svecima. Veoma je koristilo svima, koji su se s njime družili, a i u sjemeništu se jasno opazio veliki napredak u crkvenoj pobožnosti. Svojim je blagim i razboritim posredovanjem uspio ukloniti nered koji je ozbiljno prijetio, da će pomutiti mir i sklad zajednice.

Između klerika iz Asti i onih iz Bra porodilo se neko borbeno natjecanje i prepirka radi nauke.

Nije to bilo čisto natjecanje nego se izrodilo u nekakvu zavist i oholost. Radi toga su se starješine ozbiljno zabrinuli. Naš svetac je bio sredstvo umirenja i sređenja, jer njime se je poslužio Gospodin, da umiri duhove. On je uspio svojom čednošću, kršćanskom ljubavlju, blagim načinom i ljubeznim posredovanjem.

Još nešto! I ako je bio općenito štovan radi svoga lijepoga i ljubaznog ponašanja, ipak je morao pretrpjeti tešku uvredu. Bio je zajedno u dvorani za učenje sa svojim drugovima. Bila je to za njega doista dvorana za učenje, jer je bio u njoj uvijek sabran i marljiv. No nisu bili takvi dva njegova druga, jer su narušavali svima mir svojim šaputanjem i zadirkivajući sad jednog sad drugog. Bili su blizu svetom Kotolengu i on ih upozori, da budu mirni. A oni će mu kao pogađajući se s njime: „Dobro, dobro! Mi ćemo šutjeti, ako nam dopustiš da te kvrcnemo po nosu". Svetac pristane, a oni neotesanci ga kvrcnuše srednjim prstom desne ruke tako žestoko, da mu je curkom krv potekla. Na takovu uvredu i njihovo nedolično ponašanje uzavri krv svecu i spopade ga žestoka srdžba i želja da se osveti. No svladao se i obuzdao je svoju razjarenost i samo im je rekao: „No sada mi kažite, što ste time dobili". Iz ovoga se vidi, kako se visoko popeo u kreposti svladavanja samoga sebe. Inače je po prirodi svojoj bio vrlo nagle i bunovite ćudi, pa mu je zato i bila toliko i teža, no zato i zaslužnija ova njegova velika strpljivost.

Ništa manja nije bila njegova čednost i skromnost, što su mu odsijevale s lica, iz očiju i čitavog njegova vladanja. Poznato je bilo, da mu nije u razgovoru nigda izmakla koja nepristojna ili surova riječ ili izraz. U razgovoru sa ženskima nije im nikada upro oči u lice. Ni za što nije htio, da najgadnija i najgora strast potamni čistoću njegove duše niti da prekine slatku mu vezu duše s Bogom. U tome mu je pomagalo to, što mu je i za vrijeme

odmora misao bila kod Boga. Obično bi za odmora ako je bio sam pjevuckao, da dade oduška svome srcu. Bila bi to koja pjesmica, koji crkveni psalam, sad opet koja pohvala Gospina ili Gospodinova ili opet koja pobožna kitica, koju bi mu njegovo oduševljenje nadahnulo, a on je na brzu ruku sastavio.

Radi takvih lijepih vrlina biskup mu je Gatinara podijelio tonzuru i četiri niža reda. Bilo je to 31 svibnja 1806.

Ovih su godina imali biskupi velikih poteškoća kod podjeljivanja svetih redova klericima radi teških političkih prilika. Tada su u Italiji vladali Francuzi. Zna se, da nije bilo zatvoreno sjemenište u Asti, ali se čini da su bila predavanja na bogosloviji obustavljena. Stalno je svakako to, da je sveti Kotolengo proveo dvije do tri godine kod kuće.

U ovim bi se prilikama drugi rastresao i popustio bilo u nauku bilo u pobožnosti. Kod njega se nije ništa desilo. Kuća mu je zamjenjivala sjemenište. Sastavio je dnevni red i održavao ga upravo do sitnice. Nije mario za druge stvari ni kućne poslove, a sam je znao govoriti, da mu je radi njegova staleža najglavnija dužnost služiti Bogu. Ne može ga nitko prekoriti, da bi bio zato nehajan i nemaran za dobro svoje obitelji, jer se mnogo puta i molitvom više dobra učini, nego kojekakvim uplitanjem i sitnarenjem. Poznato je da i duševna i tjelesna dobra dolaze od Boga a postizavaju se molitvom.

Čini se, da su u godini 1809 bila opet nastavljena bogoslovska predavanja u sjemeništu u Asti. Veoma rado se Kotolengo onamo povratio. Odmah su opazili i drugovi i starješine da nije ni najmanje izgubio na svom žaru. Ni za nauku mu nijesu uzalud protekle ove godine. To je mogao zasvjedočiti bogoslovac Stjepan Ferero, koji ga je podučavao u bogoslovskim predmetima za vrijeme njegova prisilnog boravka u rodnome mjestu. Međutim je u godinu dana primio subđakonat 16 rujna 1810 godine u Kastanjole Monferato od monsinjora Pija Fosatija bivšeg biskupa u Tortoni (monsinjor Gatinara umro je još u siječnju prošle godine); dne 30 ožujka podijelio mu je đakonat monsinjor Dela Tore nadbiskup Torina, a napokon 8 lipnja ove godine primio je svećenički red u sjemenišnoj crkvi u Torinu od monsinjora Solaro bivšeg biskupa u Aosti.

Njegovim dugogodišnjim molitvama, njegovim vrućim željama i uzdisajima napokon je potpuno udovoljeno. Postao je svećenik — svećenik Previšnjega. Sjutra dan — na blagdan presvetog Trojstva u župnoj crkvi svetoga Andrije u Bra pristupio je oltaru da prvi puta prikaže Svevišnjem uzvišenu nekrvnu žrtvu.

Ovom su zgodom drugovi iz sjemeništa čestitajući njemu i njegovu zemljaku Arnaldu, koji je s njime bio zaređen za svećenika, ispjevali prigodnu pjesmicu.

IV

Prva sv. Misa — Određuje način života — Duhovni otac i otac siromaha — Duhovni pomoćnik u Korneljanu — Serafinska ljubav i apostolski žar — Izbjegao ozbiljnoj pogibelji.

Kao klerik gajio je žarku ljubav prema svetotajstvenom Isusu i upravo pohlepno pristupao svetoj pričesti kolikogod je češće mogao. Pomislite onda, kolikim li je žarom pristupio k Božjem oltaru da prinese svoju prvu svetu Misu, a nakon tako duge priprave. Ta cijeli mu je život do ovoga dana bio za to priprava. Lice mu se zalilo žarkim plamom a niz lice iz očiju tekle su obilne suze. Vidio je to narod njegove rodne župe i divio se upravo svetim poštovanjem vanrednom tome događaju. U toj rijetkoj svečanosti najradosniji su bili župnik Amerano i svečareva obitelj. Tada su vidjeli, gdje im se ispunja napokon njihov san nakon odužeg vremena i poslije različitih smetnja i zapreka. Iza crkvene je svečanosti bilo veselje u kući iskreno i ugodno, kako već biva kod pravih kršćanskih obitelji. Veselje su uzveličali dobri njegovi učitelji, vrijedni starješina i duhovni otac Amerano i mnogi prijatelji, koji su došli da mu iskažu počast i čestitaju obitelji. Zdravica je bilo i u pjesmi i običnih. Naš je svetac na njih odgovarao sa zahvalnošću. Odbio je od sebe pohvale svetosti, a namijenio ih je svojem uzvišenom zvanju govoreći da on ne zaslužuje ništa, dok najveću hvalu i slavu zaslužuje Isus Krist, a njegov je namjesnik svaki svećenik.

Odlučio je da će dnevno i što pobožnije služiti sv. Misu. To je svoje obećanje dnevno držao. Svaka bi Bogu posvećena osoba morala da razmišlja o njegovom ponašanju i u ovome i u svemu drugom.

Čim je ujutro iz kreveta ustao odmah bi razmišljao o svetosti svete Mise i o svome dragom Isusu, kojega će žrtvovati na oltaru. Tek kada je svršio dugu i pobožnu pripravu, pošao bi je služiti. Pomnjivo se uklanjao svemu, što bi ga moglo rastresti. Izbjegavao je prazne razgovore o svjetovnim stvarima. Kod svete se Mise držao točno, pa i pretočno, svih pa i najsitnijih stvarčica, a vanjština mu je jasno odavala gorljivost duše. Riječi je izgovarao s velikim osjećajima a naročito sv. evanđelje. Vjernici bi opazili, kako srdačno ljubi misnu knjigu svršivši Evanđelje. Ljudi su zapažali kako mu se zažari lice, suze lijeva i uzdiše, kad započne kanon. Sve je to opazilo mnogo vjernika i njegov mlađi brat Ignacij, koji mu je češće posluživao kod svete Mise. Znao je onako prostodušno zapitati: „Majko, pa zašto naš Josip plače kad je kod oltara?“ „Pusti ga“ — odgovorila bi majka, — „neka plače! Mi imademo sveca u našoj kući“.

Neki je drugi mladić tvrdio, da se njemu čini da se naš svetac od pretvorbe do pričesti smješi nekoj glavi krilatog djetešca, koje je bilo uklesano nad oltarom bl. Gospe od Karmena, gdje je običavao služiti sv. Misu.

Jedna je od glavnih dužnosti svećenika pomirivati ljude s Bogom u sakramentu svete ispovijedi. Na to se naš Josip odavna pripravio marljivim učenjem kršćanskog morala. Sada se pak još bolje vježbao, jer je redovito učestvovao na sastancima gdje se raspravljalo o ćudorednosti. Poslije je sumnjičava francuska vlada ove sastanke zabranila. Da to nadoknadi išao bi k svome prioru, koji je u tome bio vrlo dobro upućen kao i u ostalom. U bogoslovnoj je znanosti naš svetac bio tako upućen, da

su govorili, da bi on mogao ponovo sastaviti od riječi do riječi rasprave Alazija, da se izgube. Djela ovoga pisca su onda svi upotrebljavali.

I tako velikom pripravom počeo je dijeliti sv. sakramenat pokore. Bio je neumoran i nije pravio razlike između ljudi, što više davao prvenstvo siromasima i neukima. Promišljao je o pogreškama koje bi ispovijedajući mogao učiniti, pa se toga vrlo prestrašio. Bio bi i potpuno ostavio ovu prevažnu i spasonosnu svećeničku službu, da ga nije njegov dobri prior nagovorio, da i dalje nastavi. Na njegovo se nagovaranje smiri i nastavi ispovijedanjem na veliku korist vjernika.

Opet je neumorno ispovijedao, bolesnike je vrlo rado i revno pohađao te ih duševno krijepio. Pohađao ih je u njihovim privatnim kućama i u javnim bolnicama. Njegovom su se dolasku radovali kao dolasku najboljeg prijatelja ili vlastitog oca. A i on je doista bio bolji i od prijatelja i od oca, jer je postupao ljubazno i blago i dušu im napunjao neograničenim pouzdanjem i svetim ustrpljenjem.

Prema siromasima je bio osobito milosrdan. Nije ništa držao do svoga i podijelio bi svakome u obilnoj mjeri sve što je kod sebe našao. Siromasi su znali njegovu dobrotu pa su ga naumice dočekivali na ulici kada je išao u crkvu ili se iz nje vraćao. Bili su sigurni, da će od njega dobiti obilan dar. Jednom je netko saznao, da je svetac dobio nešto više novaca za sv. Mise. Zatraži sav taj novac u zajam, a on mu ga dade bez ikakvog oklijevanja ma da je znao, da mu zajma neće dužnik nikada vratiti.

Jednaku je samilost kao prema tjelesnim nuždama osjećao i prema duševnim potrebama neukih i nehajnih. Zato je vrlo rado poučavao narod ili iz katekizma ili na propovijedi samo da ih privede vršenju zapovijedi Božjih. Kada je propovijedao ili tumačio katekizam uvijek ga je slušalo mnoštvo naroda, jer su svi u njemu gledali sveto biće.

Nije lako prikazati kako su ga ljubili sugrađani radi njegova kreposna života. U svetom svojem ponosu smatrali su ga posve svojim, nebeskim i dragocjenim darom. No on je morao i drugdje da zamiriše svojim krepostima i vrši svoju svećeničku blagotvornu službu. Dakako da su mnogi župnici priželjkivali da ga dobiju za pomoćnika ali je ta sreća zapala župnika u Korneljanu, koja je župa pripadala tada biskupiji u Asti (sada biskupija Alba). Župljani su uvidjeli vrlo brzo koga su dobili, jer su vidjeli njegovu revnost kojom je podučavao djecu u vjeri, pobožnost kod sv. Mise i toplinu osjećaja kod propovijedanja riječi Božje. Bio im je svetac. No najviše su se divili, što su ga često nalazili preko dana, a svake večeri bezíznimno na klečanju pred svetim Otajstvom u molitvi sabranim žarom nebeskoga serafa.

Vidjeli smo u njegovu djetinjstvu njegovu pobožnost prema euharističkom Spasitelju a ta se povećala u klerikatu. Kada je postao svećenik gorio je od ljubavi prema Njemu i vruće je s Njime prijateljevao. Želio Mu je sve privesti. Zato Ga je često pohađao i nagovarao druge da Ga pohode. Preporučavao je čestu svetu pričest i kada je podučavao u vjeri i kada je ispovijedao. Radovao se veoma kada je vidio kako mnogo vjernika pobožno pristupa stolu Gospodnjem.

Uz čestu je svetu pričest preporučivao i marljivo slušanje sv. Mise jer je ona neizrecivo blago koje nevoljnike obogaćuje i izvor najvećih milosti. Riječi je svoje potvrđivao primjerom svojim pa je i nasljedovanje posve prirodno bilo veliko. Zato je uvelike oživio vjeru i pobožnost. Povećavao se broj svetih pričesti a svetoj je Misi i u crkvu dolazilo mnogo svijeta.

Ovaj je duhovni pomoćnik bio spreman za drugog sve dobro učiniti, a za sebe ništa. Bio je spreman poći na svaki poziv svojih župljana a najpripravnije i veoma rado odlazio pozvali ga oni

ma u koje doba. Kada je doznao za kojega težeg bolesnika, hitio je k njemu i tješio ga. Govorio mu o Bogu i spasenju duše da ga pripravi na dobru i mirnu smrt.

Vršio je dobro i svoju spasonosnu dužnost u svim prilikama a ne samo u spomenutim. Sastao se on bilo s kime — s ljudima ili djecom — u kućama ili na ulici, u svakoj je prilici i uvijek ulijevao slušaocima koju dobru misao, korisno shvaćanje ili nauku spasa.

Za njegovog boravka u Korneljanu dogodio mu se slučaj u kojem se vidi da ga je Božja Providnost štitila na osobiti način.

Kada je jednom izišao iz brijačnice, zadržao se pred župnom kućom na trgu s nekim u razgovoru. Skinuo je šešir pa se je jasno vidjela bijela i poveća tonzura. Župnikovu sinovcu — mladu i ludu i ako je inače bio dobričina — koji je gledao na prozor padne na pamet šala, da će u tonzuru opaliti kao u kakav nišan. Smišljeno učinjeno. Pograbi neku staru pušku iz kuće. Nanišani u tonzuru i odapne. Ne zna se zašto ali hitac opalio nije. Da Bog nije tako htio, srušio bi se naš duhovni pomoćnik. Kada je dječak pogledao u pušku, vidio je da je puška bila puna. Iznenadi se. Bio je vrlo žalostan i tužan i jako se bojao. Sveti ga je Kotolengo mirio, da se ne žalosti i ne tuguje, jer se nije dogodilo — hvala Bogu — nikakvo zlo. Uvjeravao ga, da u njegovu srcu nema nikakve mržnje prema njemu.

Izabrane duše svaku zgodu i nezgodu iskorišćuju na veću slavu Božju, pa je on odlučio tvrdo iza ovoga da posveti svoj život Bogu još većom gorljivošću, jer mu ga je spasao na ovako čudesan način.

V

U torinskom zavodu »dele Province« — Neprihvaćen prijedlog — Imenovan kanonikom u kongregaciji »Tijelo Gospodnje« — »Dobri kanonik« — Dijeli svakomu sve.

Njegov je župnik bio u velike zadovoljan svetim njegovim djelovanjem kao i radi njegovih rijetkih vrlina a župljani još i više te su ga štovali i cijenili poput sveca.

Hvalama su obasipali njegov rad a on je snovao da ih ostavi. Nametala mu se misao, da bi po svoj prilici bilo bolje i za njega i za spas duša da ode u Torino i usavrši se u bogoslovnim naukama, jer je mislio u svojoj prirođenoj poniznosti, da mu je to potrebno. Možda je to bila njegova namisao a možda i Božje nadahnuće.

Očitovao je svoju nakanu župniku a ovaj se ražalostio, no nije se niti usudio protiviti, jer je bio uvjeren da je to sveta volja Božja. Uz župnika je bio žalostan i cio narod župe, kada je doznao da ga je ostavio njegov sveti kapelan — njegov anđeo, kako su ga nazvali. Kotolengo je naime potajno otišao iz župe da se ukloni iz svoje iskrene poniznosti slavljenju, koje bi mu vjernici puni naklonosti, ljubavi i štovanja prema njemu na odlasku iskazali.

Rekoh već da je nakanio poći u Torino da tamo položi doktorat iz bogoslovja u zavodu „dele Province“ koji je bio tek otvoren. Nije imao dosta novaca, a nisu mu ni roditelji mogli dati te troškove. Božja mu je Providnost bila u pomoći, jer je

nadahnula neku staru njegovu rođakinju, koja se izjavila spremnom namiriti sve potrebne troškove.

I u zavodu „dele Province“ bio je sv. Kotolengo uzor svake kreposti i svećeničkog duha isto onako kao što je bio u svom rodnom mjestu i u Korneljanu. Svjedoče to dva njegova druga. Jedan Skavini koji je napisao i knjigu iz moralnog bogoslovja, drugi Karvac koji je postao biskup najprije u Pinerolu a tada u Đenovi.

Kada je svršio tečajeve, pristupio je ispitu za doktorat 14 svibnja 1816 godine. Položio ga je sa sjajnim uspjehom i divili su mu se i slušaoci i profesori koji su bili osobito zadovoljni. Nije se on time ponosio nego je u svojoj pravoj poniznosti govorio da to nije po njegovim zaslugama nego po dobroti Blažene Gospe, jer mu je Ona pritekla u pomoć.

Povrativši se zatim u svoje rodno mjesto preuzeo je ponovno dužnosti svoga zvanja s još većom revnošću nego li prije. Pojavila se kužna bolest a on je neumorno pohađao bolesnike ne obazirući se ni na umor ni na opasnost okuženja.

Kada se upraznilo mjesto upravitelja bolnice sv. Ivana, ponudila mu je uprava ovo časno mjesto. Obično nije radio samo po svome mišljenju pa je i sada htio čuti mišljenje svoga župnika i svog profesora bogoslova Ferera. Obojica ga od toga odvratiše i zato je ponudu odbio.

Malo iza toga ostala je bez župnika jedna od glavnih župa torinske biskupije, pa su i njega nagovorili da se natječe za nju, jer su bili uvjereni da bi on bio od velike koristi dušama koje bi mu bile povjerene. Gospodin Bog ga odredio za druga i veća djela. Zato je i dopustio da drugi bude imenovan. Božja se volja za kratko vrijeme sasvim jasno i očitovala.

Dok je on obavljao tiho i mirno dužnosti svoga zvanja, dobije pismo iz Torina gdje ga pozivlju, dapače mu i naređuju da stupi kao član u kongregaciju „Tijelo Gospodnje“ i da tako postane kanonik u zbornoj crkvi Presvetog Trojstva.

Kongregacija „Tijelo Gospodnje“ jest skup svećenika koji nisu polagali kakve posebne zavjete. Imali su jednog starešinu i obavljali službu u crkvi istoga imena. Godine 1665 osnovalo je građanstvo ovu kongregaciju, da vrši službu Božju u crkvi koja je bila sagrađena na uspomenu nekog čuda Presvetog sakramenta. Oko stotinu godina kasnije — upravo 1779 godine — bila je ova kongregacija pridružena zbornom kaptolu Presv. Trojstva koji je već postojao pri metropolitanskoj crkvi.

Kada je ostalo prazno jedno kanoničko mjesto, bio je pozvan Kotolengo, da ga zauzme. I doista je bio 29 svibnja 1818 godine imenovan a 31 listopada uveden.

To je bilo pravo iznenađenje. Kada bi ga pitali, da li je on kada na to prije mislio on bi im prostodušno odgovorio: „Ja sam mislio u Bra saditi cvijeće“. Sam je sebe volio nazvati siromašnim radnikom, a mi ćemo vidjeti koliko je u njega pameti, razbora, revnosti i kršćanske ljubavi. Bio je uvjeren da su ga primili u kongregaciju bez ikakvih njegovih zasluga. Da se zato oduži odmah se na početku ponudio da će na sebe preuzeti najteži dio rada. I tada je veoma rado obavljao sve dužnosti, kada je trebalo ispovijedati pokornike, pričešćivati, pohađati bolesnike, nositi im svetu pričest, propovijedati i obavljati službu u crkvi. Za to je bio najveći dio dana u sakristiji da bude vazdan pri ruci vjernicima koji ga ustrebaju. Uvijek je i sve svoje dužnosti obavljao vesela lica s nekim priprostim i dobrodušnim načinom. Ovo je bila njegova osobena oznaka kroz čitav život.

Jer se sam stavio na raspolaganje vjernicima, događalo se često da se namjerio na siromašne bolesnike koji su živjeli u najvećoj nevolji i bijedi. Namjeravao bi se na brojne obitelji strpane negdje pod krov a da nemaju ni pokrivača da se obrane

od zime, ni kruha da se jadnici prehrane. Plaća oca obitelji koji je jedini bio sposoban za rad, nije dostajala da sve potrebe namiri. Nalazio bi bolesnu ženu, mnogo nejake dječice i iznemoglu staricu u najvećoj bijedi bez ičije pomoći a od svakog zapuštenu. — Najvećma bi ga ražalostilo, kada bi vidio da je s tjelesnim siromaštvom vezana i duševna bijeda. Ovim bi nevoljnicima donosio i novaca i rublja i hrane potičući ih u isto vrijeme na kršćanski život. Govorio im je o ustrpljivosti i da se drage volje podlažu sv. volji Božjoj. Oživljavao je njihovu zamrlu vjeru i pripravio bi ih da dostojno i dragovoljno prime sv. sakramente u zadnjoj bolesti.

Koliko je pritekao u pomoć tolikim bijednicima i tolike nevolje utažio! A odakle mu tolika sretstva? Davao je svoje koliko je imao. I novac i robu! Njegova je majka govorila da mu mora svake godine davati sve rublje, jer ga je preko godine svega razdijelio siromasima. Kada bi sve svoje razdao, kucao je na milosrđe dobrih obitelji koje su mu se spremno i obilno odazivale, jer su gojile iskreno i duboko štovanje prema njegovoj osobi.

Rekoh, da je davao koliko je imao. Da uzmogne davati više nego je imao, otkidao je od sebe nesamo suvišno nego i nužno za sam život. Evo samo jedno! Zimi nije ložio u svojoj sobi a da se zaštiti od zime imao je samo jedan jedini mali plašt. Kada bi osjetio da se već mora malo ugrijati, oštrim bi korakom hodao po sobi. Izvlačio bi se šalom kada bi ga tko zatekao pri ovom naglom hodanju po sobi, da je htio time oponašati kakovu divlju zvijer. I ako je i te kako nastojao da šalama pa i doskočicama odvrati pažnju i divljenje svijeta, ipak nije mogao nikako sakriti svoje milosrdno srce i svoju ljubav koja djeluje. Narod ga štovao i zvao lijepim posebnim nazivom: dobri kanonik.

VI

Apostolski propovjednik — Kateheta — Ispovjednik — Vesela pobožnost — U zatišju sobe — Gospini kanarinci — Filipinac — Knjiga Providnosti.

Lahko je shvatiti radi onih krasnih kreposti koje smo napomenuli, duh, gorljivost i toplinu srca, kojom je Kotolengo propovijedao riječ Božju.

U Torinu je tada vladala „moda" da se propovijeda veoma visoko u jako biranom načinu po svim pravilima kićenog govorništva. Iz početka se i on povodio za ovom modom. No odmah je promijenio način propovijedanja, čim je kanonik Solaro, svećenik sveta života upozorio da to nije zgodan način propovijedanja za obraćenje duša. Počeo je propovijedati priprosto, apostolski, posve jednostavno i onako, kako mu je zapovijedala njegova revnost za slavu Božju i spasenje duša. Nije se pripravljao za propovijed pomoću knjiga nego je to obavljao u crkvi pred Isusom u presvetom oltarskom sakramentu i pred Gospinim oltarom. Dakako da priznajemo da je on svoju pripravu iz knjiga već odavno obavio marljivim učenjem bogoslovnih predmeta, Sv. Pisma, a osobito pak s učenjem znamenitih poslanica sv. Pavla te razmatranjem osobito mu dragih života svetaca. Zato su njegove propovijedi bile prožete pravom ljubavlju Božjom i živom željom, da njegovi slušaoci postignu svoje vječno spasenje. Njegove su riječi prodirale u srce. Njegova su razlaganja uvjeravala i obraćala. Uvijek bi nagrnulo mnoštvo svijeta u onu crkvu u kojoj bi imao da

propovijeda dobri kanonik samo kada bi se to doznalo. Vidjeli su da govori jednostavno, ali je snažno uvjeravao, jer je bio mio i drag. I često su ga molili da propovijeda u kojoj crkvi ili samostanu. S radošću se odazivao uvijek kada je samo mogao.

Velike je plodove postizavao i u svojem podučavanju kao kateheta. Tu je radio temeljito i neobično jasno s vanrednom milinom i toplinom srca. Zato su ga uvijek mnogi slušali. Uz to je i nadzirao katehete, a kada je trebalo i podučavao ih o načinu da što boljim uspjehom obavljaju svoju dužnost.

I u ispovijedanje je ulagao svu svoju snagu i svećeničku revnost. Kada bi za rana jutra otslužio sv. Misu, ostao bi u ispovjedaonici nekada čak i do podne. Samo bi ponedjeljkom to propustio. Taj je dan iskorišćavao za svoju vlastitu sabranost. Govorio je šaljivo da su to njegovi praznici, jer tako i svi čestiti postolari praznikuju ponedjeljkom.

Iz žarke ljubavi prema otajstvenom Isusu kojom je gorio, uvijek je u ispovijedima živo preporučivao pokornicima često pristupanje k sv. pričesti. Da to postigne obično bi u šali govorio, da svako mora biti ustrpljiv i dobro se hraniti, ako hoće biti zdrav i zadovoljan. Sigurno je, da je ovim riječima mislio na čestu sv. pričest.

Svečeva pobožnost nije bila, kako smo već vidjeli, suhoparna, tvrda i stroga nego vesela, živahna a nekada i u bezazlenosti šaljiva. Time je bio sličan sv. Filipu Neriju. Kada bi ga koji prijatelj sreo i zapitao kako mu je, odvratio bi mu svojim običnim smiješkom: „Ja sam uvijek zadovoljan. Upravo sam baš sada izišao iz gostionice". Poneki bi mu prijatelj odvratio, ako ga je bolje poznavao, da zna da je izišao iz crkve, a ne iz gostionice. Svecu bi bilo žao što ima dobro mišljenje o njemu, pozdravio bi uljudno prijatelja i brže bolje bi otišao svojim putem. Znao je sebe i druge — dakako u šali — nazvati pijancem u govoru kojim su u gradu govorili.

Time je mislio izreći želju, da on i drugi budu pijani — prepuni — ljubavi Božje a ne vina.

Po prijaznoj svojoj naravi svakome je bio pri ruci i svakome je rado izlazio ususret. Radi velike poniznosti događalo se da su mnogi u razgovoru s njime bili i malo previše povjerljivi, ali ipak uz dolično poštovanje prema njemu. Nije se rijetko dešavalo, da bi ga kogod poznat, kada bi se vraćao iz crkve „Tijelo Gospodnje" u kuću kongregacije, zaustavio na voćnom trgu i dao mu jabuku ili grozd. On bi dar rado primao da osvoji sklonost te osobe i uzmogne je drugi puta slobodnije opomenuti radi spasa duše. Iskreno je i duboko ljubio poniznost pa je zato poklon nesakriven nosio ulicom i namjerno ga jeo da pokvari ocjenjivanje i da ga ismiju oni koji su ga poznavali. Što više ponudio je to voće i boljim znancima, kada bi ih sreo. Jednom je ponudio neku gospođu i njezinu kćer zamotkom kestenja da jedu na ulici.

Nije se rijetko događalo, da je zakasnio na ručak i došao tek tada, kada su se njegovi kanonici spremali da ustanu od stola. Kadkada je ovo i namjerno učinio. Da nikome ne smeta, sjeo bi i pokupio ono što je raznih jela ostalo. Smiješao bi sve zajedno i brzo pojeo nekoliko zalogaja od toga. Time bi dovršio svoj ručak.

U običnom je razgovoru bio veseo i šaljiv ali je dobro pazio da se ne ogriješi o kršćansku ljubav. Ljubezno bi opomenuo svakoga koji se ogriješio o nju bilo rječju, kretnjom ili pogledom, čim bi to spazio. Brže bi bolje promijenio razgovor. Često se poslužio za to šalom. U znanstvenim raspravama, gdje su se mišljenja razilazila, nije tvrdoglavo i nepopustljivo branio svoje stanovište. Kada nije bilo osobite kakove zapreke, pristao bi tiho i mirno uz tuđe mišljenje. Time je htio uzdržati dobre veze, jer je do toga mnogo držao.

Velike su vanjske kreposti resile našeg sveca ali su mu bile još veće kreposti koje nije nitko po-

znavao jer ih je vršio nepoznato u skrovitosti svoje sobe. Samo je dobro pri tome namjeravao. Sustezao je u javnosti svoju gorljivost da se ukloni pohvalama svijeta no to je obilno nadoknadio, kada svijet nije vidio. Obje sobice čednoga stana sigurno su svjedokom divne pobožnosti. Smjestio je na mali oltarić Gospinu sliku pred kojom je uvijek gorila mala srebrna svjetiljka da sjeća Gospu kad njega nema na njegovu pobožnost, zahvalnost i odanost. Radi svoje pjesničke duše nabavio je dva kanarinca i objesio ih pred Gospinu sliku da pjevaju u slavu Gospi. U razgovoru bi s njima rekao im: „Ja ću vas dnevno obilato i gospodski hraniti. Donosit ću vam i izabranih finih slatkiša za koje znam da ih volite. No zato ćete morati svako jutro i svako veče lijepo pjevati u čast Gospi, jer je Ona i vaša gospodarica". Vjerno je vršio svoje obećanje. Svaki je dan donašao svojim malim Gospinim pjevačima slatkiša i drugih poslastica. Kada je otišao iz stana, brinuo bi se za svoje kanarince preko drugih osoba.

Svaki je dan donašao mirisnog cvijeća Gospi, da je obraduje. Gospi su sigurno bile milije od cvijeća tople molitve, odluke, želje i strelovite molitve njezinog vjernog sluge! Tako bi svojom dušom uronio u molitvu, da su ga drugovi kanonici mnogo puta zatekli u sobi gdje kleči na podu pred slikom drage nebeske Majke. Bio bi preobražena lica i ne bi primijetio da mu je tko unišao u sobu.

Pun je bio žive ljubavi prema svojem dragom Isusu i svojoj Gospi. Odricao se sad jednoga sad drugoga zemaljskoga dobra i već ga nije ništa zemlji privlačilo. Kanonici su njegovi drugovi obično nosili srebrne kopče na cipelama. I on spočetka. Poslije ih je zamijenio s gvozdenima. Imao je svileni mali plašt ali ga je nekomu darovao a sebi je kupio priprosti. Tako se riješio i svoga zlatnog sata, jer ga je smatrao luksuzom. Pa i knjige je svoje privatne knjižnice dobrim dijelom razdijelio samostanu sv. Dominika i sestara Kapucinki.

Počela ga međutim obuzimati želja da postane redovnikom. Po sklonosti se njegove duše činilo, da je za njega najprikladnija družba Filipinaca. Posavjetovao se u tome sa svojim ispovjednikom o. Fontanom filipincem. Ovaj mu je rekao da ga Bog ne zove u redovnički život već na drugo mjesto gdje će i njegov rad biti na mnogo veću slavu Božju. Odbacio je tada svaku misao na to. No postao je šutljiv. Tražio je samoću. Bio je zamišljen a u razgovoru rastresen. Događalo se nešto u njegovoj duši. Sam on nije znao što bi to moglo biti. Molio se da ga dobri Bog prosvijetli. Preporučivao se i drugima da za njega mole. Napokon mu je jedna zgoda koja bi se mogla u prvi mah pričiniti posve neznatnom, jasno pokazala što je Bog od njega tražio. Upravitelj ga je kongregacije kanonik Valeti htio izliječiti od njegove turobnosti. Dade mu na čitanje život sv. Vinka Paulskoga. Upravo mu je ovo čitanje očitalo volju Božju. Jasno je razumio što od njega traži Božja Providnost.

VII

Žalosni slučaj — Prva misao o Malom Domu — Gospa je udijelila milost! — Bolnica „dela Volta Rosa" — Prvi pomagači i dobrotvori našeg sveca — Ana Marija Pulini — Kćeri sv. Vinka.

Jedne večeri mjeseca rujna 1827 godine bio je pozvan Kotolengo jednoj ženi na umoru u svratište Stare Carinare, koje se svratište nalazilo u području župe „Tijelo Gospodnje".

Bila je to neka Marija Gonet iz Francuske. Bila je rodom iz mjesta La Šapel. Putovala je iz Milana sa svojim mužem i svoja tri sinčića u Lion. Najednom je teško obolila. Ljudi su je dobrog srca prenijeli u bolnicu sv. Ivana. Ovdje je nisu mogli primiti radi nekih odredaba kućnih propisa pa je prenesoše odavde u materinsko sklonište. No i ovdje je ne primiše radi sličnih razloga. Zato su je morali odnijeti natrag u Staru Carinaru, gdje je iznajmila stan. Ovamo su pozvali Kotolenga da dade bolesnici zadnju utjehu vjere, jer su izgubili svaku nadu u ozdravljenje. Doista je nakon kratkog vremena i preminula ostavivši ucviljenog muža i sinčiće svoje.

Nemili je ovaj slučaj, da je bolesnicu odbila i jedna i druga bolnica, žestoko potresao njegovom dušom. Zato mu se i nametnula misao, da bi nužno bilo naći način da se ovakovim žalosnim slučajevima u buduće potpuno predusretne. Inače bi se moglo ovako što ponoviti u velikom gradu kao što je Torino i više puta.

Zaokupljen ovom mišlju povratio se u crkvu „Tijelo Gospodnje". Kleknuo je pred oltar presvetog Sakramenta. Htio je u žarkoj molitvi isprositi odgovor na pitanje koje ga je toliko zaokupilo. Dugo je klečao. Digne se napokon i pođe u sakristiju. Uzbuđeno se uzšetao amo tamo zaokupljen vrlo velikom stvarju. Najedamput kao da mu se razbistrila pamet, kao da je pronašao rješenje stvari. Pozove crkvenog slugu, pa će: „Zazvoni u zvono!" „Čemu da sada zvonim?" odgovori sluga sav u čudu radi ove zapovijedi. „Zazvoni, govorim ti", opet će sluga Božji. Sluga posluša i po zapovijedi zazvoni. „A sada", reče mu Kotolengo, „pođi oltaru Blažene Gospe od Milosti i zapali tamo dvije svijeće!" Svetac tada obuče crkvenu košuljicu, prebaci štolu preko ramena i pođe tome oltaru s klerikom Vjekoslavom None, kasnijim duhovnikom u Kolenju. Počeo je moliti. Kada je izmolio i treći dio presvete krunice sa još nekim molitvama digne se i vrati u sakristiju. Govorio je velikim zadovoljstvom: „Milost je udijeljena! Stoput neka je blagoslovena Blažena Gospa!" — A koja je to milost? Osnovati bolnicu, ubožnicu ili nešto takovo. Ovamo bi se primali svi bolesnici, koje bi odbile druge javne bolnice. Još je bolje reći, da bi se ovamo primali svi bolesnici, koje bi Providnost Božja amo poslala.

Kada se vratio kući ispripovijedi svojim drugovima tužni događaj s onom ženom. Povjeri im svoju misao i reče im da mu se čini, da će je dobri Bog blagosloviti. Jednodušno su pohvalili njegovu misao i obećali uvelike svoju pomoć.

Nije oklijevao. Odmah je sjutra u jutro tražio stan koga bi mogao urediti za bolnicu. Uspjelo mu je doista da nađe nekoliko soba na mjestu koje se onda zvalo dvorište Kavoreto. No već nekoliko dana iza sklopljene pogodbe otkazao mu vlasnik kuće stan radi pritužaba stanara. — Kotolengo se nije dao ni najmanje smesti prvom poteškoćom. Potražio je drugi stan i našao nekoliko soba na trećem

katu palače Balbino, koju su zvali „dela Volta Rosa". Stajala je čelom prema crkvi „Tijelo Gospodnje".

Sobe su se malo pomalo množile dok ih nije bilo na broju devet. Založio se je sav da i krevete pribavi sa svim potrebnim stvarima. Radnicima je mnogo preporučivao da bude sve učinjeno što bolje i što prije. I sam im je dapače pomagao u koječemu. U malo dana je sklonište bilo gotovo. Kada je bilo sve pripravno govorio bi zanešen radošću: „Pričekajmo da nam Božja Providnost pošalje nevoljne bolesnike da ga zauzmu!" I nije trebalo dugo čekati. Bila su to dva siromaha koji su ga osvojili 17 siječnja 1828 godine. To je bilo na dan sv. Antuna opata. On je zaželio da se ovaj dan najsvečanije slavi u Malom Domu svečanim obredima, pjevanjem „Tebe Boga hvalimo" i propovijedi u kojoj će trebati spomenuti onaj događaj jadne Gonet.

Ta kako će sve sam učiniti? Trebalo je snositi troškove, raditi, truditi se, upravljati i njegovati bolesnike. Božja mu je Providnost usadila u srce ovu svetu i plemenitu misao. Ona mu je zato i pomagala i prilazila u pomoć da je ostvari. Prvi se je dobar čovjek našao imenom Rolando. Dobrovoljno se ponudio za svaki rad i posao koji bi mu Kotolengo povjerio. Iza njega se ponudio liječnik doktor Lorenco Graneti di Beinete, da će besplatno liječiti bolesnike. Apotekar Paolo Anglezio obećao je da će badava davati potrebne lijekove. Kasnije se našao i bogat čovjek, koji je davao sav potreban novac za mnoge i neotklonive troškove. Bio je to vitez Ferero. I nije on samo za života izdašno pomagao djelo sv. Kotolenga nego je i oporučno za to ostavio sto hiljada franaka.

Pri samom zametku skloništa ili skladišta, kako su ga neki zvali, došao je jednom u pohode svojem svetom bratu kanoniku njegov brat dominikanac o. Albert. Kada je sve pomnjivo razgledao okrene se svome bratu pa će mu: „A što ti hoćeš da uradiš? Valjda bolnicu poput one sv. Ivana?" „A tko zna?"

odgovori mu sluga Božji pun pouzdanja. „Božja je Providnost veoma velika!" Htio mu je reći da se nada vremenom i natkriliti velebnu bolnicu sv. Ivana. A kako li je pogodio!

Dvorenje bolesnika nije dosada bilo stalno. Koliko je mogao brinuo se za to sam. Bio mu je pri ruci i dobri Rolando. Pomagalo mu je i dvanaest dobrih žena koje je nazvao: dame (gospođe) kršćanske ljubavi. One su čitavo svoje vrijeme posvećivale ovom djelu milosrđa.

Dodao je k tomu i „Braću sv. Vinka" kako ih je htio da prozove. Bili su to privatni građani koji su se ponudili za različite potrebe a osobito tamo gdje je potrebna pomoć muškaraca. Potrebe su veoma narasle pa nije ni to bilo dosta. Za to je sv. Kotolengo osnovao i treću obitelj od trideset jednog člana a prozvao ju je „Dopunjak". Oni su imali zadaću da nadgledaju i dvore noću bolesnike.

Tako se pobrinuo za dvorenje svojih dragih nemoćnika i ako baš ne u obilju a ono bar uglavnom dostatno. Pomišljao je, da će biti potrebni i stalni bolničari kada se bude njegovo djelo i dalje razvijalo. Vruće se molio Bogu za ustanovu časnih sestara koje ne bi imale druge obaveze, već bi se posvetile jedino dvorenju siromaha i njegovanju bolesnika. Ove bi duše s jedne strane urednim i čistim životom i odricanjem sebe posvećivale a mogle bi biti i bolničarke vršeći djela milosrđa. Što više, one bi mogle biti i majke i anđeli utješitelji mnogim nevoljnicima. Bog ga je nadahnuo da osnuje ovo zaklonište. On mu nije mogao uskratiti ono što je bilo nužno za razvitak njegov. Tako je bilo. Uvidio je volju Božju pa se i dao na posao pun pouzdanja u Boga.

Ali tko će biti učiteljica? Ona bi trebala i savjetom i vlastitim primjerom poticati učenice i radnice na vršenje tako svete i plemenite dužnosti. Za sve se to pobrinula Božja Providnost.

Neka Ana Marija Pulini koja je ostala udovica u mladim godinama iza svoga muža Nasi, povukla se u

kuću i predala se jedino tome, da odgoji svoga sinčića u pravome strahu Božjem. Naš joj dobri kanonik bio ispovjednik. Ova je žena bila veoma kreposna i velike savršenosti. Više je puta pitala svoga duhovnog oca, bi li stupila u red č. sestara od Pohođenja da se još većim žarom posveti službi Božjoj. Dobri joj kanonik nije to nikada dopustio nego bi joj odgovorio da ju je Bog odabrao za nešto drugo. I baš ona je bila ona evanđeoska žena jaka, žena pametna, žena razborita, koja je bila zgodna za upravljanje novom redovničkom obitelji, koju je Kotolengo naumio osnovati. Sluga joj Božji saopći svoju želju i stvar bi gotova. Odabrana bi dakle za učiteljicu i majku ove kongregacije.

Trebalo je naći i djevojke koje će dragovoljno doći pod njezino vodstvo i rado se posvetiti plemenitoj službi kršćanske ljubavi koju im je odredio sluga Božji. I tu je spremno pomogla Providnost Božja. Bogoslov Ternavazio župnik u Virle poslao je sv. Kotolengu dvije djevojke krepke i snažne, a pune dobre volje. Otac i majka Rei iz Torina pokloniše mu od svojih pet kćeri tri. To je bila prva kita sestara sv. Vinka ili „sestara Vinkovki", kako ih je htio naš svetac nazvati. Nošnja im je bila modra odora s crvenom vrpcom koja je na kraju imala srebrno srce. Na njemu je bila s jedne strane utisnuta riječ „Charitas", što znači ljubav, a s druge strane slova S. V. — kratica za Sestre Vinkovke. Kroz kratko vrijeme narastao im je broj na četrdeset.

Time je nevoljnim bolesnicima bila potpuno osigurana pomoć i brižljiva njega, bolja nego li je materinska, jer su one gledale u bolesnicima samog svog Spasitelja Isusa, kojemu su svoj život zavjetovale.

VIII

Uršulinke i Genovevke — Prevažno pravilo Vinkovki: Svakome sve — Čovjek koji mnogo radi a želi da svijet o njemu misli, da ne radi ništa — Traži nevoljnike — Očinska skrb za sestre — Otac među sinovima — Ukuhane kruške — Postolar na voćnom trgu.

Naš sluga Božji nije bio zadovoljan sa svojom revnošću za korist siromaha. Htio je proširiti i izvan svoga skloništa svoje sveto i Bogu ugodno djelovanje. Srce mu je bilo prepuno ljubavi i zato je odlučio pomoći onim mnogim djevojkama, koje su u pogibelji da se unesreće bilo to radi nemarnosti roditelja, bilo radi oskudice ili radi kakvih drugih razloga. Vinkovke su trebale posvetiti jedan dio svoga vremena i ovim sirotama i ako su se morale baviti bolesnicima. Ovo je pitanje dobro proučio i Bogu ga je preporučio. Napokon ga je ostvario pa su tako nastale obitelji Uršulinki i Genovevki. A kakva je pravila odredio svetac svojim kćerima? Mogli bi reći, da je Vinkovkama bilo veliko i najglavnije pravilo da su se morale smatrati pravim sluškinjama siromaha. Za to su se morale žrtvovati za njihovu korist i duševnu i tjelesnu. Ublažujući tjelesne nevolje morale su se starati i za spasenje njihovih duša. Zahtijevao je da se ispovijedaju svaki tjedan a dnevno pričešćuju. Morale su dnevno razmišljati i čitati duhovno štivo iz kojeg pučkog priručnika za pobožnost ili iz života svetaca. Osim toga morale su svaki dan izmoliti po čitavu krunicu, postiti u

subotu na čast Blažene Djevice Marije i pol dana u srijedu. Morale su obavljati križni put nedjeljom i petkom. Iz velike pobožnosti prema Presv. Oltarskom Sakramentu odredio je da ga pohađa jedna za drugom. Svaka je trebala ostati čitav jedan sat klanjajući se Presvetom. Isus nije ostao sam. Bili su uz njega ovi anđeli sa zemlje. I doista je i te kako pravo da ih nazivljemo anđelima zemaljskim! Velika im je bila revnost u službi Božjoj. Kreposti njihove i njihovih sestara što su ih naslijedile do dana današnjeg, vrijedne su udivljenja. Zaslužno bi bilo opisati krasni život njih dviju stotina.

Svaki bi dan dolazio sv. Kotolengo ovim svojim kćerima i štićenicama. Održao bi im kratki obiteljski i pobudni govor. I time bi ih učvršćivao u ljubavi Božjoj i kreposnu životu.

Imao je mnogo posla s upravom ovih ustanova. Htio je dijeliti s Vinkovkama njegu i službu bolesnika. Brinuo se za duhovni život svoje obitelji. Starao se za svagdanje, mnoge i različite potrebe. A ipak je htio da prikaže pred znancima i prijateljima kako živi besposleno. Znao je i reći, da bi rado koji sat u gostionici kartao ili se drugačije zabavio. No svi su oni koji su ga vidjeli cijeli dan zaposlena dobro shvatili, da hoće tim riječima sakriti pred svijetom iz poniznosti svoje neumorno i napeto izvršivanje kreposti.

Nikada ne susta srce, koje osvoji kršćanska ljubav. Svecu nije bilo dosta sve ono što je učinio u korist tolikih jadnih bolesnika. Htio je protegnuti svoju skrb i na druge nevoljnike, koji su čamili kod kuće i trpjeli bolest i nevolju, jer se nijesu usudili zatražiti, da budu primljeni u Mali Dom. Čim bi doznao za kojeg takvog patnika, pošao bi mu ili sam ili bi mu poslao svog vjernog Rolanda. Izvidjeli bi stanje toga bolesnika pa kada bi se uvjerio da nema nikakve pogibli za njegove duhovne kćeri, poslao bi ih tamo. Preporučio bi im da ga dvore s najvećom ljubavlju pa i noću ako ustreba. Nikada nijesu

polazile praznih ruku. Ponijele bi sa sobom i jela i odijela i novaca i drugih potrebnih stvari. Sve se to spremalo u kući gospođe Pulini. I juha i jelo i rublje i druge potrepštine. Njezina je kuća bila u isto vrijeme i duhovno sklonište i kuhinja i radionica. A sve to za siromahe i bolesnike — za jad i nevolju.

Dobre su časne sestre uvijek bile u poslu. Potrebe su bile velike i u skloništu Volta Rosa kao i u privatnim kućama. Zato su i izdaci bili česti. No sluga Božji ipak nije nikada dopuštao škrtariti u troškovima radi velikih potreba. Bio je potpuno uvjeren, da mu sama Božja Providnost šalje bolesnike pa mu sigurno ne će uskratiti za to potrebna sretstva. Pa tako je doista i bilo.

Veoma mu je srcu priraslo dobro njegovih siromaha i on ih je nazivao svojim gospodarima. Isto se tako brinuo i za časne sestre te ih smatrao svojim kćerkama i Isusovim zaručnicama. Nikako nije htio da štede trud pri vršenju svojih dužnosti ali je i pomnjivo pazio na njihovo zdravlje. Kada je opazio da je koja oslabila radi prevelikog rada, naredio bi joj da se neko vrijeme odmara. Određivao bi joj tada obilnu hranu ne pazeći na trošak. Govorio je u tim slučajevima, da im je Providnost odredila da njeguju bolesnike pa ista ta Providnost zahtijeva, da imaju sve ono što je potrebno da uzmognu izdržati taj rad.

Zahtijevao je da mu se duhovne kćeri potpuno žrtvuju za siromahe. A i on im je sam u tome prednjačio. I doista! Čim bi dovršio svoje svećeničke dužnosti, došao bi svakog jutra do svoje male bolnice. Najprije bi otišao u kuhinju. Tu bi pregledao da li je sve nabavljeno ili bi trebalo još nešto. Pregledao je kruh, meso i drugo jelo, da se osvjedoči je li sve dobro, krepko i hoće li biti ugodno njegovim dobrim siromasima. Unišao bi po tom u bolesničke sobe. Jednom bi rekao koju blagu riječ, s drugim bi se nevino našalio. Darovao bi sad ovom, sad onom naranču, slatkiš, medaljicu ili krunicu. A

na licu bi mu lebdio obični njegov smiješak. Povratio bi se u podne i na večer. Pitao ih, da li im je jelo bilo ugodno. Što im je bilo najslađe? Jesu li bili zadovoljni? I mnogo šta drugo. Češće je zapitao, kada su se zadnji puta ispovjedili. Žarko im je preporučivao da nastoje uvijek biti u prijateljstvu s dobrim Bogom i da sačuvaju čistu savjest, jer je to korisno i potrebno. Kada je obilazio krevete, veoma je rado sam pomagao urediti krevete, ponjave i pokrivače, ako je to trebalo. Pružio bi i napitak a spremno bi obavio i niže usluge. Katkada bi na glas započeo moliti sv. krunicu a složno bi mu tada odgovarali i bolesnici i sestre. Večerom bi im podijelio svoj sveti svećenički blagoslov, da im dade znak svoje očinske ljubavi. Osim svega onoga što je dnevno obavljao, više bi puta i sam išao u različite trgovine i dućane da nabavi potrebne stvari. Često je nabavljene stvari sam nosio pod rukom ili u naručju, pa bio to komad platna, omot šećera, salata ili štogod drugo. Ni najmanje nije mario za to što bi mu to mogao svijet zamjeriti.

Jednom je učinio još nešto ljepše! Nalazio se jednog jutra sa svojim drugovima na trgu „Tijelo Gospodnje". Bio je u crkvenom odijelu i čekali su gospodu gradske činovnike koji su toga jutra trebali učestvovati kod službe Božje. Još nisu svi došli. On ostavi svoje drugove, ode jednoj klupi gdje se prodavalo voće, kupi oveći omot kuhanih krušaka i dade ih nekom svom znancu da ih odnese njegovim siromasima. Nije držao ništa nedostojnim što je moglo biti korisno njegovim dragim siromasima.

Među njima je bio i neki slijepac. Za njega se osobito starao pa je sklopio s njime i dosta tijesno prijateljstvo. Govorio bi mu o duhovnim stvarima — po svome već običaju — u nevinim šalama i doskočicama. Uvidio je da ovaj jadnik treba toga mnogo. Slijepac je u tome uživao ali i slušao. No jednom ga zapita tko je on. Svetac mu spremno odgovori: „Ja sam siromašni postolar s voćnog trga. Cio Božji dan krpam cipele". — „Postolar!" začuđeno će slijepac. „Doista cijelog svog života nijesam čuo da bi postolari govorili tako pametno kao vi". Time je toga dana bilo sve svršeno. Ipak je naš Kotolengo pokušao da iskoristi ovo dobro mišljenje što ga je imao slijepac o njemu pa ga je zato stao nagovarati da se ispovjedi i zapitao pred kojim bi se svećenikom htio ispovjediti. Slijepac mu odgovori da bi se najradije ispovjedio pred onim svećenikom koji je kućni starješina, jer je čuo da za njega govore da je pravi svetac. Ovakva je pohvala dosta zaboljela sveca ali se ipak morao otkriti i reći mu da je on taj svećenik. Kad je to slijepac saznao odrešito odreže: „Umukni lakrdijašu, zar da se ja ispovjedim jednom postolaru?" Za njihova razgovora u zgodan čas uđe gospođa Kaligaris — dama kršćanske ljubavi koja ih je obojicu zatekla u smijehu. Ona uvjeri slijepca da je taj postolar s voćnog trga sebe tako iz šale nazvao i ako je to baš taj svećenik kućni starješina. „O i meni se učinilo nemoguće", odvrati slijepac, „da bi obični postolar govorio tako mudro, pametno i sveto".

Rado se dakle ispovjedio.

IX

Prve zapreke — Što kaže njegov ispovjednik? — I pakao se buni: tri atentata — Treba seliti iz Volta Rosa — Novo djelo kršćanske ljubavi — Na tužna nagovještanja ružičasta proricanja — Svetac ima pravo.

Do sada se sve tako u redu lijepo razvijalo. Prema potrebama je stizala i pomoć. Svi su jednodušno hvalili plemenito djelo dobrog kanonika. No vrijeme se kušnje približavalo. Oni koji su ga velikodušno i obilno pomagali, smanjiše svoje prinose a neki ih posve uskratiše. Jedni radi oskudice a drugi iz nepovjerenja. Čulo se proti njemu i oštrih prigovora: da je preuzetan i neoprezan kao da hoće iskušavati Božju Providnost. No nevoljnici su se množili a troškovi rasli i nije ih bilo moguće na vrijeme podmiriti. Vjerovnici su mrmljali, vikali i prijetili se da mu ne će ništa više davati na vjeresiju.

To je potaklo neke prijatelje na misao, da bi bilo dobro nagovoriti njegovog ispovjednika da ga svojim ugledom odvrati od ovog — kako su ga oni zvali — nesretnog poduzeća. Na njihove zamjerke i razlaganje otac im Fontana ovako odgovori: „Je li istina ili nije, da se tvrdom vjerom i pouzdanjem u pomoć Božju može sve postići? I znajte da Kotolengo sam imade više vjere i pouzdanja od cijeloga Torina! Ako on dakle misli, da može ovako dalje nastaviti, pustite ga u miru! Nema razloga nikakvoj bojazni."

No osuđivanja nijesu uza sve to prestala. Oni koji nijesu razumjeli da su putevi Božji nedokučivi i ako su bili u najboljoj namjeri, obratili se na kanonikova brata o. Alberta dominikanca da ga on svojom bratskom toplinom uputi na napuštanje svog, kako već rekoše — ludog poduzeća. Ni on nije uspio ni njegov drug otac Boeti ni kanonik Valeti. Njihove su opaske i prigovori bili katkada i ujedljivi. Na sve je dobri kanonik mirno odgovarao sa svojim dragim smješkom ili doskočicom kojom bi ih odbio, jer ga njihovi razlozi nijesu mogli uvjeriti, kad je bio prožet tvrdim i dubokim pouzdanjem u pomoć Božju.

Nakon nekoliko dana dogodi mu se nešto težega.

Između djevojaka koje je Kotolengo primio u svoje zaklonište, bila je i jedna koju je neki nevaljani mladić strastveno volio, no ona nije o tome ništa znala. Mladić se srdio na sveca, jer mu je oteo dragocjeni plijen. Tvrdo je odlučio da mu se osveti. Jednog je dana zatekao sveca u hodniku crkve „Tijelo Gospodnje". Zaleti se na nj, zgrabi ga za vrat i počne ga daviti, što bi mu i pošlo za rukom da ga nije crkveni sluga oslobodio napadača. Svetac se iza toga razbolio. Možda je to bilo radi toga ili radi straha a možda i radi jednog i drugog. No za malo se dana srećom oporavi i ponovno preuze svoju dužnost istim žarom i jednakom ljubavlju. Poslije toga stiže ga još teže zlo.

Jednog dana dođe na kućna vrata kongregacije neki čovjek i upita za Kotolenga. Držanje mu je odavalo krvničke namjere a to je potvrđivalo i ubojito oružje koje se zapažalo iz odijela. Kućni se stražar našao u neprilici i saopćio tom sumnjivcu da Kotolenga nema kod kuće. Razbojnik se udaljio uz teške psovke. Svetac je taj čas pregledavao podrum i tako izmakao smrtnoj pogibli.

Kao da je đavao čvrsto odlučio da na svaki način obračuna sa svojim moćnim protivnikom. Ta toliko je otimao duša đavlu paklenom!

Malo dana iza ove srećno minule pogibli ostavljao je svetac stan bolesnika kojega je pohodio. Dok je silazio niz stepenice navali na nj razbojnik, zgrabi za vrat i poče bijesno vikati prijeteći mu se ubistvom. Od ovog se neočekivanog napadaja svetac prestrašio, zbunio i počeo zazivati u pomoć. To je djelovalo na razbojnika koji je pomislio, da je zamijenio osobu napadnutoga pa je klečeći molio oproštenje ističući da nije želio baš njega napasti. „Ja sam Vas zamijenio s kanonikom Kotolengom, htio sam njega napasti; oprostite mi!" Tako se naš sveti kanonik živ i zdrav vratio kući a da nije pretrpio većeg zla osim pretrpljenog straha. Božja ga je Providnost očito obranila.

Još nije zaboravio žalosnih sjećanja na prohujale opasnosti, kada opet zaprijeti ozbiljna pogibelj njegovom mezimčetu, njegovoj bolnici Volta Rosa.

Mjeseca je rujna 1831 godine strašna pošast zahvatila već mnoge gradove sjeverne Italije. U ozbiljnoj je pogibli bio i Torino. Upravitelji su grada htjeli prema svojim snagama i sredstvima da otklone na vrijeme opasnost od grada. Držali su da je ta pogibao mala bolnica Volta Rosa pa narediše da se zatvori.

Činilo se da je ova naredba konac svečeva djela. Tome su se poradovali mnogi a i neki njegovi prijatelji, jer su mislili da će Kotolengo napokon morati napustiti tu svoju „neostvarivu sanjariju" koja je — po njihovu mišljenju — bila i za njega nesretna, a nije ni njegovoj braći svećenicima bila baš na diku. Svetac je u toj naredbi gledao prst Božji. Nije ga to ni najmanje uznemirivalo: dao je prenijeti jedan dio bolesnika u bolnicu svetog Ivana a druge je razmjestio po privatnim kućama. U ispražnjene je prostorije smjestio Uršulinke i Genovevke. U sobe koje su prije one zapremale, smjestio je siromašnu djecu iz obliže okoline. Djeca su dolazila ujutro te bi ostala do večeri pod paskom sestara, koje su ih poučavale u molitvama, katekizmu i prvim počecima nauke. U podne bi im besplatno davale juhu, kruha i voća a u večer bi ih otpratile njihovim kućama. Bila su to u Italiji nesamo po imenu nego i u stvari prva dječja skloništa. Sveti Kotolengo bio im je začetnik i osnivač.

Makar da mu bolesnici nijesu bili na okupu nije se prestao skrbiti za njih. Slao je Vinkovke da ih dvore po njihovim kućama. One su im donosile hranu i novčane darove u pomoć. Kada bi mu tko rekao da je došao konac njegovom pothvatu, odgovorio bi mu da njegov pothvat nije propao nego je samo privremeno prekinut ili zapeo u djelovanju. Znao bi i nadodati: „U svom sam rodnom mjestu čuo više puta gdje govore: Tko hoće da mu cvijeće buja i da se razgrana, mora ga presađivati". Tako ih je ušutkavao.

Prošlo je već sedam mjeseci otkako je zatvorena mala bolnica Volta Rosa pa je već svatko mislio da je s njom svršeno. Ali na jedamput naš svetac otkri svojim drugovima, da želi prenijeti svoje bolesnike izvan Torina. Zato ih moli da mu dadu malo pokućstva i potrepština koje se nalazile u Volta Rosa, jer je kongregacija još i tada bila vlasnicom svega.

Molbi se nijesu oglušili u pojačanoj nadi da će njegov pothvat tako napokon propasti — uskoro i i konačno. Smatrali su ga i onako neizvedivim.

Čim je svetac dobio privolu brže bolje sklopi ugovor i kupi kućicu koja mu je već i prije pala u oči. Bila je u kraju Valdoko.

Kuća je bila doista slaba i neugledna: dvije sobe, staja, sjenik i jedna šupa. A sve u jako trošnom stanju. Istog je dana pozvao i majstora Kopaso i nekoliko radnika da poprave najpotrebnije, da bude kuća prikladna za stanovanje. Već je te večeri bila kuća uređena!

Sjutradan je dao prenijeti krevete i nešto pokućstva. Kada je doznao da neki siromah boluje od raka, dade ga prvog donijeti u novu bolnicu. Na-

mjerno je izabrao subotu da otvori novo sklonište za siromahe. Bilo je to 27 travnja 1832 godine. Brzo za prvim bolesnikom dođoše drugi i zapremiše obje sobe koje je za njih odredio. Sestrama koje su dvorile bolesnike odredi da stanuju u staji. No kuća nije bila dosta za potrebe. I čim mu se pružila prilika kupio je drugu kuću nedaleko prve.

Našeg je sveca uvijek vodila misao vjere. Sada se pitao kojim bi imenom nazvao ove kuće. Kao svagda tako je i ovom se prilikom obratio dragom Bogu vrućom molitvom. Odlučio je da ih nazove „Malim Domom Božje Providnosti“ pod zaštitom svetog Vinka Paulskog. Da protumači taj naslov govorio je: Prozvao sam ga Domom Božje Providnosti, jer taj dom prima one bolesnike koje šalje Božja Providnost. Za uzdržavanje tih bolesnika brine se ista ta Providnost Božja. Malim sam ga pak prozvao, jer su siromaci koji su u njemu smješteni, gotovo ništa prema neizmjernom broju nevoljnika koje Providnost uzdržava po čitavome svijetu. Stavio sam ga pod zaštitu sv. Vinka Paulskog, jer sam htio kao upravitelj njegov da ga stavim pod zaštitu onoga sveca kojega je Crkva proglasila zaštitnikom svih ustanova kršćanske ljubavi na svijetu. Kao geslo stavio sam natpis „Ljubav nas Kristova potiče“. Htio je time pokazati da njegove duhovne kćeri ne rade u ovoj ustanovi radi kakvih zemaljskih i svjetovnih razloga nego jedino iz ljubavi prema svome Spasitelju Isusu Kristu.

Dok je Mali Dom ovako stajao dođe u pohode našem svecu njegov brat dominikanac otac Albert. Kada je sve pomno razgledao okrene se bratu i reče mu: „ A što sada namjeravaš? Hoćeš li valjda ponoviti sablazan i ponovno propasti?“ „Ah“, odvrati mu sveti brat, „ja na to ne mislim. Što više, znaj, da sklonište ne smije ostati ovako maleno. Vidiš li onu livadu i vrtove? Ja ti velim: Čitavo ću ovo zemljište izgraditi kućama za moje siromahe. Raširit ću se od sjevera do rijeke Dore, a od istoka do

igrališta Lopte, a od zapada do crkve sv. Petra u verigama.“ Čuvši o. Albert ovakva razlaganja svoga brata gledao ga je nekim izražajem sažaljevanja kao da sluša pripovijedanje kakvog sanjara! Stresao je glavom kao da je htio reći: „jadniče!“ Sveti se kanonik veoma dobro raspoložen oprostio od svoga brata. Bio je uvjeren da njegov naum ne smije biti nikakva sanjarija nego mora postati ostvarenom zbiljom. Vidjet ćemo da se nije prevario. Danas Mali Dom obuhvaća dvije stotine hiljada četvornih metara.

Istu je stvar proricao i sestrama Vinkovkama: „Vi sada vidite da ih je malo zaklonjenih u ovoj kući. A ja vam velim da će ih s vremenom biti na tisuće i svi će jesti Kruh Božje Providnosti. Ovo će područje biti kao neko naselje.“ I doista se malo po malo stvaralo pravo naselje. S dana su se u dan množili siromasi pridolazeći u sve većem broju. Svetac je morao češće kupovati po koje zemljište i po koju kuću. Dvije su bile isto prostrane. Svaka je mogla primiti do dvjesta ljudi.

Sveti je kanonik postigao time dvoje. Mogao je primiti veći broj nevoljnika a osim toga je odstranio s onih mjesta potpuno pokvarene ljude koji su ondje obitavali. S toga je svaki puta kada je kupio koju kuću u kojoj je bila nekada i krčma najgore vrsti, sav ushićen od radosti tr'o ruke. Veselo bi po nekoliko puta poskočio te uskliknuo u svom narječju: „Sotona se uklanja, sotona bježi!“ I doista je odanle đavao bježao. Davao je mjesto Božjim siromasima i anđelima. Mjesto gadnih riječi i odurnih psovki oni će svojim molitvama uzdizati hvalu i slavu Bogu i Majci Božjoj.

Da sve bude prožeto vjerskim osjećajima i da sve uzdiže duh i pamet Bogu, nadjenuo je kućama u koje je smjestio različite bolesnike, samo pobožne nazive. Nadijevao im imena kao Vjera, Ufanje, Ljubav, Providnost, Betlehem, Gospa i slično.

Ovo je mjesto već bilo posvećeno mučeničkom krvlju svetih mučenika Aventora i Oktavija. Zato je i nazvano Valdoko — t. j. dolina usmrćenih. Poslije su ga okaljali gadnim i griješnim nepodopštinama. Sada mu je ponovno vraćena prvotna čast. Postalo je ognjište svetih djela — postalo sjedištem nesamo rijetke nego jedine i jedincate ustanove svoje vrsti na čitavom svijetu.

X

Progone i njegove duhovne kćeri — Velika žalost — Ljubav i štovanje siromaha — Magdalene — Dobar večer, Isuse! — Obitelj kandidatkinja — Kirurginje i ljekarice — Braća sv. Vinka — Ono što treba, treba — Sinovi sv. Ante — Kćeri sv. Jelisave.

Veoma je čudnovato bilo raširenje Malog Doma. Naš je svetac uživao u tome iako su ga pratile neugodnosti. Spomenut ću samo jednu. Potrebe su tražile da se obrati s različitih uzroka na obližnju župu Borgo Dora radi svetih sakramenata. To je zadavalo malo neprilika crkvenim poslužiteljima pa im to nije bilo baš pravo i srdili se na sv. Kotolenga i na njegove časne sestre koje su polazile crkvu. Susretali su ih s pogrdama i podrugivanjem. Sluga je Božji sve to vidio i mnogo zato trpio. No šutio je i sve mirno podnosio, jer je bio pun duha blagosti. Ali i te su neprilike nestale, kad mu je bilo dopušteno da može držati Presveti Sakramenat u dvorani koju je uredio za kapelicu. Više mu nije trebalo da se obraća na tu župu.

Tek je ovo svršio a njegov pothvat zadesi druga teška nedaća. Umre još mlada u 41 godini Marijana Nazi. Bilo je to 1832 godine. Ona je bila dobra majka i učiteljica časnih sestara a iza Kotolenga se baš ona najviše starala za Mali Dom. Ovo je bila za našega sveca teška kušnja i osjetljivi udarac. Ali kako je bio već navikao da u svemu gleda sv. Volju Božju, pokori se i ovoj odredbi Božjoj.

Bio je uvjeren da ga dobri Bog neće odnemariti. Za kratko vrijeme doista i nađe pokojnici dostojnu nasljednicu i po duhu i po kreposnom životu. Bila je to udovica Anđela Masija — velika prijateljica pokojne Nazi a uzela si ime sestra Konsolata.

Po smrti pokojne Nazi trebalo je otići iz te kuće. Svetac je odredio, da se Genovevke i Uršulinke koje su u njoj stanovale kao i u spremištu Volta Rosa, presele u Mali Dom. Tako ih je sve njegova ustanova počela okupljati a veze su između časnih sestara i bolesnika postale tjesnije. Kada bi se pojavio bolesnik s novom bolešću time bi nastala i nova obitelj. Tako su nastale obitelji škrofuloznih, padavičavih, slaboumnih, gluhonijemih, zgrčenih i t. d. Kršćanska je ljubav sv. Kotolenga svakog primala osim porodilja i ludih s razumljivih razloga. Radije je primao teže bolesnike i nevoljnike. Imao je neobičan način, koga se držao kada je netko bio preporučen. Tako se više puta dogodilo, da ga je u isto vrijeme zamolilo više nevoljnika za primitak, on bi znao primati baš one koji nijesu imali nikakove preporuke. Odbijao bi tada one koje su preporučivali bez obzira tko bi ih preporučivao. Preporuke su kod njega imale obratan uspjeh. Ovaj je svoj postupak opravdavao navodom da je Providnost Božja sklona upravo onima koje ljudi zanemaruju i zaboravljaju.

Nije pravio ni baš kakove razlike između kršćana i nekršćana — između dobrih i opakih — u svima je vidio sliku našeg Spasitelja. Tako je jednom primio malu jednu židovku koja je u ljubaznosti, kojom su je primili uvidjela božansko porijeklo naše svete vjere pa ju je iskreno i prigrlila.

Siromahe je primao s osjećajem velikog poštovanja. Otišao bi sam na vrata da ih primi i otkrio bi glavu pred njima kao pred svojim gospodarima. Zahtijevao je da tako misle o njima i časne sestre. One su morale biti spremne na svaku njihovu zapovijed. Znao je govoriti: „Mali je Dom vlasništvo siromaha a ja sam i redovnice njihove ponizne sluge". Tražio je od redovnica da svladavaju svaki osjećaj odvratnosti i odurnosti dok služe siromahe i ako je to vrlo teško za čovječju narav. Morale su biti svaki čas spremne da žrtvuju i svoje sile i svoj odmor i svoje zdravlje dapače i svoj vlastiti život, a sve to radi načela, da u siromasima treba gledati presvetu osobu dostojnu našeg štovanja — osobu samog Spasitelja Isusa Krista. Vinkovke su i te kako shvatile i provodile ovu zapovijed. Kada bi ih pozvali postelji kojeg bolesnika govorile bi: „Idemo pohoditi Isusa! Idemo poslužiti Isusa! Isusa idemo tješiti..."

O, kakva li je moć kršćanske ljubavi! Koli je visoko savršena i uzdiže ljudsku slabost!

Da podigne u kreposti svoje kćeri tako visoko, podvrgao ih je njihov utemeljitelj veoma teškoj i mučnoj kušnji: izabrao ih je dvanaest između najrevnijih Vinkovki. Složio ih je u jednu obitelj, prozvao Magdalene i dao im vrlo stroga pravila. Živjele su potpuno zatvoreno i nijesu smjele ni s kim razgovarati osim sa svojim upraviteljem i duhovnim vođom Kotolengom. Morale su moliti zajedno Gospin časoslov a pored redovnih molitava i drugih pobožnosti nijesu smjele nikada mrsiti. Postile su četiri dana u tjednu a u ostale su dane imale strogi red.

Ni inače se s njima nije bolje postupalo. Imale su sobicu bez stolica i klupa. Kada su osjetile veliki umor morale su sjesti na pod. Postelja im je bila tvrda slamnjača ovijena crnim platnom da je izgledala kao pravi mrtvački odar.

Kao kruna svemu tome bilo im je odijelo gotovo smiješno. Imale su čupavu kabanicu i bile opasane grubim konopom. Na nogama su nosile cokule — kako mu drago napravljene a glavu im je pokrivala nespretna kapa. U toj su nošnji morale pohađati svako jutro crkvu u župi Borgo Dora. Uličnjaci su ih — kako se moglo i očekivati — ismje-

havali, zadirkivali i rugali im se. Nekada su se i kamenjem na njih nabacivali nazivljući ih „maškarama".

Dobre su redovnice uživale u svojoj duši radi ovih pogrda koje su ustrpljivo podnosile iz ljubavi Isusove. Još je više bio veseo njihov duhovni otac. Htio ih je nagraditi za pretrpljene pogrde zadirkivanja i izrugivanja pa im dade napokon toliko željeno odijelo, kakovo danas nose Vinkovke. To je odijelo tamne kestenjave boje a urešeno oko vrata srebrnim križem, koji visi na modroj vrpci. S lijeve strane prsiju imade srebrno srce na zelenoj vrpci a sa skrletnom ružicom. Srce na jednoj strani nosi oznake: I. H. S. s jednim plamenom i s rječju: Charitas a na drugoj strani potpis: Sv. Vinko Paulski (S. Vincenzo de' Paoli). Ovu odoru nije svetac odabrao nepromišljeno po volji nego ga na to naputila Gospa — kako je sam jednom rekao.

Dao je dakle sestrama Vinkovkama odijelo. No napisana im pravila nije dao već im je rekao da će ih dobiti tek nakon trideset godina što se i obistinilo. Nadasve su vrijedili njegovi duhovni nagovori, njegov primjer, duh poniznosti i Božje ljubavi a sve je to živo nastojao da ulijeva u srca njihova. Tako je uspio da su postale vrsne bolničarke, razborite upraviteljice, dobre gospodarice i mudre učiteljice.

Revnost, žrtva, poniznost i kršćanska ljubav ovih dobrih sestrica bila je tolika, da su se pobožno međusobno jagmile za onim bolesnicima koji su bili najodvratniji. Činile su to sa željom da što bolje služe svome Isusu u njegovim bolesnicima i tako steknu sve to većih zasluga pred Bogom. Svetost im je bila isto tako visoka. Bilo je među njima tako odabranih i čistih duša koje su uznapredovale na putu kreposti toliko da je bilo upravo divno i velika duhovna radost.

Među njima je bila jedna po imenu Franjka. Bila je vanredno pobožna i u isto vrijeme posve bezazlena. Svaku je večer prije počinka običavala poći u crkvu da pohodi Sveto Otajstvo. Ona je

takovim zgodama obično pozdravila Isusa pozdravom: „Dobar večer Isuse!" Isusu je toliko bio ugodan pozdrav nevine kćeri, da joj je jednom na glas iz svetohraništa odgovorio: „Dobar večer i tebi draga kćeri!"

Svetac je pomišljao i na to da će njegove Vinkovke ipak jednom ostariti. Iznemoći će od truda i morati ostaviti rad. Razmišljao je o tome kako da im za vremena nađe vrijedne zamjenice — dostojne njih u kreposnom životu i jednake im u iskustvu pri obavljanju različitih poslova. Po svome je običaju i ovo preporučio Blaženoj Gospi ponizno i vruće. Osjetio je neki nutarnji poticaj da osnuje obitelj takovih djevojčica, kod kojih bi mogao računati na dobar uspjeh. Namjestio ih je u posebnu kuću koju je prozvao: Kuća Blažene Gospe ili sjemenište kandidatkinja. Dnevno su ih poučavali u nauci i radu a vježbali su ih i u obavljanju različitih kućnih poslova. Tako je ova kuća postala trajnim rasadnikom Vinkovki.

Svečeva revnost nije ovdje stala. U želji da njegova ustanova bude imala što snažnijeg uspjeha pomišljao je, da bi bilo vrlo korisno kada bi nekoliko Vinkovki bilo izvježbanih u najobičnijim poslovima liječenja. Trebale bi naučiti kako se pripremaju ljekovi i sastavljaju liječnički recepti, kako se liječe najobičnije bolesti i izvršuju lakše operacije (n. pr. puštanje krvi, namještanje iščašene ruke i t. d.) Brzo je došlo od želje do odluke: u kratko je vrijeme imao već sedamnaest dobro izvježbanih sestara.

Pored ovih ženskih ustanova odlučio je da osnuje i jednu takovu mušku prozvavši je „Braća sv. Vinka Paulskog". Oni su obavljali teže poslove i različite zanate (kovački, drvodjelski, knjigoveški i dr.). Neki su pak trebali pomagati pri liječenju bolesnika kada je to pristojnost tražila te biti pri ruci kod puštanja krvi. Jedni su poučavali djecu u kršćanskom nauku, drugi obavljali službu sakristana da

se tako služba Božja vrši sa što većim bogoljubljem i svetim dostojanstvom.

Nije htio da Mali Dom zaostane za bilo kojom svjetovnom bolnicom pa je zato nabavio sve potrebno oruđe za različite operacije i zamolio pomoć u najvrsnijih torinskih liječnika. Oni su se svi rado odazvali njegovu pozivu.

Broj je zaklonjenika neprestano rastao pa su nabavljeni stanovi postali premaleni. Odlučio je da sagradi bolnicu, te ju je podijelio u šest velikih dvorana, koje su mogle ukupno primiti 170 postelja. S početka je mislio da u nju smjesti i muške i ženske. Poslije se predomislio i odredio po svojem milosrdnom srcu da bude samo za muškarce, a da će drugu sagraditi za ženske. Tako je i učinio.

Kakogod se nije obazirao na visinu troškova pri gradnji stana tako se nije obazirao ni pri prehranjivanju. Što treba, treba. Mora se nabaviti i dati nevoljnicima bez ikakva straha i bojazni. Božja će se Providnost pobrinuti za te potrebne troškove. Sestrama je govorio da moraju paziti na siromahe kao na zjenicu oka svoga. „Oni su“ — govorio bi — „pravi gospodari Malog Doma pa imaju pravo da nas otpuste ako ne budemo dobro pazili na njih. Mi smo samo njihove sluge“.

Pomislio je da skupi i drugačije nevoljnike u obitelj. A to su bili oni koji se u svijetu nijesu mogli sami prehraniti radi starosti, bolesti ili koje baštinjene mane. Tako je skupio obitelj invalida ili sinova sv. Ante. Bilo je tu svakakvih jadnika: slijepih, hromih, zgrčenih, bez ruku i nogu, uzetih, u jednu riječ: bila je tu svaka tuga i čemer jadnoga ljudskog roda. No ni oni nijesu smjeli biti bez posla. Svaki je morao svojim radom nešto pridonijeti prema svojim silama i zdravlju.

Osim ove obitelji muškaraca invalida ustanovio je i obitelj bogalja žena. I ove su po svojim silama morale pomagati Vinkovkama. Ipak su se najviše bavile molitvom. Osobito im stavio na srce

da što češće pohađaju Presveti Sakramenat i morale pred Njim klečati redom cijelu noć uoči velikih crkvenih svetkovina. Prozvao ih je trećoretke Vinkovke, jer su bile njihove pomoćnice ili kćeri svete Jelisave.

Pobrinuo se i za bolesnike, kojima se bolest povremeno vraćala. Dobre su ih Vinkovke kao mile majke ljubazno dvorile. Odabrao je ovim jadnicima da im bude nebeski zaštitnik blaženi Sebastijan Valfré.

Jednom riječju, kada bi svetac vidio ma koju nevolju, osjetio je u svom srcu neodoljivu pobudu da joj u pomoć priteče. Postavljao je u Boga pouzdanje. Vedrom je nadom a tvrdim ufanjem očekivao od Boga pomoć koja je zato trebala. Vidjeli smo — a i još ćemo vidjeti — da je ta pomoć s neba u istinu dolazila.

XI

Hoće da napusti kongregaciju „Tijelo Gospodnje" — Nove ustanove za padavičave i idijote — I za gluhonijeme — Divni uspjesi — Posve novi red u crkvi — Za jadne sirote — Fratrići — Rahitični — Izvan Malog Doma — Staklenke i užine svečeve — Providnost s neba — Rastu li dugovi, nek se prave novi, Božja će ih Providnost platiti — Herojsko pouzdanje i čudesne pomoći.

Obitelji su se neprestano umnažale a posao postajao sve veći. Zato svetac nije mogao i dalje ostati u kongregaciji gdje je imao stan i kamo je išao na objed. S toga se htio zahvaliti na kanonikatu. No njegovi drugovi nijesu nikako htjeli pristati da prihvate njegovo odreknuće, jer su ga smatrali pravim biserom svoje kongregacije. Vrlo su mu rado ponudili da će ga zamjenjivati u njegovim članskim dužnostima. Ovako lijepu i plemenitu ponudu morao je prihvatiti.

I nadalje su nove obitelji nastajale. Kada su mu jednog dana donijeli jednu padavičavu odmah je odlučio da ustanovi posebnu kuću za ovako nevoljne stvorove. Razdijelio ju je u dva otsjeka: jedan za muškarce a drugi za žene. Zahtijevao je da treba prema ovim bijednicima imati osobiti obzir. Davali su im dobru hranu, dobro se na njih pazilo danju i noću. A da se ne ozlijede pri padu na zemlju ili zidove odredi, da se prostre slama a zidovi

oblože suknom. Jednako se brinuo i za duševne potrebe svake obitelji kao što se brinuo za tjelesne.

U velikom broju nevoljnika Malog Doma još nije bilo onih koje svijet obično najviše prezire — nije bilo benastih, ograničenih i budalastih. I za ove je htio Kotolengo stvoriti sklonište. Primio ih je već u kratko vrijeme veći broj i povjerio ih odanoj brizi sestara i braće sv. Vinka. Bili su miljenici u Malom Domu oni, koje cijelo ljudsko društvo prezire. Ništa im nije nedostajalo, što bi im samo moglo biti na utjehu tjelesnu ili duševnu. Nazivao ih dobrim sinovima i dobrim kćerima. Često bi im dolazio no nikada praznoruk već s mnogo darova koje bi očinski dijelio. Katkada bi se zadržao s njima u razgovoru ili u igri. Jednom je čak zakasnio i u audijenciju kod Mons. Angenesa nadbiskupa u Verčeli radi toga, jer je htio završiti igru s loptom što ju je započeo s jednim benavim mladićem.

Božjoj se Providnosti svidjelo da dijeli neiscrpivo blago svoga milosrđa preko ovoga svoga vjernog sluge. Nadahnula ga je da ustanovi još jednu obitelj — za gluhonijeme. I prigoda se brzo pruži. Kada su doveli u Mali Dom neku gluhonijemu djevojčicu, sveti je kanonik odmah zaključio da otvori svoja vrata i ovim jadnicima — valjda najkukavnijima. Misao je sazrela pa kada je vitez Gonela — čovjek plemenite duše poklonio potrebna sretstva, dao se na posao da pripravi jednu kuću samo za gluhonijeme. Opet je odredio jedan dio za muškarce a drugi za ženske. Ali tko će biti učiteljem ovim siromasima? Tko će ih poučavati u vjerskim istinama a po vremenu i u kojem zanatu? Sama će mu Providnost pribaviti toga učitelja.

Spomenuti vitez Gonela imao je u kući gluhonijemog mladića imenom Pavla Baso. Bio je uzgojen u zavodu za gluhonijeme kod glasovitog Asarotija u Đenovi. Nije bio poučen površno nego temeljito i izvrsno a što je najglavnije mladić je bio izvanredno dobar. Čim je saznao za svečevu na-

mjeru, dođe i ponudi mu svoju pomoć vrlo rado. Svetac ga je primio s velikom radošću. Nadjenuo mu je ime Plačido t. j. blagi i postavio ga učiteljem ovih siromaha.

Novi je učitelj časno vršio svoju dužnost. Za malo su mjeseci njegovi učenici bili već upućeni u glavnija pitanja naše svete vjere a neki su bili osposobljeni da i pišu prilično točno. Češće je zalazio svetac i među ove bijednike. Izvježbao se i u mimici pa mu je bilo vrlo ugodno zadržati se među njima. Kad se pojavio svi bi mu dotrčali u susret kao na jagmu. Jedan bi ga poljubio, drugi bi ga djetinjski privlačio za rukav da ga pomiluje po licu ili bi mu htio znakovima iskazati udvornost. Uz suradnju neke braće sv. Vinka i nekih milosrdnica koje su bile stručno izvježbane toliko su naučili ovi bijednici nauke o vjeri, da su mogli pristupiti svetim sakramentima.

I oni su morali da rade kao i drugi u Malom Domu, već prema svojim silama i sposobnostima. Muški obavljali grublje poslove, ženske su učile zanate: krojački, cvijećarski, kitničarski ili koji slični. Imala su oba ova spola svoju posebnu kuću, posebnu svetu misu, katekizaciju i tumačenje sv. evanđelja.

Ovoliko je bilo već mnogo. Ali sluga je Božji mislio ipak na nešto još veće, na nešto što tada a još ni danas nije viđeno u povijesti Crkve. Htio je osnovati zavod u kojem bi i gluhonijeme — kao i u drugim redovima — položile zavjete, bavile se molitvom, čitanjem psalama i klanjale se Presvetom Oltarskom Sakramentu. Ovakav je zavod njegov nasljednik otac Anglezio kasnije 1848 godine i osnovao, a već ga je prije svetac zamislio i označio. Bio je osnovan na svetkovinu Presvetog Imena Marijina i prozvan Presveto Srce Marijino. Nošnja je tih redovnica vrlo krasna i lijepa. Nose modru haljinu s bijelim i žutim prugama. Svagdanja im je zabava rad i molitva. Spremaju rublje, odjeću, crkveno odijelo, prikazuju svoja pokornička djela, svete sakramente i molitve za uspjeh svetih misija. Među njima je bilo doista odabranih duša a dvije su se osobito isticale. Bile su to sestra Marija Žalosna i sestra Marija od Prikazanja. Obje su umrle na glasu svetosti, prva u siječnju a druga u svibnju 1868 god.

No ovim još nije dovršen dugi popis ustanova našeg sveca. Činilo se da je žar njegova srca neiscrpiv kao što je neiscrpiva i ljubav Božje Providnosti u čije je ime i pod čijom je zaštitom on razvijao svoj rad.

Razmišljao je kako mnogo djece ostaje bez roditelja pa stradavaju. U opasnosti su da padnu u veliku bijedu pa da i gladuju, da izgube svaki vjerski osjećaj, napokon počnu nepošteno i zločinački živjeti. Osnovao je zaklonište i za ove sirote i razdijelio i njega u muško i žensko odjeljenje. Mušku je siročad stavio pod zaštitu sv. Josipa a ženske sirotice pod zaštitu sv. Ane. Skupa ih je poučavao u kršćanskom nauku, dao ih je na koji zanat ili koje zanimanje da se mogu poštenim radom prehranjivati kad odrastu i izađu iz Malog Doma.

Kotolengo je i njima bio ljubezan otac. Često bi im zalazio i upravo bi djetinjom prostodušnošću učestvovao u njihovim nevinim igrama. Nekada bi im u radu pomogao. Često si ga mogao vidjeti, gdje pomaže kod postolarskog zanata sjedeći na niskom postolarskom tronogu, drugi puta gdje sagnut nad naćve pomaže mijesiti kruh, nekada pak gdje na stolu drvodjele blanja daske. Bila ga je milota gledati!

Ženske su sirote također bile zabavljene. Vježbale su se u ženskim radovima — u šivanju, glačanju i drugim kućnim poslovima da se jednom uzmognu same pošteno prehraniti, kada dođe vrijeme da ostave zavod.

Imade na žalost i takve djece kojima su roditelji živi, pa su ipak izvrgnuti mnogim pogiblima i tjelesnim i duševnim bilo radi nemara roditelja ili

njihove bijede. I ovima je sv. Kotolengo htio da bude otac i u duševnim i u tjelesnim potrebama. Osnova zato obitelj i za ovakove i nazove ih Fratrići. Jedne je namjestio u zanat, a druge darovitije i dobre ćudi slao u svećenički stalež. Smjestio ih je u obitelj Tomasovaca a to je bilo sjemenište i za svjetovne svećenike i za redovnike. Isto ono što je učinio za dječake, učinio je i za djevojčice koje su bile u tim nesretnim prilikama. Razdijelio ih je u dva razreda: one koje su bile dobre naravi, tihe i vedre ćudi svrstao je u Uršulinke, a one otpornije odredio je u obitelj Genovevki.

Htio se pobrinuti i za rahitične i za sve koji nijesu bili dobrog tjelesnog sustava. Milosrđe je njegovog srca osnovalo kuću da se u nju smjeste takva djeca. Da budu dobro opskrbljena sa svim potrebnim, nabavio je kolijevke, male stolice, klupčice, a i igračke da se zabavljaju ta nevina i bezbrižna djecica.

Nimalo nije čudno da su visoke ličnosti i crkvene i svjetovne zaželjele pohoditi zbog tih ustanova Mali Dom kada bi došle u Torino. Kada je jedan glasoviti francuski pisac razgledao potanko i pomno Mali Dom napisao je: „Što nijesam mogao vidjeti u čitavoj Evropi, to sam vidio u Torinu u Malom Domu. Ovdje sam promatrao radosnim srcem enciklopediju katoličke kršćanske ljubavi". Time je rekao samo pravu i golu istinu.

Mogao bi tko pomisliti, da mnogobrojni poslovi u Malom Domu nikako ne dopuštaju svecu da se čim drugim bavi. No nije bilo tako. Njegovoj je gorljivosti bilo ovo prvo polje rada ali je on nalazio i načina i vremena da proširi svoj rad i izvan Malog Doma. Gdjegod je trebalo da se kojoj bijedi u pomoć priteče, da se koja suza obriše, on je htio tu biti. Čim bi doznao da je koji bolesnik zapušten i u oskudici, poslao bi svog vjernog Rolanda ili koju pouzdanu osobu da stvar izvidi. Kada se uvjerio da nema nikakve zapreke, poslao bi jednu sestru

da dvori bolesnika. Nikada mu pak ona ne bi pošla praznih ruku već bi ponijela sa sobom ili kruha ili mesa ili odijela ili i novaca. Nije bilo rijetko da je sa sobom uzeo svog vjernog Rolanda i rekao mu da će mu platiti bocu dobrog vina ili dati dobar ručak u kojoj gostionici, a odveo ga je u pohode kojoj siromašnoj obitelji i ako ga nije o toj obitelji nitko obavijestio, već ga je sam Bog nadahnuo. Jednog je dana odredio da mu spreme dosta kruha mesa kolača i vina, jer će njih dvojica otići na lijepu zakusku izvan Torina. Kada su došli do jedne kuće uđoše u nju i nađoše roditelje s četiri dječaka u krajnjoj bijedi. Tu ih dobro nahraniše i ostaviše im pri odlasku mnogo hrane. Oni jadnici videći da im je pomoć došla na posve izvanredan i neočekivan način, jer nikome nijesu govorili o svom oskudnom i jadnom stanju, nijesu se mogli dosta načuditi. Govorili su da je onu dvojicu upravo Bog poslao, jer bi inače pomrli od glada. Najtoplijim hvalama, ushićenju i radosti nije bilo ni kraja ni konca. Nijesu se mogli nagledati ovih dobrih ljudi a napose onog svetog svećenika koji im je bio pravi anđeo tješitelj.

Na tavanu je neke kuće stanovala jedna siromašna starica. Pala je u najveću bijedu. Ostala je i bez kruha i bez drva i bez ičije pomoći na svijetu. Prijetila je ozbiljna opasnost da će umrijeti od glada i od zapuštenosti. U skrajnoj nevolji zazove tvrdom vjerom i skrušenim srcem u pomoć milosrdnu majku svoju Blaženu Djevicu Mariju. I gle! Začuje da joj netko pokuca na vrata. U kuću uđe sam sveti Kotolengo. Progovorio joj je nekoliko utješljivih riječi, ostavio dosta novaca i odmah otišao. Nakon nekoliko vremena susretne ova starica sestru Konsolatu kojom se je svetac više puta poslužio za različita djela milosrđa i reče joj očito ganuta: „Sestro! Mora se priznati da je kanonik Kotolengo doista svetac. Nitko ga nije obavijestio o mojoj krajnjoj bijedi a ipak je došao k meni da me pohodi i do-

nio mi veliku pomoć. Nijesam joj se mogla nikako nadati". — Moglo bi se nabrojiti još mnogo sličnih slučajeva.

Neki su ga svjetovali kada su vidjeli gdje poduzima nešto nova — da tako kažemo — svaki dan ili osniva koju novu obitelj ili povećava broj zaklonjenih da bude razborit i umjeren. Pustio bi ih da slobodno govore. On bi ipak uza sve to veselo i dalje provodio svoje osnove. Poteškoće su ga poticale da samo još većim pouzdanjem nastavi i da ne odustane od započetog rada ili bar da ga ograniči!

Jednom je bio sa cigla četiri novčića u džepu, a u Malom Domu nije bilo baš ni prebijene pare. Drugi bi se tada smućen od brige uhvatio za glavu. A on? Sav radostan veseo i raspoložen pokazuje one novčiće svećenicima koji su baš tada bili kod njega u pohodima i glasno im govori: „Sada ćete očito uvidjeti, da li kanonik Kotolengo uzdržava Mali Dom ili ga doista drži Providnost Božja."

Jednom mu dođe vrlo zabrinuta sestra koja je bila određena da nabavi sve ono što im je trebalo za kuću i reče mu: „Oče, u vrlo smo slabim prilikama! Moramo nabaviti mnogo toga a za sve troškove imamo samo jedan marengo a to je zbilja baš kao i ništa za tolike naše potrebe." „Zbilja?" — odgovori joj sluga Božji. „Daj amo taj novac!" Kada mu ga je dala, on ga iz svega maha baci u bližnji vrt. Časna ga je sestra sva u čudu promatrala kao da pita: „Šta to radi?" Da je umiri svetac joj reče: „Budi mirna sestro! Vidjet ćeš kako će lijepu stvar izvesti ovaj bačeni marengo". Doista! Iste te večeri dobili su lijepi novčani dar.

Kada je bio jednom u društvu s nekom visokom ličnošću svrnuo je tako razgovor i na oskudicu koju je trpio Mali Dom. Ova je ličnost savjetovala svetom Kotolengu prirodni lijek, da smanji broj zaklonjenika. „Naprotiv, držim da moram udariti obratnim putem", odgovori svetac. „Moram povećati njihov broj. Sada sam dobro promislio i znadem koji je pravi uzrok ovoj neprilici. U Malom Domu ima još jedna prostorija prazna. Ta se mora napuniti siromasima". Istoga je dana smjestio u nju dvanaest siromaha. Po njegovom mišljenju u Malom Domu nije smjelo biti ni jednog kutića praznoga i nepopunjenog nego je svaki i najmanji morao biti upotrebljen za svetu svrhu. „O, o!" uskliknuo bi katkada, „tuže se na mene da imadem previše zaklonjenika a ne znaju, da ću se morati protegnuti i do rijeke Dora". Tako i bi.

Sve je pouzdanje svoje stavljao u Providnost Božju. Nije izračunavao ni prihode ni izdatke. Govorio je da je to zadaća Providnosti. Nije htio da znade točan broj zaklonjenika. Nije dopuštao ni drugima da ih prebroje. Jednom je pripovijedao da je jedamput odlučio da ih prebroji ali ga je nevidljiva sila od toga odvratila. I ovo je dokaz da je Mali Dom djelo Božje Providnosti — djelo Božje. Doista je i sveti Kotolengo imao uvelike pravo, kada je rekao u svojoj poniznosti da je on u Malom Domu prosto oruđe Božje Providnosti... Poniznost je uvijek istina!

XII

Krčma pretvorena u lazaret — Beskorisni čovjek — Starajte se za potrebe duše a ostalo će po sebi doći — Štednja nije na čast Providnosti — Providnost je tu i daje znak o sebi — Nagrađena poslušnost — Kako da se dugovi plate? — Kolika je velika Providnost Božja! — Nemili susretaj — 60 lira za sjutra — Prekomorski gospodin.

„Naprijed! I uvijek naprijed u Gospodinu!" Ovo je bilo njegovo geslo i njegov rad. Jednog dana u godini 1835, kada se već mislilo da je kolera prestala, primljena bi u Mali Dom neka žena kod koje se poslije ustanovilo da boluje od kolere. Liječnik doktor Graneti — sav prestrašen — brzo odjuri slugi Božjem da se s njime posavjetuje o potrebnim mjerama. Ujedno mu se potuži što je bolesnica bila primljena bez njegova znanja. Sv. Kotolengo mu posve ravnodušno mirno i tiho odvrati: „O, gospodine doktore, jako se malo pouzdavate u Providnost Božju. Sada ćete vidjeti!" Odmah izađe iz kuće i ode ravno u krčmu zvanu del Brentatore. Na nju je već od nekog doba bacio oko. Nakon kratkoga razgovora i pogađanja brzo sklopi pogodbu, kojom je kupio ovu krčmu. Iste te večeri i krčma i stan bili su pretvoreni u lazaret. No kužna se bolest nije dalje širila, a dala je samo pobudu slugi Božjem da nabavi još jednu kuću. Ovu je kuću prozvao Kućom Ufanja.

Znalo se dogoditi da su ga neki žalili radi prevelikog posla kojim je bio opterećen naročito upravljanjem tako brojnih obitelji. A on je tada obično govorio: „Ja doista imam tako malo posla da ne znam što da uradim od ovog svog nevoljnog života. Sav glavni posao obavlja sama Providnost Božja a ja sam tu samo na smetnju. Kad mene ne bude, stvar će se mnogo sretnije razvijati. U Malom Domu treba imati samo veliko pouzdanje u Božju Providnost. A kada je tu pouzdanje ne može tada ništa pomanjkati". Kada bi se kadgod doista dogodilo da je bio u pravoj oskudici, zapovjedio bi, da se moli. I on bi sam molio. Molio je vruće i postojano. Siguran je bio da će ga molitva izbaviti iz ove „suše", kako je oskudicu za šalu nazivao. Da ovo potvrdi govorio je: „Istina je vjere, da Božja Providnost pomaže onoga koji se u nju uzda, a pomaže mu u onoj mjeri kojom se u Nju pouzdaje. Ako se dakle mnogo uzdamo mnogo ćemo i dobiti." Ipak nije dopuštao da se nerazborito i ludo troši, jer i ono malo i ono veće — sve nam dolazi iz ruku Providnosti. Jednog mu dana njegov brat o. Albert stisne u ruku jedan novčić i rekne mu: „Evo ti! Plati svoje dugove!" Naš će na to svetac: „Jednako je djelo Božje Providnosti i ovaj jedini novčić kao i svota ne znam kako velika."

Ništa nije moglo pokolebati uvjerenje da mu Božja Providnost ne može uskratiti pomoć. Zato je baš onda zasnovao novi pothvat, kada je bio u najvećem dugu samo da si osigura naklonost Božje Providnosti. Bolnica za žene koja može primiti stotinu kreveta, bila je zamišljena upravo u takovim osobito teškim prilikama. Jednog je jutra iza kako je nazvao pomoć Božju, otišao po velikom pljusku na ono mjesto s nekim dobrim čovjekom. „Ovdje" — reče — „moram podići zgradu i nema čovjeka na svijetu koji bi mi to spriječio".

Riječi su: „Providnost Božja i Božja Providnost" — najčešće izlazile iz njegovih usta i kada je

razgovarao s časnim sestrama i kada je razgovarao sa štićenicima ili s onima iz vana. Ove su mu riječi izlazile iz dubine srca i proizvađale takva čudesa kojima se je svak divio. Pričinja se upravo čudnovatim da je zabranio u Malom Domu moliti za zemaljske potrebe nego samo općenito. Govorio bi: „Bogu su poznate naše tjelesne potrebe pa kao brižni otac ne će nam uskratiti svoju pomoć". Naprotiv je htio da se ponizno moli njegova sveta milost i njegova sveta ljubav. I to ne samo pojedinačno nego i skupno i često. Zato je naredio da se u svima obiteljima svaki sat izmoli strelovita molitva: „Djevice Marijo, Majko Isusova, posveti nas!" Bio je uvjeren da Providnost Božja ne će uskratiti svoje pomoći ako svatko u Malom Domu vrši svoje dužnosti. Ako je nastupila oskudica, ispitivao je svoju savjest potanko a i drugima je naredio da dobro ispitaju svoju savjest, nijesu li nesrećom kojim grijehom povrijedili Providnost. Kada je namirio sve potrebe dotičnog dana, nije se brinuo za sjutrašnji. Želio je da se tako vladaju i drugi. Nastojao je zato da se uvečer svakog dana potroši ako je preteklo štogod novca ili čega drugog. Govorio je: „Ako Providnost spazi da imamo suviška neće nam pružiti svoju pomoć".

Nije htio da se novci drže u skrovitom mjestu nego ili na stolcu ili na stolu. A i to dakako samo preko toga dana jer se u večer moralo sve potrošiti. Inače je govorio: „Ako ih budem držao u džepu, mogli bi se preko noći međusobno zakvačiti, a to ne bih htio."

Ovim je duhom želio da budu proniknuti svi zaklonjenici a osobito Vinkovke. U dokaz neka posluži ovo: Netko je darovao Malom Domu poveliki sir. Sestra je razdijelila svakome po komadić. Ono što joj je preostalo, ostavila je za sjutrašnji dan. Kad je to vidio sluga Božji ukorio ju je rekavši joj, da je posumnjala u Providnost Božju. Naredio joj je pokoru za tu njenu pogrešku i zapovjedio joj, da

odmah razdijeli po drugi put svima sve, što joj je sira preostalo. Ona je to učinila na veliku radost sviju.

Jednog je dana ostao Mali Dom bez ikakve hrane. Kada je to doznao sluga Božji nije se niti najmanje uznemirio nego je sestrama preporučio da se ufaju u Providnost Božju. On je bio posve miran i otišao s nekim svećenicima župniku u Kolenjo. Kada se vratio, imao je pune džepove zlatnog novca. A kako to? Čim su naime neki dobrotvorni ljudi saznali da će on doći, došli su da mu dadu svoj dobrovoljni prinos.

Drugi puta je opet sv. Kotolengo mirno otišao u Keraško i ako je u Malom Domu ponestalo svega. Sestricama je samo poručio da ni najmanje ne sumnjaju u Providnost. I doista! Neki se gospodin zaustavio pred Malim Domom i zapovjedio slugi da odnese Kotolengu vrećicu novaca, a sam je odmah otišao, pa nije tako dopustio niti da mu zahvale.

Često se dešavalo da je bilo već blizu objeda i već bi voda u kotlovima kipjela a još uvijek nije bilo tjestenine, kruha ili što drugo. No bili su dobro poučeni da Providnost ne će prekasno poslati svoju pomoć. I zbilja nije zakašnjavala!

Pripovijeda brat našega sveca kanonik Vjekoslav da je vidio kada je jednog dana zamjenjivao u Malom Domu svog brata kako više njih — i to po nekoliko puta — dolaze kesici s novcem i iz nje vade. I ako je izgledalo da u vrećici ima malo novca, ipak ga je još uvijek ostalo. Tko je činio to čudo? Providnost Božja! A tko je bio povod da ga učini? Kotolengova vjera tvrda i nepokolebiva.

Naš se svetac predao u ruke Providnosti s istim onim upravo slijepim pouzdanjem kakvim se i dijete predaje u ruke svoje drage majčice. Nije to bilo samo onda kada se radilo o prehrani zaklonjenika nego uopće u svem. A isto ovako pouzdanje je zahtijevao i od svojih sinova. Uvijek su oni rado prihvaćali ove njegove česte preporuke.

Jednom je zapitao sestre koje bi htjele ići u Vogeru da nadomjeste one sestre koje su dvoreći bolesnike od kolere pomrle. Trebala je dignuti ruku svaka koja je željela ići. Digla je ruku i jedna č. sestra — po imenu Henrika — i ako je već odavna bila bolesna i ležala u krevetu, a i sada su je dopratili u dvorište. Svi su se začudili, samo se nije začudio sluga Božji nego joj reče, da nagradi njeno pouzdanje u Providnost Božju: „E pa dobro! Jer želiš, pođi i ti u Vogeru! Dvorit ćeš okužene od kolere!" U taj mah sestra potpuno ozdravi i čitavu je godinu dana izvrsno obavljala svoju dužnost bolničarke.

Naš je sveti Kotolengo prepun djetinjeg pouzdanja u Boga. Nastojao ga preliti u sve one koji su s njime bili u dodiru. Nerijetko se dogodilo da bi dobavljačima Malog Doma govorio već iz daleka kada ih je vidio gdje dolaze da im podmiri dug: „Ja sam ti istina dužan. A zar ti Bogu ništa ne duguješ? A jesi li se ove godine o Uskrsu pričestio? A jesi li jutros bio kod sv. mise? Pazi, ovog časa nemam da ti platim taj dug! Svejedno budi miran i pođi svetoj misi! Kada se vratiš, tko zna, ne ću li tada imati, odakle da ti platim." Kroz to vrijeme bi obično prispjelo obilno dobrovoljnih priloga kojima je mogao isplatiti svoje dugove.

Jednog je dana pristupio k njemu neki Defilipi, kojemu je Mali Dom veliku svotu dugovao. Zamolio je, da mu se podmiri dug. No Kotolengo se pričinio kao da ga ne čuje nego je razgovarao s nekim drugima koji su došli u Mali Dom. Već prošao i sat vremena pa je vjerovnik počeo gubiti ustrpljenje i nadu da će ga isplatiti i već se spremao da ode. Ali eto, kad dođe neki gospodin, poljubi Kotolenga u ruku i predade mu veći omot. Kotolengo pak pristupi Defilipu, pruži mu zamotak a da ga nije ni razmotao i reče mu: „Evo! S ovim ti je moj dug plaćen i još ostaje trideset lira. Uruči ih Maloj Mariji — sestri pomoćnici!" Defilipi nije htio na prvu riječ primiti omot, jer je mislio u sebi kako bi on mogao znati, kolika je svota u zamotku. Na ponovni zahtjev sveca primi ga, ode kući i razmota ga. Našao je u njemu točno onoliko, koliko mu je Mali Dom dugovao i još trideset lira više.

Glavni majstor Kopaso radi velikih radnja koje je obavljao u Malom Domu, trebao je češće dobiti od sveca i velike svote novaca. Kada bi trebao novaca došao bi k njemu i tražio da mu dade nešto na račun. Svetac bi ga više puta otpremio praznih ruku a tješio ga govoreći: „Providnost stalno neće pasti pod stečaj! Strpi se malo! Za sigurno će te podmiriti do zadnje pare." I doista! Premda je nekada vjeresija Kopasova bila velika i 70 tisuća franaka, ipak je za svaku radnju svaki puta bio točno podmiren. A imao je i drugih velikih koristi od svojih radova u Malom Domu. Ne samo on nego i svi drugi koji su radili za Mali Dom, imali su od toga velike koristi. Obistinile su se riječi svečeve: „Providnost Božja na osobiti način štiti one koji rade za Mali Dom. Bog će ih i na poseban način blagoslovsloviti."

Ali nisu svi vjerovnici htjeli da priznadu ispravnost onih razloga koje im je sluga Božji navodio, jer je tim razlozima tražio odgodu plaćanja dugova. Neki bi ga oštro napali i psovkama i pogrdama a napokon bi ga i sudu tužili. Svetac je jednom sam priznao da su mu to bile prave muke. Ne toliko radi uvreda koje su mu nanosili nego iz žalosti, jer se bojao da će uvrijediti dobrotu Božju, što nije mogao podmiriti vjerovnika. Ta je žalost bila razumljiva, jer je na sebe svaljivao krivicu što bi mu Providnost okasnila poslati pomoć. Ipak se nije ljutio na one, koji su ga vrijeđali. I nadalje ih je nazivao prijateljima i poštenjakovićima. Kada bi im isplatio dugove, svejedno bi i nadalje od njih kupovao, što mu je trebalo za Mali Dom.

Pouzdanje koje je sv. Kotolengo stavljao u Providnost, nije bilo nikada uzaludno. Gospodin je

Bog ponekada i otegao sa svojom pomoću da stavi na kušnju njegovo ustrpljenje i njegovu vjeru. Ipak nije pomoći Njegove nikad ponestalo a nekada se pojavila upravo na čudesan način.

Spomenuo bih samo nekoliko primjera.

Jedamput su Kotolenga pozvali u nadbiskupsku kuriju da podmiri neki dug. Nije imao niti prebijene pare u džepu. Dok se spremao da izađe iz kuće, dođu mu u susret dvije sestre Vinkovke koje mu donijeше radosnu vijest, da su im njihovi roditelji poslali novac za miraz. Ukupna je svota iznosila točno onoliko, koliko je on trebao da uzmogne podmiriti svoj dug.

Drugiput je kupio tovar drva. Svetac je zamolio prodavaoca da pričeka za isplatu, jer mu je manjkalo oko 11 lira. Ovaj ne će ni da čuje, već poče galamiti i zahtijevati da ga odmah podmiri. Uto je došao i glavni majstor Kopaso, koji je želio da izvuče sveca iz ove neugodnosti. No kada je pretražio svoje džepove, našao je samo 3 lire. Sluga Božji ode da pregleda škrabicu. U njoj je našao točno onoliko lira, koliko mu je trebalo da podmiri dug.

Trećiput je opet došao pekar i zatražio da mu isplati dug. Dug je iznosio malenkost od 18 hiljada lira. Sluga Božji nije imao odakle da ga isplati. Zamolio ga je da se strpi rekavši mu, da će ga Providnost sigurno podmiriti. Pekar se tada vrati kući žalostan. No tek što je stupio u kuću začuje, da netko kuca na vrata. Otvori vrata i ugleda jednog gospodina koji ga upita, koliko mu duguje Mali Dom i isplati mu odmah točno svih 18 hiljada lira.

Jednom je tešku stvar morao proživjeti. Dođe mu u kuću neki vjerovnik i zatraži, da mu smjesta isplati cijeli dug. Svetac nije imao novaca i zamoli ga da se malo strpi. Vjerovnik nije htio ni da čuje za to nego potegne iz džepa oružje, stavi mu ga pred oči i zaprijeti mu u velikoj srdžbi: „Ili smjesta plati dug ili ću te ubiti!“ U tom teškom času svetac zazove u pomoć Providnost i iznenada osjeti neku težinu u džepu. Metne ruku u džep i izvadi iz njega zamotak. U ovom je bilo točno toliko novaca koliko mu je trebalo da isplati čitav dug. Ostao je suvišak još jedan komad novca. On je htio da bude sačuvan na uspomenu ovog čuda. Prozvali su ga novac Providnosti.

Jednog dana reče svome bratu Albertu dominikancu, da mu sjutra svakako mora donijeti 60 lira jer mu toliko treba. Ovaj mu je rekao: „Dragi brate ti zbilja hoćeš da tjeraš šalu. Zar ne znaš da nemam i ne smijem imati novaca, jer sam redovnik“. A svetac mu odvrati: „Ponavljam ti da sjutra za sigurno očekujem od tebe 60 lira“. I doista! Sjutradan odnese o. Albert jednu malu svoju radnju nekoj gospođi na dar. Bila je to lijepa mala religijozna slika. Za nagradu mu gospođa dade jedan paketić u kojem je bilo točno 60 lira.

Jedamput je opet sveti Kotolengo bio upravo opsjedan od vjerovnika a k tomu ga je mučilo i stotinu drugih nedaća. Naredio je sestri vratarici, da ni pod što ne pušta k njemu nikoga. Nakon nekog vremena eto ti nekog gospodina. Reče vratarici, da je došao iz daleka i preko mora da se nešto porazgovori s Kotolengom. Vratarica ga po zabrani nije htjela nikako pustiti. No kako je on tvrdio da ocu ne će biti zasigurno neugodan njegov posjet, ona ga pusti. Kad je ovaj gospodin došao u sobu svecu, stavi mu na stol upravo ogromnu svotu novaca i otiđe isto onako nepoznat kao što je nepoznat i došao. „Evo Providnosti, evo Providnosti Božje!“ klicao je svetac. „Doći tako iz daleka i donijeti mi novaca! A nijesam ga ni poznavao!“ Od velikog je veselja dvaput u vis poskočio.

XIII

Nije prihvatio kraljevu zaštitu — Razlog tome — Odlikovanje sv. Mauricija — Nada nije uzaludna — Nebeska dobročiniteljica — Čudesa ne prestaju — Zavod Zagovora — Tko je sestra Gertruda? Milosrdnice — Đavao svoju sprema.

Divna je ustanova Malog Doma svratila pažnju kralja Karla Alberta na osobu koja je bila duša ove ustanove. Htio je svecu pokazati da mu odobrava ustanove. Htio je svecu pokazati da mu odobrava i da je zadovoljan pa mu je predložio da uzme Mali Dom pod vladinu zaštitu. No svetac mu odgovori otvorenošću kojom se on odlikovao: „Mali je Dom već pod zaštitom Gospinom i Božje Providnosti pa se nikako ne dolikuje, da se otkloni njihova zaštita a preda pod vladinu." Kralj mu je rekao da sumnja i boji se, da ne će ta ustanova dugo iza njegove smrti potrajati. Svetac mu je ovako odgovorio: „Kralju, ne treba se baš ništa bojati. Nijesam ja onaj koji uzdržavam Mali Dom već je to sama Providnost, a ja sam njezino prosto oruđe. Kao što se pred vratima kraljevske palače svakog sata mijenja straža, a da o tome nitko ne vodi računa i da se pri tome ne događa nikakov nered, isto će tako biti i kad ja budem navršio svoju zadnju uru straže u Malom Domu. Providnost će Božja reći lozinku i onoj straži, koja će iza mene doći. Život će tamo i dalje uzorno teći pače i bolje nego li prije". Kotolengova krepost zadivila je kralja. Oprostio se s njime i izrazio mu svoje potpuno zadovoljstvo. Da ga u buduće ne bi nitko smetao ni pod kojim izgovorom, izdao je 17 kolovoza 1833 godine dekret, kojim se priznalo da Mali Dom zakonito postoji i da se oslobađa svakog vladinog uplitanja.

U znak svoga dubokog poštovanja odlučio je kralj da ga imenuje vitezom svetog Mauricija i Lazara. Bilo je dosta muke, dok su nagovorili sveca da primi odlikovanje. Da doista nije mario za ovo odlikovanje jasno se pokazalo onom zgodom, kada je izaslanik došao u Mali Dom. Zbilja se odigrao smiješan prizor. Svetac se pokajao što je privolio da primi odlikovanje. Zavukao se u jedan kut ljekarne. Kada su ga ondje pronašli nije mu ništa drugo preostalo nego privoljeti da mu ovjese na grudi viteški križ. Jadni je kanonik izgubio riječ i problijedio kao krpa. „No vidiš" — govorio je kasnije nekoj časnoj sestri — „kako su se samnom našalili. I to baš samnom! Ali neka im bude! Svakako je križ. Primio sam ga, jer je križ".

Neobično je imao svetac pouzdanje u Providnost Božju. No moramo priznati, da su i pomoći koje je primao bile izvanredne. Jednog mu jutra dođe časna sestra i javi, da nema više kruha za doručak djevojčicama. Pretražio je škrabicu ali u njoj ne nađe baš ništa. Svetac joj ipak odgovori: „Ne boj se! Kada bude vrijeme za doručak, prispjet će i kruh". Povukao se iza toga u svoju sobu na molitvu. Iza pola sata naredio je, da se škrabica pretraži. U njoj su našli zamotane dvije hiljade lira.

Jednom je časna sestra obavijestila sveca, da je vino pri kraju pa bi bilo razborito da se toga dana dade vina samo bolesnicima. „Nikako!" odgovorio je svetac. „Providnost koja nam ga je predvidjela za danas, dat će nam i sjutra". Sjutradan prispjelo je na dar Malom Domu nekoliko kola natovarenih vinom. Nije se znalo ni tko ga šalje! Takav je dar stigao i drugi put a ni tada se nije znalo tko ga je poslao.

Drugom mu je prilikom javila časna sestra nadglednica kuhinje, da u kotlovima vrije voda ali u kući nema ni tijesta ni novaca da ga kupe. Svetac joj je odgovorio: „A ti počekaj! Imaj tvrdo ufanje da će Bog pomoći!" I zbilja nije prošlo tek nekoliko minuta, kad eto ti jednog gospodina i dade svecu 500 lira. Za sve su kupili tijesto.

Evo kako je jednom Providnost Božja pritekla u pomoć, kad u kući nije bilo ništa za ručak! Toga su jutra vojnici imali vježbu na Martovom polju i dobili nekakvu novčanu nagradu. Zato su se i odrekli svog obroka a njihov pukovnik dade taj obrok prenijeti u nekoliko kotlova Malom Domu.

Iza toga dođe mu jednom sestra Krešentina i priopći, da su ostali bez soli a svega u novcu imaju samo 16 čentesima. „E pa dobro!" odvrati joj svetac. „Hajde s tim novcem i kupi soli koliko možeš! Tko zna da nam ne će tko i pomoći i prije, nego što iz kuće izađeš". I gle, dok je ona silazila niz stube, susretne je neka gospođa i dade joj lijepu svotu novaca. „A tko ste vi?" upita je sestra, „da javim to našem ocu". „To vam ne treba da znadete", odgovori ta gospođa i ode. Svetac naredi sestri: „Siđi brzo do vrata, potraži onu gospođu i nagovori je da dođe ovamo!" Sve se to dogodilo u jeden trenutak. Ipak sestra nije mogla da ikoga nađe ni kod vrata ni na ulici. Sestra je posumnjala da bi tu nešto moglo biti vrhunaravno pa će s toga svecu: „A ne bi li ova gospođa mogla biti Blažena Gospa?" „Nije Gospa nego Providnost Božja. A možda i jedno i drugo", odgovori svetac.

Jednog dana nije bilo druge nego popoloviti obroke radi nestašice. Za večeru nije ostalo ništa — ama baš ni mrvice. U 2 sata poslije podne prispjelo je nekoliko kola punih brašnom, tjesteninom, rižom, varivom i drugim raznim namirnicama — u jednu riječ: svega blagoslova Božjeg. Kada je jednom prispjelo rublja, dobio je Mali Dom dar u vrijednosti od 6 hiljada lira.

No posredovanje se Božje Providnosti pokazalo još očitije u ovom slučaju. Taj puta je već bio odbio sat za ručak a gotovo nije bilo još ništa osim malo juhe. Ipak je svetac naredio da se siđe u blagovaonicu i da se izmoli psalam: „Smiluj mi se Bože!" Još psalam nije bio ni dovršen a netko pokuca na vrata. Kad se vrata otvoriše, ugledaše nekoliko ljudi, gdje nose mnogo košara punih kruhom. Bilo ga je dosta cijeli dan. „Providnost nas ne ostavlja!" kliknu svetac „blagoslivajmo Gospodina!"

Jedne godine nisu imali voska za svetkovinu svetog Vinka. No u jutro na sam blagdan dođe veliki dar voska. „Providnost je tu", kliknu sveti Kotolengo. Mogli bi nabrajati još dugo ovakove doživljaje. Imali su pravo oni koji su govorili: „Kotolengo ima ključeve Božje Providnosti u džepu".

Već smo spomenuli lijepi broj ustanova Malog Doma a kasnije ćemo spomenuti i druge. Treba naglasiti da se dobri kanonik nije pri njihovu osnivanju povodio slijepo po svojoj mašti nego po nadahnuću Božjem. Kod određivanja pravila koja je propisivao različitim obiteljima ravnao se po praktičnom rasuđivanju. Najprije bi ih iskušavao sam na sebi da se uvjeri, može li ih ljudska slabost održati. Dugu i skoro potpunu šutnju, veliki i strogi post, koji bi kadgod doveo i do nesvijesti, dugo bdijenje, veričice, disciplinu, zimsku oštrinu i ljetnu žegu, sve što je htio nametnuti ovoj ili onoj obitelji, iskušao bi najprije na sebi.

Između drugih novih ustanova treba spomenuti ustanovu Duhovnog Zagovora. Ovako ju je prozvao radi posebne svrhe, na koju se obvezuju njezine članice. Svrha joj je da svim silama pomažu dušama u čistilištu. Sestre su Zagovora uz obične molitve morale svaki dan izmoliti sva tri dijela krunice, oficij mrtvih, sto pedeset puta psalam: „Smiluj mi se Bože", danju i noću neprestano klanjati se po redu Presvetom Oltarskom Sakramentu. Ovo i sve drugo, na što ih je nukala njihova pobožnost, mo-

rale su prikazivati za duše u čistilištu da ih razvesele, da podmire njihove dugove i da im na taj način uskore ulazak u slavu nebesku. U ovu ustanovu mogle su stupiti: djevojke sa šesnaest godina koje se žele posvetiti Bogu; Vinkovke koje su postale nesposobne za rad a žele zadnje dane svog života provesti u molitvi i sabranosti, napokon one udovice koje su u zadnji čas pozvane da služe Bogu u redovničkom staležu i dobrovoljno se pozivu odazovu. Ove duhovne Zagovarateljice nose modro odijelo, čelo im je pokriveno bijelom koprenom a na prsima nose izvezeno srce kao znak svoje kršćanske ljubavi.

Ova je ustanova osnovana godine 1840 a između prvih koje su bile primljene bila je Vinkovka sestra Gertruda. Ona je prije nekoliko godina tako teško oboljela te su izgubili svaku nadu za njezino ozdravljenje. Njezina ju je rodbina kao i sestre već oplakivala. Kada ju je pohodio svetac rekao joj je da još ne će u raj nego da će živjeti, stupiti u redovničku obitelj koju će on osnovati, što više, da će joj postati glavaricom. Sve se najtočnije ispunilo.

Uz Zavod Zagovora osnovao je sluga Božji i zavod Kćeri Samilosti ili Samilosnica. Zadatak im je bio da obnavljaju uspomenu neizrecivih žalosti koje su za nas pretrpjeli naš dragi Spasitelj i Njegova Presveta Majka Marija. Nazvane su ove sestre i drugim imenom: Sestre dobre smrti, jer su njihove zasluge bile namijenjene u korist umirućih. Vrijeme im je razdijelio u rad i molitvu. Točno u ponoć polaze procesijom u crkvu. Tu ostaju do dva sata dok izmole svoje molitve i obave križni put. U svako doba mora jedna od njih da kleči poput vječnoga svjetla pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Ove sestre nose modro odijelo sa škapularom koji na prednjoj strani ima sliku Žalosne Gospe, a s druge crveni križ. Čelo im je povezano bijelom koprenom crno zarubljenom. Kada im je svetac predavao pravila bile su sve redovnice vrlo mlade i najstarija

među njima nije još prevalila osamnaestu godinu. Vruće im je preporučivao da ih točno izvršuju, jer nijesu njegovo djelo nego mu je to naložio Gospodin i Blažena Gospa. Sestre su pak Samilosnice doista divno predočile svoje odijelo.

Samilosnice su postajale većinom Uršulinke. Bile su prožete pravim duhom Božjim a neprijatelj ih duša nije puštao na miru. Neprijatelju paklenom nije bilo dosta, što je kušao progoniti svetog Kotolenga nego je svoj bijes htio iskaliti i na nevinim kćerima svečevim. Neka je dosta ovaj slučaj! Jedne noći tek što su redovnice legle na počinak, kad u spavaonici nastade strašna buka kao da kola jure sredinom spavaonice. Čulo se čudno plesanje odijela i cipela, neki šum u zraku i udaranje stolica jedne o drugu. Od velikog straha nijesu sirote smjele ni dahnuti a misao im je odmah poletjela k njihovom duhovnom ocu da im pritekne u pomoć. Na njihovu sreću on je baš i bio blizu. Uđe u spavaonicu i reče: „Ne bojte se! To je bila neuspjela šala đavla paklenoga koga peče vaš kršćanski pobožni život. Budite mirne! Ja ću ga s malo blagoslovljene vode protjerati". Tako je i bilo: u spavaonicu se povratio potpuni prijašnji mir. No nečisti je duh htio ponoviti navalu. Jedne noći iza dugog bdijenja ovlastio ih je svetac, da uzmu malo jela za okrepu. Vidjele su da u bolnicu ulazi svećenik po odijelu i stasu pravi Kotolengo. Približi im se i jakim ih glasom ukori: „Kakav je to vaš duh? Kako smijete bezbrižno i veselim srcem jesti u ovo doba a uz tolike jadnike koji trpe?" Po tome je otišao. Ujutro dođe glavarica svecu da ga zamoli oproštenje radi noćašnje pogreške. Svetac ju je uvjerio da je to bila samo sotonina varka pa neka samo i u buduće redovito uzimaju okrepu koja im je toliko potrebna.

Da upotpunim sliku Malog Doma, moram spomenuti i one ustanove koje su osnovane od svečevih nasljednika, a koje je on većinom unaprijed zasnovao. Evo ih ukratko!

1. Sestre svete Marte. Osnovane su 1866 a dobile svoje odijelo 15 kolovoza 1881 od velečasnog o. Bosa. One su pomoćnice Vinkovki i vrše njihova pravila.

2. Sestre Presv. Srca Isusova. Posvećene su na osobit način pobožnosti prema Presvetom Srcu Isusovu. Osnovao ih je god. 1852 velečasni o. Anglezio. Odijelo im je dao velečasni o. Boso tek 1881 god. Drže vječnu klauzuru.

3. Križarice ili Kćeri Svetog Križa. O njima je bilo već govora a osnovao ih je velečasni o. Anglezio god. 1854.

4. Sestre štovateljice predragocjene Krvi. Osnovao ih je g. 1876 otac Anglezio. Žive u klauzuri.

5. Sestre sv. Eliane. Posvećene pranju rublja. Svetac ih je proricao a osnovao o. Boso 19 kolovoza 1888.

6. Kćeri svete Klare. Osnovao ih o. Anglezio 1888 god. Vrijeme što im ostane slobodno od molitve posvećuju šivanju rublja i vezenju.

7. Vjekoslavići i Vjekoslavice ili sirote i sirotice, od četvrte do desete godine. Uzgaju se u pravom kršć. duhu.

XIV

Kruničari — Pustinjaci sv. Romualda — I to je život! — Bosonoge Karmelićanke — Pokora! Pokora! — Taidinke — Sotonin bijes protiv sluge Božjeg — Pastirice — Kongregacija Presvetog Trojstva.

Po velikom broju nabožnih ustanova koje je osnovao sluga Božji moglo bi se suditi, da je on time već svršio. No nije tako. Već pobrojanim obiteljima dodaje sveđ nove. U prvom su tu redu kruničari i obitelj Pustinjakâ sv. Romualda.

Kruničare je izabrao od mladića između 15 i 18 godina a njihova je zadaća da preko dana više puta izmole krunicu.

Pustinjaci su imali da žive kao učenici sv. Romualda. Stanovali su u jednoj kući u okolici Gasina i provodili veoma strog život. Odijelo im je bila kabanica pepeljave boje o boku stegnuta kožnim pasom, škapular i crna kukuljica. Na nogama cokule a glava obrijana. Samo bi im ostao vjenčić kose uokolo. Brada dugačka i zapuštena. Kakvagod juha i crni kruh bila im je svagdanja hrana. Katkada bi dobili za poslasticu malo salate ili nešto voća. Zar ovo nije dosta strogo? No još bi u tjednu tri dana postili a u petak bi još k tome imali i strogi red. Morali bi održavati neprekidnu i strogu šutnju. Kada je bilo potrebno sporazumjeli bi se kratko znakovima. Spavali su obučeni na tvrdim daskama. Ustajali su u ponoć, otišli u crkvu i izmolili tamo Gospinu službu i cijelu krunicu. Preko dana su mnogo molili a svakog sata i danju i noću morao je

jedan od njih klečeći klanjati se Presvetom Oltarskom Sakramentu. U preostalo slobodno vrijeme obrađivali su zemlju. Kad je bilo nevrijeme, morali su čitati bibliju i živote svetaca.

Sva su svoja djela prikazivali na nakanu, da izmole blagoslov Božji za vladare, njihove obitelji i čitavu svjetovnu upravu. Za starešinu im je postavio fra Filipa Mariju Benuncija koga je prije toga čudom ozdravio.

Upravo su cvale u ovoj obitelji različite kreposti i zato se slugi Božjem neobično milila. Htio je da je podigne na 150 članova. Pedeset bi ih bilo posvećeno molitvi, pedeset nauci, a pedeset ručnom radu. Tako bi osnovao neprekidnu hvalu i njih bi 150 redom neprekidno danju i noću klanjalo se Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu. No zbog ondašnjih burnih vremena nije mogao ostvariti svoje nakane. Pozvao je pustinjake u Mali Dom da preuzmu druge službe.

Kada je sveti Kotolengo opazio da su mnoge sestre Vinkovke oslabile u zdravlju radi prekomjernog rada kupio je seosku kuću na brežuljcima Kavoreta, gdje ih je smjestio. Ovdje su živjele prilično mirno no morale su malo poučavati djevojke onoga kraja. Jednog dana dođe im svetac i priopći im, da je Božja volja da napuste ovaj život a prihvate sasvim drugi pun pokore i strogosti. Kad im je stvar razjasnio reče im da Gospodin hoće da od onog časa postanu bosonoge Karmelićanke.

Dobre su kćeri poslušale i odmah počele strogim životom u neprekidnoj šutnji i čak za vrijeme odmora. Dnevno su molile Gospin časoslov. Između molitve bavile se ručnim radom. Potpuno su se uzdržavale od mesa, jaja i ribe. Jedina im je hrana juha, varivo, salata i malo voća. Noći su prespavale obučene u svoja gruba odijela a na tvrdoj slamnjači. U dva sata po ponoći ustale su, otišle u kapelu i tu ostale u molitvi puna 2 sata. Mjesto cipela nosile su sandale od kanapa. Eto, takav im je život!

I sama pomisao na tu strogost straši svjetovnu osobu. Bogu je pak sigurno osobito mio ovaj život. Zato i spušta s neba neprestanu kišu svog svetog blagoslova i milosti na ovaj svijet. Osobito kišu milosti na Sv. Oca Papu i svećenstvo. Osobito za njih ove prave junakinje namijenjuju svoja dobra djela.

No svecu nije bilo dosta što je uzdržavao u Božjoj ljubavi one duše koje su bile već vjerne Bogu. Snovao je kako da otme one duše koje je đavao držao u svojim pandžama. Pomišljao je pri tom na one nesretnice koje su s ovog ili onog razloga postale žrtvom grijeha. Želio je otvoriti sklonište za ove jadnice da ih tako osigura. Evo, kako mu je Gospodin pružio zgodnu priliku.

Otac je Gilardi, veliki prijatelj našeg sveca držao misije s nekim svojim drugovima 1841 godine u stolnoj crkvi u Salucu. Iza jedne propovijedi koju je držao o pokornici Magdaleni, dođe mu skrušena do tada javna bludnica. Za njom evo tako druge, treće i četvrte, da ih je nabrojio dvanaest. Svakako je dobri otac želio, da ih ukloni od daljnih pogibli. Zamolio je markizu Barolo da ih primi u svoje Utočište. Molba mu je odbita. Stoga ponuka sveca da on osnuje sklonište za ove jadnice. Sluga Božji odmah i veoma rado prihvati ovaj prijedlog. Odavna je već na to mislio. Za sama tri dana otvori sklonište a štićenice stavi pod zaštitu svete Taide i prozove ih Taidinke. Za kratko vrijeme porastao im je broj i on ih premjesti u drugu kuću iznajmivši je u Kavoretu. Kasnije uvidio je da bi bilo bolje, da je on vlasnik kuće pa je i kupi. Kada je trebalo sastaviti tu kupoprodajnu pogodbu kod javnog bilježnika nije imao u džepu ni prebijene pare. Providnost mu je Božja pritekla i ovdje u pomoć. Pošao je u pohode nekoj obitelji. Kada su oni saznali za njegovu potrebu, darovaše mu smjesta čitavu potrebnu svotu. Moralo se odgoditi sastavljanje pogodbe. On pak po svom dobrom srcu potroši novce

na svoje siromahe. Ta mu je obitelj velikodušno poklonila i drugi puta potreban novac.

Spomenute Taidinke morale se kasnije preseliti u Mali Dom. Tu su imale posebnu kuću i posebnu crkvu. Nose odijelo tamno crvene boje i opasane su grubim konopcem. Imaju škapular crne boje i bijelu koprenu s crnim obrubom, na prsima veliko raspelo, bosih su nogu. Često poste a nikada skoro ne mrse. Spavaju na jako tvrdoj slamari. Obavljaju po redu vječno klanjanje i to prostrte na golom podu. Ostali dio dana — osim kratkog odmora — obavljaju ručne radove. Molitve, pokoru i napore prikazuju dragom Bogu za obraćenje onih jadnica koje su još na rđavu putu. Kada su se preselile u Mali Dom, samostan je njihov stavljen pod osobitu zaštitu sv. Josipa pa je zato prozvan samostanom sv. Josipa.

Ovo je djelo bilo vrlo ugodno Bogu a dušama korisno. Vidi se to po bijesu, kojim je neprijatelj pakleni progonio našeg sveca. Bili su na njega ogorčeni oni, kojima je izmakao plijen njihovih niskih živinskih strasti. Dolazili su često pod prozore svetog Kotolenga. Grdili su ga svakako i prijetili mu se da će skupo platiti, ako ne odustane od započetog djela. I doista! Kada je jedne večeri pokasno već išao iz Malog Doma u samostan Zagovora dočekaše ga, navališe na nj te ga nemilo izudaraše šakama i rukama. Od tada se više nije oporavio. Izgubio je tek. Osjećao je žestoki bol na desnom boku. Na usta je krv bacao a košulje su mu često bile umrljane krvlju. Može se potpunim pravom tvrditi, da je ovo bio početak njegove bolesti i uzrok njegove smrti.

Da se vratimo na ustanove svečeve! Godine 1841 osnovao je još jednu ustanovu, obitelj Tomasovaca. Ovo je neka vrsta malog sjemeništa za one mladiće koji su dosta nadareni i pobožni ali zbog siromaštva ne bi bili primljeni u sjemeništima svojih biskupija. Kotolengo je htio da izgradi od ovih mladića ili dobre katihete za Mali Dom ili svećenike koje bi slao u njihove biskupije, ili članove kongregacije Presv. Trojstva koju je već osnovao. No mogao je svatko slobodno odlučiti da pođe u koji red ili u misije.

Iste je te godine osnovao još jednu obitelj. To je bila zadnja a zvala se obitelj Pastirica ili Božja Pastirica. U ovu kongregaciju mogu stupiti samo djevojčice iz poštenih obitelji i besprikornog vladanja koje ne osjećaju poziva za redovnički život a ipak žele živjeti daleko od svjetovne buke i služiti Bogu. Nose ljubičasto odijelo sa škapularom i pojasom modre boje. Modra im koprena ima crni obrub. Na prsima nose Gospin grb izvezen u crveno žutoj pozlaćenoj boji. O boku im je krunica. Glavna im je zadaća da poučavaju u katekizmu bolesnice i djevojčice Malog Doma i brinu se za rublje. Ovaj im je posao oko rublja podijeljen s drugom obitelju — s Kćerima Sv. Križa. Osim običnih molitava dnevno mole zajedno oficij Gospe i jednu posebnu krunicu od 120 Slava Ocu a iza svakog devetog Slava Ocu umetala se jedna Zdravo Marijo. Molile su i devet molitava u čast devet anđeoskih korova a osobito u čast anđela čuvara Malog Doma. Sve što dobra urade namjenjuju za naknadu uvreda nanesenih psovkama Bogu, Majci Božjoj i svecima kao i zato da se od Boga isprose potrebne pomoći ovim djevojkama koje su izložene pogiblima ovog svijeta.

Svetac je uvidio da se duhovni rad povećava svakim danom. Nije mogao dostatno udovoljiti potrebama svojih zaklonjenika, premda mu je pomoglo dobrovoljno nekoliko svećenika iz Torina. Za to je odlučio osnovati kongregaciju svećenika koju je nazvao Presveto Trojstvo. U početku su imali jako stroga pravila. Nijesu mrsili kroz čitavu godinu. Uzimali su samo jedan obrok na dan, ako ne računamo slabi doručak u jutro. Od pobožnosti su morali osim običnih molitava i skupno izvoditi oficij klečeći pred Presv. Oltarskim Sakrametom. Kasnije je

morao ovu strogost ublažiti i ograničio je nemrs na korizmu. U ovoj se kongregaciji rodilo djelo velike duševne koristi ne samo za svećenstvo Malog Doma nego i grada Torina. Bila je to konferencija ponedjeljka. Svećenik koji je bio za to određen toga ponedjeljka raspravljao bi o kakvom pitanju iz askeze ili o kojoj svećeničkoj dužnosti. Tako su svećenici imali prilike da ožive u svom srcu plamen svete kršćanske ljubavi i revnosti što će se dalje proširiti na korist neumrlih duša.

Spomenuli smo da su ovi svećenici obvezani na koralno molenje brevijara. Ovome je obično bio nazočan sluga Božji. Baš u jednom ovakvom slučaju pokazala se nad njim očita zaštita Božja. Jednog su jutra zakasnili radi nekog razloga sa službom Božjom a obavljali su je redovito u jednoj kapeli. „Mora da je to Božja volja" — reče svetac — „da jutros ne idemo u onu kapelu moliti oficij". Premda je kapela tada bila prazna odredi, da odu u drugu. Dok su oni ovdje obavljali molitvu, pao je strop u onoj kapeli. Svetac bi poginuo za sigurno. Je li on bio dakle prorok? Bilo kako mu drago, dobri ga je Bog čudom spasao, a s njime je spasao i njegove svećenike.

XV

Vinkovke u provinciji — Kako da se vladaju — Predstave po Kotolengovu običaju — Ozdravile radi poslušnosti — I ja hoću da budem redovnica — Glas se o svecu širi — Kolajna Mutriona — Nova crkva i nova bolnica — Druga velebna bolnica.

Glas se o svecu raširio nadaleko i svatko mu se divio iskreno. Prava su čudesa kršćanske ljubavi činile njegove redovnice dobre Vinkovke. Zato su mnogi željeli da one dođu u bolnice, uboške domove, dječja skloništa ili u škole. I zbilja se dogodilo, da su mnoge uprave zatražile od sveca nekoliko redovnica za svoje ustanove. Tako je otvorena prva kuća u Kuornjeu, druga u Uteli pokraj Nice uz more a zatim još nekoliko drugih.

Glavaricom u Uteli bi imenovana neka mlada Vinkovka imenom Karola. Nju je prijašnje godine izliječio sluga Božji od opasne upale pluća. Tada joj je svetac ovako rekao: „Sestro Karolo! Svi te hoće poslati u raj a ja hoću da ostaneš na ovom svijetu. Još ćeš mi trebati. Poslat ću te u jedno gorsko mjesto da tamo činiš dobro". Ovo se proricanje najtočnije ispunilo.

Kada je trebalo osnovati koju novu kuću, uvijek se sluga Božji htio uvjeriti na vlastite oči, kakav je stan za njegove duhovne kćeri, da li je prikladan i kakve će poslove obavljati. Nije htio da se druže sa svjetovnim osobama nego da žive povučeno. Točno je odredio kako da se ponašaju u ra-

dionicama, u koju će crkvu ići na službu Božju i na sv. Misu, kada mogu ići na šetnju, kako da se vladaju, kada susretnu poznatu osobu da se ne smiju ni pod što zadržati s njom u razgovoru, ne smiju ulaziti u poljske kuće ni perivoje, kada se susretnu s drugim redovnicama da ne smiju s njima tratiti vrijeme u beskorisnim razgovorima već neka se pozdrave običnim kršćanskim pozdravom: Hvaljen Isus — Uvijeke. U kući su morale držati šutnju od 9 do 11 sati prije podne, poslije podne od 2 do 4 sata a na večer od 9 do poslije sv. Mise sjutra u jutro. Svaki su dan morale biti kod sv. Mise i primati sv. pričest. Kako je to u ono doba bilo neobično odredio je, da se ne trebaju osvrtati na to, ako nekom ne bude ovo pravo. Govorio im je: „Redovnice moraju mnogo svojih dužnosti izvršivati i izložene su mnogim pogiblima. Za to trebaju mnogo pomoći a dobivaju je baš u svagdanjoj svetoj pričesti". Htio je da budu jako prostodušne, jer to odgovara duhu Malog Doma a najviše Vinkovkama. On im je prednjačio u tome. Kada ih je prvi puta predstavljao novim upraviteljima, obično bi rekao da se njegove kćeri odlikuju doduše dobrom voljom ali da nijesu baš osobito nadarene umnim sposobnostima.

Kad je otišao u Keraško da tamo otvori novu kuću, primili su ga dobri građani velikim javnim veseljem kako je i zaslužio. Bilo mu je to vrlo žao. Htio je od sebe odvratiti ono poštovanje, koga su mu iskazivali pa im je zato rekao, da nije trebalo nikakvog svečanog dočeka za ono četiri jadne ženskinje i za onog jadnog čovječca, koji ih je dopratio. On je prosti postolar pa bi im za svoga boravka među njima mogao dobro da krpa cipele. Htio je ovim riječima da suzbije ono uzvišeno mišljenje, što su ga o njemu imali. Ipak su te riječi polučile obratni učinak.

Čudno se i upravo smiješno ponio kada se predstavio sa svojim duhovnim kćerima upraviteljima kuće u Monkalvu. Rekao im je da im je poslao nekoliko redovnica, koje se svaki dan opijaju. Neki nijesu shvatili smisao tih njegovih čudnovatih riječi. Da im razjasni reče im, da one pristupaju svaki dan svetoj pričesti. Ovo je htio naglasiti, jer je znao da ova njihova pobožnost nije nekome od njih po volji.

Kada je pohodio kuće, bilo je to veliko veselje i njegovim dobrim kćerima i brojnim njegovim štovaocima. Oni su nastojali da svakako dođu do njega i s njime se porazgovore, jer su ga vrlo štovali. Htio je otkloniti od sebe svaku počast i slavu. Zato je i govorio u šali: „Kad medvjed igra, prirodno je da svatko dotrči da ga gleda. Taj sam medvjed sada ja".

Događalo se katkada da je sluga Božji poslao u neku kuću sestre koje su tada bile slučajno bolesne. Bio je pun pouzdanja u Božju Providnost pa ih otpremao bez obzira na njihovo zdravlje. Otputovale bi bez oklijevanja. Kao za nagradu za taj posluh one su ozdravljale potpuno.

Godine 1831 ležala je sestra Klara 6 mjeseci u krevetu radi žestokih boli koje je trpjela u koljenu. Liječnik joj je svjetovao, da ode u tople kupke u Akvi. Došao joj je jednom u pohode sluga Božji pa joj reče: „O, ja mislim da te moram poslati u neko drugo mjesto, gdje ćeš za stalno ozdraviti". Mjesec dana iza toga poslao ju je u Fosano kao tajnicu bolnice, kojom su upravljale Vinkovke. Ova se redovnica nije s prvine ništa razumijevala u tu službu a kasnije ju je obavljala upravo izvrsno. A još je zanimivije, da je tada potpuno ozdravila kao što je i prije bila zdrava.

Jednog je dana zapovjedio svetac nekoj redovnici da obavijesti pet sestara, da su određene za kuće u provinciji. „Ali" — odvrati mu smjesta redovnica — „sve su to bolesne redovnice već nekoliko tjedana. Jako su iznemogle radi gubitka krvi, što su im je izvadili." Sluga Božji ode nato sam ravno u bolnicu. Saopći im svoju odluku. Čim su

dobre redovnice čule naredbu svog duhovnog oca, odmah se pune pouzdanja digoše iz kreveta. Isti dan krenuše na novo određeno mjesto. Potpuno su ozdravile.

Mio doživljaj. Jednom se svetac uputio u pohode kući u Krešentinu. Među djevojčicama zaklonjenima u ovome skloništu bila je jedna, kojoj je bilo oko sedam godina. Ona ga zamoli, da i nju primi u svoje redovnice. „Oh, još si premalena", odgovori joj svetac. „Da! Ja jesam malena", — odvrati dijete smjesta — „ali ima i malih redovnica. Ja sam ih vidjela". „Dobro, dobro!" odgovori svetac, „kad budeš pojela još nekoliko pogača i bila nekoliko godina starija, primit ću i tebe u Mali Dom. Tvoj vrijedni župnik će te dopratiti". Tako je i bilo.

Bog je blagoslovio sve koji su pomagali njegovog slugu i njegove dobre duhovne kćeri. Jedne je godine poslao u Bra dvije redovnice da čine dobro onomu narodu. Smjestio ih je u svoju obitelj. Govorio je, da joj je time poklonio krasan dar. I zbilja redovnice nijesu bile na teret njegove obitelji i ako su ljetine bile vrlo slabe sve četiri godine, što su ih redovnice tamo provele.

Tokom godina pročulo se Kotolengovo ime preko Alpa i mora. Bilo je pravo čudo za ono doba. Htjeli su mnogi na svoje oči vidjeti ovo čudovište i da lično upoznadu samog osnivača. Dolazile su mu osobe najvišeg plemstva, književnici, diplomate pa i sami inovjerci koji su dolazili u Torino. Još godine 1834 poslao mu je Papa Grgur XVI srebrnu kolajnu uz popratno pismo u kojem se radovao tolikim lijepim ustanovama i izrazio mu svoje previsoko zadovoljstvo. O ovome nije nikad nikome ni riječi prozborio osim nadbiskupu Franconiju, kojemu nije ništa tajio, jer mu je bio starješina. Kolajnu je dao za kruh svojih siromaha, jer je bila dragocjena.

Drugom zgodom nije mu uspjelo da se tako sakrije. Francusko društvo „Montijon i Franklin" darovalo je svake godine nagradu onima, koji su bili najzaslužniji radi kakvih dobrotvornih djela. Godine 1835 podijelilo je počasnu kolajnu našem svecu. Znali su da on ne mari ni za kakve počasti. Nastojali su stoga da stvar oprezno i u najvećoj tajnosti provedu. Naum im je doista sjajno i uspio. Mjeseca lipnja spomenute godine nasljednik prijestolja Viktor Emanuel dođe u Mali Dom a da nije ni najavio razlog svoga dolaska. Dođe svecu te mu naglo predade diplomu i kolajnu. Svecu je bilo veoma teško pri duši. Bio je sav smeten. Diplomu je i kolajnu zaključao u jedan pretinac kao za osvetu radi varke, kojom su htjeli izigrati njegovu čednost. Nije ih htio nikome pokazivati. Onima, koji bi mu to spomenuli odgovorio je: „Kakva kolajna, kakva medalja? Poljubite medalju Majke Božje, to vam je mnogo bolje! Napokon čemu da vidite medalju Mutriona? Mutriona imate evo i pred vašim očima." Riječju „Mutriona" izvraćao je ime društva „Montijon i Franklin", koje mu je kolajnu dalo. Riječ „mutrion" znači po prilici besramni obraz. Tako bi tu stvar svršavao.

Već smo spomenuli kako je Kotolengo dobio dopuštenje još 1833 godine, da drži Presveti Sakramenat u jednoj sobi Malog Doma koju je preudesio za kapelicu. S dana u dan množio se broj zaklonjenika te je kapela postala odveć tijesnom. Ni inače mu nije bilo pravo da njegovi zaklonjenici imaju pristojan stan a stan nebeskog Kralja da bude tako siromašan. Odlučio je stoga podići doličnu kuću. Radnju je odmah počeo i kroz kratko vrijeme dovršio. Na blagdan Sv. Krunice 1834 godine bi otvorena bogoslužju po nadbiskupovu dopuštenju. Posvetio ju je velikom pokrovitelju Malog Doma sv. Vinku Paulskome. Kasnije je odabrao i sv. Antu opata za supokrovitelja na uspomenu, što je baš 17 siječnja na njegov blagdan primio prva dva siromaha u Volta Rosa. Njegov je nasljednik kasnije proširio s istočne strane crkvu onako kako je već bio zamislio sam svetac.

Osim spomenute crkve svetac je iste 1834 godine započeo s gradnjom nove bolnice za muškarce. To je zgrada koja se proteže duž Kotolengove ulice. Prostorije za bolesnike bile su već dosta prostrane. No on time nije bio zadovoljan radi punine svoga srca pravom kršćanskom ljubavlju i milosrđem nego je započeo graditi drugu bolnicu za žene dugu 140 metara. Ova je s prvom spojena pomoću mostića preko Kotolengove ulice. Bio je na sve strane zadužen u času kada je počeo graditi. Koliko je pouzdanje imao u pomoć Božju! Nada ga doista nije ostavila. Pri gradnji je glavni majstor propustio neku zakonsku formalnost pa su sveca kaznili osjetljivom globom. Sluga je Božji bio radi toga vrlo tužan i otiđe gradskom načelniku. A bio je to neki grof Benso di Kavur. Kada mu je svetac stvar razjasnio rado mu ovaj oprosti nametnutu globu. Plemeniti je grof ovom zgodom bolje i točnije upoznao rad svečev pa mu je one godine poslao na dar 6 kola vina. Tako je radio svake godine cijelog svog života.

XVI

Izvanredna radinost — Očinsko srce — Brige za duhovnu korist zaklonjenika i nastojanje oko nje — Propovijedi sluge Božjeg — Bijela kokica.

Kad se pomisli koliko je i kakovih obitelji bilo u Malom Domu, za koliko se potreba moralo starati, koliko se i naredaba moralo izdavati i u duhovnim i u vremenitim stvarima, svatko bi držao da je taj posao razdijeljen između više ljudi. A ipak nije bilo tako! Svetac je sve sam radio. Ništa nije u Malom Domu učinjeno, što ne bi od njega poteklo. Sve što su nadstojnici naređivali, bilo je u ime sveca. „Tako određuje Otac“ — govorili su. Tada bi svatko radosno i mirno prihvatio naredbu. Potrebno je istaći da je sv. Kotolengo izdavao naredbe po svojoj savijesti i nadahnuću Božjem. On ih je popratio ugodnom blagošću, ljubaznošću, lijepim i uglađenim načinom te je svatko bio zadovoljan. U svemu je pokazivao toliku oštroumnost i pronicavost, da se osjećala ruka Božja. Sama je njegova prisutnost ulijevala i odvažnost i veselo raspoloženje. Svatko je smatrao darom njegov podsmjeh, njegovu lijepu riječ i njegovu šalu ili njegovu milu i svetačku doskočicu. Radi ovoga su Vinkovke željele da uvijek stanuju u Malom Domu. Smatrale su srećom, kad su se mogle vratiti iz provincije u Mali Dom.

Redovnice su i zaklonjenici jako ljubili i duboko štovali slugu Božjeg. A imali su i zašto. Bio je pravi otac Malog Doma. Bio je više nego li sta-

rješina ili skrbnik. Ocem su ga obično i nazivali. Bio je prava slika Božje Providnosti. Nastojao je da svatko dobije sve potrebno. Za bolesnike se starao da dobiju i ono, što im je milije i draže. Evo nekoliko primjera! Jedna bolesnica nije marila ni za kakvo jelo nego je zaželjela žganaca. No njih nije bilo u kući. Svetac ih je dao donijeti iako je već bilo pokasno u večer. — Među zaklonjenim ženama bila je i jedna starica od 124 godine. Sluga je Božji odredio dvjema Vinkovkama, da je dvore i da joj prave društvo. Znao je da jako voli voće i svaki bi joj dan donosio po jednu košaricu voća. — Kada bi zaklonjenicima trebalo štogod rublja, bilo to ponjave, košulje, čarape ili strunjače pa kada toga ne bi bilo u skupnom spremištu, dao bi donijeti iz svoje sobe pa makar ostao go i njegov krevet i on bez odijela. To bi se češće događalo pa je sestra Krešentina znala mrmljati, jer je to bila njena briga. Kada je koga poslao po tom poslu uputio bi ga: „Pazi da te ne vidi sestra Krešentina, jer bi me ukorila gore nego li kakvog nevaljalca.“

Nije on ovako postupao samo s bolesnicima nego i s ozdravljenicima koji su bili spremni za odlazak iz Malog Doma. Kada je vidio, da je tko u velikoj bijedi dao bi mu nešto rublja. No sakrivao bi ga ispod plašta ili bi mu ga brže bolje bacio kroz prozor na ulicu. Više puta su ga zatekli u ovakovom „krijumčarenju“. Tada bi se rastužio kao dijete uhvaćeno u kojoj pogreški. Kada bi se to dogodilo redovnice bi mu pokazale značajnim smiješkom da su vidjele njegovu „tajnu“ ili pripravnost da je izvede. On bi preko toga nehajno prošao kao da ga se stvar i ne tiče. Upravo je bio blažen i radostan, kada mu se pružila prilika da posluži sam bolesnika makar se radilo i o najnižim njihovim potrebama. Kada bi ga redovnice kod takvog posla zatekle, kao da bi ga ukorile. Na to bi im on rekao: „Mir, ženske! Zar bi vi same htjeli steći

zasluge pred Gospodinom a meni ne bi dopustile da i ja ma štogod privrijedim?“

Kako je veliku ljubav gajio prema siromasima pokazuje i okolnost da je jedne godine odgodio svečanost sv. Vinka samo zato da joj mogu pribivati i siromasi koji su tada bili u toplicama u Akvi. Spomenut ćemo ovdje da je svake godine slao u ove toplice 70 do 80 bolesnika. Dakako da ih je opskrbljivao sa svim što im je bilo potrebno u obilnoj mjeri. Prvo kupanje nije bilo svima dosta. Za to je nastojao da isposluje od kralja Karla Alberta i drugo kupanje — dakako besplatno. Ovi su jadnici bili većinom preslabi. On im je sam pomagao da se popnu u kola kojima su ih morali prevesti do kupališta Akvi. Redovnicama bi i svećenicima, koji su ih pratili toplo preporučivao da s najvećom pomnjom na njih paze i da ne štede na onome što je njihovom zdravlju korisno. Nije bio samo takvom uputom zadovoljan: sam bi ih pošao posjetiti, dakako na veliku svoju radost. Posve je sigurno da je još veća bila njihova radost, kad se je našao u njihovoj sredini.

Toliko se starao za štićenike ali nije ništa manja bila njegova briga ni za redovnice Vinkovke dvoriteljice i prave majke njegovih siromaha. Čim bi opazio, da kojoj od njih radi umornosti ili iznemoglosti treba promijeniti posao, dati bolju hranu ili zrak promijeniti, odmah bi takvoj potrebi udovoljio. Češće bi ih pohodio i raspitivao se za njihovo zdravlje i želje. Jednom rječju: nije ništa propustio učiniti što im je bilo od koristi. Bio je više nego starješina — pravi otac i brižna majka.

Liječnicima je običavao spominjati da za siromašne bolesnike i redovnice učini sve što im je zdravlju najkorisnije bez obzira na troškove. Za ovakovu je svrhu bio spreman i crkveno posuđe unovčiti.

I ako je veliku brigu posvećivao tjelesnim potrebama svojih zaklonjenika još je veću skrb pokazivao za njihove duševne probitke. Svakoga koji je

došao u Mali Dom pozvao bi svetac, da najprije izmoli kratku molitvicu pred slikom Majke Božje kraj ulaznih vrata Malog Doma. Posjetiocu je to bila dužnost i na odlasku iz Malog Doma.

Već smo spominjali katekizam i molitve kao i njegovo često nastojanje oko dobre pripreme za primanje svetih sakramenata. Svi su zaklonjenici bar jedamput mjesečno po određenom redu pristupali sv. sakramentima. Kada bi se kome od njih bolest pogoršala budno bi pazio da ne umre bez posljednje utjehe svete vjere. Da sklone na to one otpornije odredio bi u tu svrhu nekoliko braće ili sestara sv. Vinka. Nije ih samo podučavao i nagovarao nego je odredio i molitve Bogu za njihovo obraćenje. Teško je upravo vjerovati da za punih 50 godina nije nijedan od okorjelih bolesnika konačno odbio sv. sakramente. Potrebno je istaći da su se svi nekatolici koji su bili primljeni u Mali Dom i tamo umrli po vlastitoj želji pokrstili. Umirali su kao dobri vjernici. Samo u jednom slučaju nije bilo ovako. Često su se ova obraćenja činila kao čudnovata. Bila je na umoru jedna djevojka. Radi neke svoje rđave navike nije htjela ni da čuje o svetim sakramentima. Dođe joj svetac pa klekne do njezine postelje i stade moliti, a da joj nije ni riječi rekao. Za nekoliko minuta djevojka se potpuno promijenila i zatražila svete sakramente. Umrla je očišćene duše.

Dobri se otac znao kadgod odmarati na kojem stolcu ili klupi, da bude spremniji na svaki poziv. Došao bi tada jednom ili drugom uzglavlju, da vidi ne treba li ga koji bolesnik. Sestre se tome obično nijesu ni nadale.

Budno je pazio da ne uđe grijeh u Mali Dom. Često je zato u propovijedima preporučivao čuvanje od grijeha. Nije mu to bilo dovoljno pa je u kući na više mjesta stavio natpis: „Bog me vidi!" Uz to je naredio da svi zaklonjenici izmole svaki sat strelovitu molitvu: „Od svakog zla oslobodi nas Gospodine!" A svaka pola sata su izmolili: „Spomenimo se, da je Bog nažočan!" Kada je posumnjao, da je tkogod počinio grijeh, obilazio bi obitelji i tužno govorio: „U ovoj se kući nalazi neki Jona. On navlači na nas nesreću. Unišao je grijeh. Tko je krivac, neka se odmah s Bogom pomiri." — Svaku se večer obavljao blagoslov s Presvetim. Prije toga bi se molio psalam: „Smiluj mi se Bože". Jako je preporučivao redovnicama, da paze i danju i noću na zaklonjenike da se ne bi dogodilo što nevaljala.

Nastojao je spriječiti ne samo teške grijehe nego i male. Svakoga je upućivao na krepostan život i na kršćansku savršenost. Da probudi duh pobožnosti kod svojih zaklonjenika propovijedao je svaki dan. Govori su njegovi bili kratki i potpuno jednostavni. Postizavali su veliki uspjeh. Ta tekli su iz srca prepuna Božje ljubavi. Pripovijedali su kasnije njegov brat o. Albert i neki Vjekoslav Kardona, da su plakali cijelo vrijeme, dok je on propovijedao o nebu. Kada je jednom opet o nebu propovijedao, na kraju govora ispustivši rubac iz ruke svršio ga klicanjem: „Oh raju! Raju! O lijepi raju!"

Propovijedao je o krepostima, o manama, o rajskom blaženstvu a još češće o Presvetom Sakramentu i Blaženoj Djevici Mariji. Misli su mu bile krasne, izrečene s milinom i slatkoćom pa se činilo, da ne slušaš čovjeka nego serafina. Svatko se čudio, što se češće uputio u takove skrovitosti pa je svatko primijetio da svetac jako dobro poznaje srca svojih slušatelja. Tako je jedna redovnica u nekoj takvoj prilici rekla: „Naš otac čita iz mojeg srca kao iz kakve knjige!"

Dogodio se zaista izvanredan događaj, kada je jednom propovijedao u samostanu Duhovnog Zagovora. Bilo je to na Duhove. Među drugim njegovim slušaocima bila je i jedna djevojčica od kakvih sedam ili osam godina. Najedamput je počela mahati rukama kao u čudu. Poslije propovijedi je sve-

tac razgovarao s redovnicama, a ova mala djevojčica dođe odmah svecu pa će veselo sa značajnim pogledom: „Vidjela sam — znate — onu bijelu kokicu, što vam je stajala na glavi. Čitavo vam se lice jako sjalo!" „Što si vidjelo drago dijete?", zapita svetac nešto uznemiren. No djevojčica se ne smete nego mu ponovi isto. I pred redovnicama je isto potvrdila. Svecu nije preostalo drugo nego da prekine razgovor, jer mu je postajao neugodan. Što je djevojčica vidjela? Ta očito je bilo, da se pod ovim vidljivim znakom objavio Duh Sveti koji je sveca u njegovim nagovorima nadahnjivao.

XVII

Kuća molitve — Kotolengova pjesnička pobožnost — Da uzmogneš kreposno živjeti, treba biti strpljiv i dobro se hraniti — Kotolengo kao sudac među zaklonjenicima — Otac! Otac! — Koliko je držao do svoje jednostavnosti — Opraštati, ne zamjerati i činiti dobro — Zapovijedi kao molba — Advokat Biandra — Iza posluha dolazi čudo — Spasonosna kazna — Otac je znao mnogo toga.

Mali Dom možemo potpunim pravom nazvati domom molitve. Njegov je utemeljitelj odredio, da najglavnije zanimanje zaklonjenika bude molitva. Molilo se tu zaista bez prestanka. Počelo se u jutro, kada bi se dao znak za ustajanje. Dok su se zaklonjenici odijevali zajednički se molio psalam: „Smiluj mi se Bože!" Iza toga je svaka obitelj otišla u svoju posebnu kapelicu. Tu bi izmolili čitavu krunicu, litanije, djelo pokajanja, Anđeo Gospodnji a nakon toga bi poljubili tlo! Na koncu su pojedine obitelji obavljale razmatranje neke čitav sat a neke pola sata. Kada su to svršili, svaka je obitelj išla u procesiji s križem na čelu u zajedničku crkvu da sluša sv. Misu oca. Zvali su je: „Misa Pričesti", jer su pod njom primali zajednički sv. pričest. Po drugi se puta molila krunica i litanije a zatim su slušali drugu sv. Misu. Ovu su zvali: „Misa Očenaša", jer su pod njom morali izmoliti 55 Očenaša. Time su udovoljili svima dužnostima pa i onima Trećeg reda, u koji se morao svatko upisati. Iza svakog devetog

Očenaša pjevale se ove pjesme Presvetom Trojstvu: „Već žarko sunce zalazi", Presvetom Sakramentu: „Usta moja uzdišite", Majci Božjoj: „Zdravo zvijezdo mora", anđelima: „Kriste svetaca", a na koncu svima svetima: „Blag budi". Kada je otkucao sat, izmolili su svaki puta strelovitu molitvicu: „Od svakog grijeha, oslobodi nas, Gospodine!" a zatim „Zdravu Mariju". Dodali bi iza toga: „Neka se vrši i neka je uvijeke hvaljena i slavljena presveta i preljubazna volja Božja!" Iza toga su molili: „Vječni Oče, prikazujem Ti predragocjenu krv Isusa Krista za obraćenje grešnika". Na koncu je dolazila molitva za mrtve „Pokoj vječni". Svako pol sata se molilo: „Anđele Božji" i strjelovita molitva: „Spomenimo se da nas Bog vidi". Kada je zazvonilo na Pozdrav Anđeoski u jutro, podne i na večer molili su antifonu, 7 Slava Ocu i jednu Zdravu Mariju. Ovo su molili raširenim rukama a u večer su dodavali „Iz dubine". U šest sati popodne su molili 55 Očenaša i jednu Zdravo Kraljice. To je bilo za one, koji nijesu jutros mogli slušati Misu Očenaša. Kada bi se smračilo, molile su se zajedničke molitve i obavljalo se po drugi puta razmatranje. Obično je to bilo o muci Isusovoj. Molila se još molitva na čast Majke Božje za Njezin sveti blagoslov. Osim svega ovog obavljao se nedjeljom i petkom Križni Put.

Sluga je Božji zapovjedio da svaki dan obave duhovnu svetu pričest. Za to su upotrebljavali ovu molitvu:

Dođi, o moj mili Isuse!
Dođi u ovo moje srce!
Napuni ga ljubavlju
Da živi samo za Tebe!

Tu bi malo zastali. Poslije su nastavili:

Na srce Te sad primam,
O nebeski zaručniče,
Tek u Tebi mir nalazim,
Tebe ljubeć' ja uživam.

Osim toga je odredio da se sve ono što se radi prije podne, prikaže u zahvalu za sv. pričest. Ono pak što se radi poslije podne, trebalo je namijeniti kao pripravu za sjutrašnju sv. pričest. Da Isus nikada ne ostane sam odredio je da mu se klanja cijeli dan i cijelu noć ili koja obitelj ili određene osobe.

Može se potpuno sigurno reći da je pobožnost Kotolengova bila bez kraja. Kada je jednom pohodio svetište Bl. Gospe od Oropa, odlučio je da ovu lijepu pobožnost uvede i među svojim štićenicima. Dao je sagraditi kućicu, u koju je stavio mali kip Gospe od Oropa. Naredio je, da svaki dan u podne obitelji po redu u procesiji s križem na čelu pohađaju ovu kuću. Prozvao ju je svetištem. Pri svakom bi pohodu poklonili Blaženoj Djevici kitu cvijeća ili svijeću ili malo ulja za svjetiljku koja je neprestano gorjela u Njezinu počast. Sastavio je u čast Blažene Djevice posebnu krunicu od pet desetica. U deseticama se deset puta ponovila strjelovita molitva: „Djevice Marijo, Isusova majko, posveti nas!" Iza svake se desetice molio jedan Očenaš i Slava Ocu.

Od svih drugih pobožnosti najviše je volio čestu svetu pričest. Zahtijevao je od svakog svećenika da se tjedno više puta ispovjedi i pričesti. Od časnih je sestara i braće zahtijevao svagdanju svetu pričest. Tumačio je to ovako: „Ako hoćeš da dobro živiš, moraš biti ustrpljiv i dobro se hraniti." Sigurno je da je pod tim mislio na čestu svetu pričest. Jako se radovao kada je jutrom dijelio svetu pričest velikom broju. Zadovoljstvo se odražavalo na očima u suzama. — koje su često niz obraze tekle na zažarenom licu, na podrhtavanju cijelog mu bića i na posebnom naglasku, kojim bi izgovarao svete riječi. Nasuprot je bio tužan i žalostan kada je bilo malo svetih pričesti, a ne onoliko koliko se on nadao. Jednog se jutra okrenuo da održi uobičajenu propovijed a samo je rekao: „Imao

bih da vam kažem radosnu vijest ali ne ću da vam je kažem, jer vas se malo pričestilo!" Drugi puta je rekao: „Mnogi su jutros odbili od sebe Isusa. Primili su od Njega mnogo milosti. Za to mu moramo nekako naknaditi. Izmolimo svi skupa — ali skrušenim srcem psalam: „Smiluj mi se Gospodine!" Bio je mišljenja da djeca vrlo rano moraju ići na svetu pričest. Treba da joj pristupe čim mogu shvatiti ono što čine. Njegovo je mišljenje potvrdila kasnije i mudra odredba Svete Crkve. Na dan prve svete pričesti dijelio je prvopričesnicima darove ili slatkiše ili knjigu ili koju sličicu.

Sluga Božji nije bio samo otac nego i sudac u Malom Domu. Htio se osvjedočiti kako se živi u pojedinim obiteljima i kako se pojedinci ponašaju. Kada je trebalo da se uspostavi mir između pojedinaca ili da ukori nekoga, činio je to lijepim i ljubaznim načinom. Ne pred drugima nego u četiri oka. Tako krivac nije osjetio da ga ponizuje ili sramoti. Zadržavao se sa starcima i bio s njima ljubazan i ako su bili dosadni u svojim jadikovkama. S dječacima se zabavljao i igrao na pločice ili koju drugu igru. Na koncu im je darovao voća ili kolača. Razbacivao je to na sve strane a djeca su hvatala. Kad su vidjela da dolazi, jer su znala za njegov običaj, klicali su: „Otac! Otac!" Tijesno su se uz njega natiskali. Privrženost djece svome ocu!

Kada već govorimo o tome, da spomenemo i nešto o njegovoj prostodušnosti. Nije se na njemu mogla opaziti ni najmanja nadutost ni dok je bio klerik ni dok je bio duhovnički pomoćnik, a ni kada je bio kanonik i otac Malog Doma. Nije svojoj osobi davao nikakve važnosti. Dogodilo se katkada da su ga našli oni, koji su došli pregledati Mali Dom, gdje se šali i smije s kojim zaklonjenikom. Pitali bi se među sobom: „A je li baš to onaj glasoviti otac Malog Doma kanonik Kotolengo?" Radi svoje bezazlenosti nikada nije govorio o svojim velebnim ustanovama. Kada bi tko počeo s priznanjem da o tome govori, prekinuo bi o tome razgovor kojom šalom. Nastojao je tada da se ponaša kao nemarni kakvi besposličar. Isto je ovako prostodušan i onda, kada je bio s najuglednijim ljudima. Kada bi došli u Mali Dom mladi prinčevi Viktor i Ferdinand, on bi ih prostodušno vodio iz jedne obitelji u drugu a na koncu i u staju. Na rastanku bi im doviknuo: „Puno mi pozdravite vašega tatu!" Vrlo je cijenio jednostavnost. Nastojao ju je ucijepiti štićenicima a naročito časnim sestrama i svakom ju je zgodom preporučivao. Smatrao ju je nenaknadivo potrebnom. Dopustio je da u red pristupe samo onakvi koje je ona resila pa makar bili i slabije nadareni i malenih sposobnosti. Odlučno je odbijao sve koji nijesu bili priprosti. I doista! Prostodušnost je čistoća uma, poniznost srca i pravi ures, ona nadopunjuje krepost. Djetinja je bezazlenost ponajdraža našem božanskom Učitelju. Najuspješnije je sredstvo, kojim se predobiva srce bližnjega i blago privodi na staze dobroga života. Ovo je svojstvo osobito potrebno sestrama Vinkovkama u njihovu karitativnom poslanju.

Kako je bio prostodušan tako je bio uvijek veseo i raspoložen pa i onda kada su ga salijetale i prijetnje vjerovnika kojih nije mogao podmiriti. O, kako je to bilo često! Ovo je veselje preporučivao i svojim štićenicima i redovnicima. Govorio bi da turobno držanje nosi uvredu Božjoj Providnosti koja ih sve tako lijepo uzdržava. Radi svoje vesele naravi uvijek je bio spreman na koju dosjetljivu šalu i doskočicu. Jednom su ga zamolili da primi nekog mladića. „Kojeg si zanata?" upitao ga svetac. „Postolar". „A, ti krpaš cipele, nas ćemo se dva najbolje sprijateljiti, jer i ja znam krpati cipele." — Drugom je prilikom potpunim pravom ukorio djevojku koja je htjela u svojoj tvrdoglavosti na svoju ruku obaviti pobožnost. Toliko se uvrijedila, da se na njega okomila i ugrizla ga za prst. Sluga joj Božji na takvu uvredu samo reče: „gle grješnice!

Tako li ujedaš svoga oca? Sva je sreća da ovaj prst ne treba kod čitanja svete mise". Drugo nije ništa rekao. Jednom je bio na objedu kod svojih drugova kanonika. Kanonik Denegri mu u šali dobaci: „Nije nikakvo čudo, da na svojim tako širokim ramenima možete nositi čitav teret Malog Doma." Kotolengo mu spremno odgovori: „Istina je što ste rekli. No kada bi vi pokušali da i koju svotu novaca natovarite na ta pleća, vidjeli bi da bih je mogao odnijeti." Dobri kanonik Denegri bio je šaljiv i dobre ruke pa mu spremno odmah stavi na leđa 300 lira. „Vidite li sada da ih dobro nosim?" A u šali nastavi: „Kada bi se opet ovako poigrali, ja bih to opet vrlo rado prihvatio."

Njegovo je veselje bilo dobrim dijelom posljedica blage naravi. Duh svoje blagosti osobito je pokazivao pri neugodnostima ili uvredama, što su mu ih često zadavali neprijatelji i nerazboriti siromasi. Često se događalo, da bi siromasi došli u Mali Dom i tražili kao s nekim pravom novaca ili što drugo. Svetac nije uvijek mogao udovoljiti pa bi ih zamolio da pričekaju. Na to bi mu znali dobaciti svakakvih pogrda i uvreda. Jedan ga je čak i tjelesno napao. Ovo je svetogrđe vidjela i jedna redovnica i odmah požurila da požali ovaj događaj, no on je rekao: „Ta ovo je sitnica! Spasitelju su našem mnogo gore učinili. Zar nijesu s Njime postupali kao s kakvim zlikovcem?" Njegova je blagost bila veća, ta on je kao najbolje svoje prijatelje primio u Mali Dom ove iste kada su ponovno došli. Tako se dogodilo da je na večer primio upravo onoga koji je onoga jutra srdit neuljudno ostavio Mali Dom.

Koliko je neugodnosti pretrpio i on i njegove redovnice od crkvenih poslužitelja župe u Borgo Dora! No ni najmanje srdžbe nije pokazao niti prema služiteljima niti prema župniku, koji je to dopuštao. Svaki je puta spremno primio bolesnike, koji bi mu rado došli iz te župe. Mnogo je puta primio nepotpisano pismo s najružnijim pogrdama, uvredama i ruglima. Skoro je uvijek znao za prostaka koji ih je pisao pa ipak nikada ničim nije pokazao svoju srdžbu ili mržnju. Kada mu je jednom takav jedan došao, rekao mu je na koncu: „Znaj dragoviću, da je takovo vladanje neuljudno!" Time je bilo sve svršeno.

Ova ga je nesravnjiva blagost vodila u postupku njegovu. S njom je upravljao Malim Domom. Kada bi kome određivao dužnost nije upotrebljavao zapovjedni način nego onaj molbe. Nije zapovijedao u svoje ime nego u ime Božje. Obično je govorio: „Bila bi Božja volja, da obaviš ovaj posao... ugodio bi Bogu, da ono svršiš..." Nije zato bilo rijetko da su mu zapovijedi bile teške, a obavljale se lagano i primale čak radošću sveca. Suvremeni svećenik Biandrà napisao je u svoje vrijeme: „Da, Kotolengo je zapovijedao teških stvari ali je to činio na takav način, da mu se nitko nije mogao oprijeti." Dobri mu je Rolando bio desna ruka: slao ga je u pohode bijednim i bolesnima da im donese kakvu pomoć, bili ti nevoljnici u gradu ili izvan njega. U svako vrijeme — po danu i po noći — po ljetnoj žegi i zimskoj ciči, tako je govorio Rolando, u vatru bi skočio, samo da izvrši zapovjed svečevu. Božji je ugodnik uveliko cijenio ovu spremnost na poslušnost. Obećavao je lijepih uspjeha onim redovnicama, koje je resila ova vrlina pa su se njegova proricanja i ispunjavala.

Očevu su zapovijed smatrali kao Božju zapovijed pa su je uopće svi slušali i u najtežim stvarima. Gospodin je pak Bog i čudesima pokazao kako mu je ugodan ovaj posluh.

Jednom je svetac vidio da samo jedna redovnica prati Uršulinke u crkvu. Zapitao ju je: „A gdje su tvoje ostale drugarice?" „Oče, sve su redom bolesne." „A sestra Simforoza?" „I ona, oče!" „O, to je malenkost. Trkni kćeri brzo k njoj i reci joj da ustane iz kreveta i pođe s tobom." Kada je Simforoza čula očevu zapovjed ustane iz postelje, obu-

će se i izađe s Uršulinkama. Ozdravila je potpuno.

Drugi je puta ležalo nekoliko redovnica teško bolesnih. Kada im je došao svetac naredi im da smjesta ustanu i odu poslužiti bolesnike u bolnici. Čim su čule zapovjed odmah se digoše s kreveta. U isti mah osjetiše da su ozdravile. Samo jedna nije poslušala i bolovala je duže vremena. Napokon je ostavila zavod.

Svetac je primio u Mali Dom i nekoliko bolesnih svećenika. Među ovima je i vlč. Pereti. Trpio je od tako žestokih uloga, da nije mogao ni jelo prinijeti ustima. Jednog blagdana nije bilo nijednog svećenika da služi sv. misu. Kotolengo pošalje nekoga: „Ajde i reci vlč. Peretiju da otjera i uloge i zaduvu pa neka dođe čitati sv. misu!" Bolesni svećenik posluša i obuče se. Otišao je u crkvicu i tamo rekao sv. misu bez ikakve smetnje. Od tada je bio potpuno zdrav. U oči blagdana sv. Vinka primio je svećenika vlč. Kareru. Noge su mu bile u samim ranama da se jedva teško micao. Sjutradan mu poruči svetac: „Danas je svetkovina u našemu Domu. Neka nam daruje svetu misu." Pokušao i ozdravio!

Poslušni su bili nagrađeni — neposlušni kažnjeni. Časna sestra Tereza Rei bila je određena za neku službu. Svakako je nastojala da se od te službe izvuče pa je i uspjela. Najedamput ju je tada uhvatila vrućica pa se činilo da će se po tom i sušica pojaviti. A i savijest ju je pekla što se oprla volji Božjoj. Nakon dva mjeseca pozove je svetac i rekne joj da je određena za nastojnicu bolnice u gradu Ferari. Poslušala je sada, a prijašnje joj se zdravlje povratilo. Svi su se čudili.

Jedne je godine poslao naš svetac nekoliko redovnica u Sanfrè. Naredio im je da stanu u Korinjanu. Odavde su trebale krenuti tek u dva sata po podne. Odlučile su, da je bolje ako krenu prije dva sata. Još kočija nije prešla pola sata puta kad

ih na otvorenu putu zahvati silno nevrijeme. Stakla su im na kočiji popucala a one su od nevremena dosta pretrpjele. O, tada su vrlo dobro razumjele, zašto im je svetac onako naredio. No bilo je prekasno.

Iz svega ovoga jasno slijedi da je sveca vodila Providnost Božja i u upravljanju Malim Domom i u pojedinim njegovim zapovijedima. Za ovo bi se moglo navesti još mnogo dokaza.

XVIII

Očinska sklonost — Moćni utješitelj — Poznaje srca — Blagoslov djeluje — Kako je liječio bojažljive savijesti — Turobnost pa smijeh — Još o bojažljivim savijestima.

Duša mu je bila puna prave kršćanske ljubavi. One koji su ga zamolili, ljubazno je primao i držao u Malom Domu. Savjetovao je one koji su htjeli otići iz njega da još ostanu u njemu, kada je mislio da bi im moglo štetovati zdravlju, ako odu.

Tri su siromašne sestre našle zaklonište u Malom Domu. Po nagovoru svojih skrbnika htjele su iz njega izići. Sluga ih Božji odvraćao od toga i uspjelo mu je da dvije zadrži. Treća je svakako htjela izići, jer joj ne dadu u Malom Domu žganaca, povrća i luka kako je to naučila kod kuće. Kada je svetac čuo za taj neobični razlog, zapovjedio je da joj uvijek donesu njezinu omiljelu hranu kadgod zatraži. Tako su sve tri ostale u Malom Domu na veliku svoju sreću i duševnu i tjelesnu.

Među zaklonjenicima je bila i jedna djevojka koja je dobilu padavicu radi raskalašenog života. Svetac joj je naredio da obuče odijelo Taidinki i rekao joj da joj se bolest neće povratiti, dok bude u toj obitelji. Tako je i bilo. No svijet ju je mamio i dalje pa je zatražila da izađe. Sluga ju je Božji odvraćao od njezina nauma ali nije uspio. Rekao joj: „Znaj, da će ti se povratiti tvoja stara bolest, čim otiđeš iz Malog Doma.“ I doista! — Čim je malo od Doma odmakla napadne je bolest velikom

žestinom. Ova ju je kušnja upozorila na pogibao te se vrati i bolest joj se nije više nikada ponovila.

Druga je jedna zaklonjenica također bila prije raskalašena. Nije odoljela zamamljivanju strasti i htjela je izići iz zavoda. Na odlasku joj svetac reče: „Svakako hoćeš da odeš. Pođi! Ne će proći znaj ni tri mjeseca a ti ćeš poginuti od mača.“ Tako je i bilo. Za tri mjeseca našli su u okolici Malog Doma mrtvo tijelo neke djevojke. Na više je mjesta bilo probodeno mačem. Bila je to ova djevojka. Neki su se vojnici zavadili radi nje a ona je pri tome izgubila život.

Neka svojstva Kotolengova daju nam pravo, kada ga držimo veoma vanrednom pojavom.

Bio je tijesno sjedinjen s Bogom, a srce mu je odatle bilo puno svetog veselja. Znao je tako dati mir i spokojnost tužnima i žalosnim. Kada bi pohodio svoju obitelj ili koju drugu bilo je to za njih pravo veselje. Govorili su da svetac ima posebni dar kojim unosi radost u dušu. Kada bi redovnicama ili dječacima stavio svoju blagoslovenu ruku na glavu i rekao: „Ajde zločestoćo jedna, pođi u Gospodinu“, svi bi otišli utješeni i spokojni. Ovo se osobito vidjelo u duševnim žalostima. Njegov blagoslov ili jedna njegova riječ vraćala je mir i pokoj. Poznato je bilo, da su osjetili neki osjećaj zadovoljstva čim bi svetac stupio u njihovu sobu. Jedna njegova riječ ili šala bili su pravi lijekovi njihovu žalosnom raspoloženju.

Jedan je osuđenik na smrt zatražio da mu dovedu Kotolenga. Svetac se pozivu veoma rado odazvao i tako ga duševno smirio i utješio da je potpuno spokojno dočekao smrt. Narod je prisutan kod njegova smaknuća zadivljeno govorio: „Ovaj je jadnik imao veliku sreću u svoj svojoj nesreći. Ta Kotolengo ga je divno pripravio na smrt! Za kratko će vrijeme njegova duša biti u raju.“ Ali onaj koji u raj vodi sigurno je pravi svetac!

Čini se da je naš svetac primio od Boga posebni dar kojim je mogao utješiti žalosne duše i u najtežim nevoljama. Jednom rječju, jednim pogledom, jednim potsmjehom vraćao je turobnoj duši mir i pokoj bilo da je snosila koju bolest ili ju je tko progonio bilo da su je mučile kakve sumnje ili pretjerana bojažljivost.

Jedne se je godine uvukao u Mali Dom tifus. Časna sestra koja je bila određena da dvori bolesnike oboljele od tifusa bojala se da i sama ne oboli. Rekla je svoju bojazan Kotolengu koji je umiri rekavši joj da ona ne će oboljeti. Tako je i bilo.

Jedna je redovnica vrlo mnogo trpjela od duševne potištenosti. Progonila ju je i napast da izađe iz Malog Doma. Već je spremila i pismo da s njime obavijesti oca, kad ode. Nenadano joj dođe Božji sluga i potanko joj ispripovjedi, šta se krije u njenoj duši a da mu ona nije ni slovca rekla. Svjetovao joj je da odbaci te crne misli i ostane nadalje u Malom Domu među redovnicama, jer je to volja Božja. Ona ga posluša. Od tada je nije više mučila duševna potištenost.

Riječi i blagoslov sveca nijesu samo donosili mir u dušu nego su vrlo često preobrazile cijelu dušu. Doveli su u Mali Dom jednu djevojčicu od 7 godina tako mušičave i jogunaste ćudi te je izgledalo da se to kod nje nikako ne će dati popraviti. Sluga Božji položi svoju ruku na njezinu glavu i podijeli joj svoj blagoslov. To ju je potpuno promijenilo te zatraži da ostane u Malom Domu da se u njemu popravi. Obukla je odijelo Taidinka te živjela do svoje smrti uzornim životom.

U Mali Dom se doselio i advokat Biandrá. Bio je to krepostan mladić ali ga je mučila velika duševna bojažljivost. Radi nje je često propuštao svetu pričest. Kada je to saznao svetac pozove ga sebi. „E pa dobro, ti Zakone!" reče mu on nazvavši ga kao obično zakonom. „A jesi li se ti jutros pričestio?" Odgovorio je da nije. Svetac mu zapovjedi: „Hajde se odmah pričesti!" Na te riječi advokat je osjetio punu duševnu utjehu i duševni mir pa je sveca poslušao. Ovako je svecu uspijevalo da izliječi ovu tešku i mučnu bolest duše.

Dva brata skrupulozna svećenika Kajetan i Filip None živjeli su u Malom Domu. Od jutra do mraka bi molili svoj brevijar. U večer ga još ne bi svršili pa bi ga htjeli tada ponovno početi moliti. Kada je to svetac saznao, pozove obojicu k sebi i nekoliko je dana s njima zajedno izmolio brevijar. Na taj ih je način izbavio njihovih muka.

Jedan drugi svećenik je također patio od kojekakvih bojažljivosti. Pri blagoslovu sa Presvetim Sakramentom ni pod što nije htio prignuti glavu iz straha da ne udahne malo dima na usta. Bojao se, da bi time prekršio post naređen prije svete pričesti. Svetac ga jednom pozove da mu poslužuje pri blagoslovu. Kada je bilo na riječi: „Klanjajmo se smjerno", svojom mu rukom pritisne glavu sve do tla, da usiše malo dima i prašine. Poslije toga mu je zapovjedio da čita sv. Misu. Ovako je njega izliječio.

S bojažljivima nije dugo raspravljao nego bi ih kratko upozorio na potrebu poslušnosti i umirio bi ih kojom šalom. Ako bi mu se i tada još protivili on bi se jako uozbiljio. Ovom je ozbiljnošću postizavao siguran uspjeh. Nekada je i sam njegov svećenički blagoslov donosio potpuni uspjeh.

Dvije su časne sestre često propuštale svetu pričest, jer su se bojale svetogrđa. Svetac je to saznao, jednom ih blagoslovio i rekao im: „Od danas ne smijete propuštati sv. pričest". I od ovog časa dobre su redovnice bile oslobođene ovih patnja.

Na smrt bolesnu redovnicu Felicitu jako su mučile duševne tjeskobe. Silno se bojala da će biti za uvijek osuđena. Redovnice koje su je dvorile, mislile su da će taj čas izdahnuti i pozvale su brže sveca. Došao je i utješio bolesnicu. Redovnicama je rekao: „Budite bez brige! Bolesnica će živjeti do sjutra. Njezina će je žalost ostaviti i vidjet ćete, da će se

još prije smrti smijati". Tako se i dogodilo. Preko svakog ljudskog očekivanja ona je tu noć preživjela. Po sata prije nego što je izdahnula vidjeli su da se spokojno smiješi. Svetac je za nju rekao: „To je zaista bila sveta duša. Mislim da je otišla ravno u slavu nebesku. Nije morala pričekati u predsoblju".

Jedna je druga redovnica također mnogo patila od bojažljivosti duše pa i sv. pričest češće propuštala. Nitko se nije sjetio gdje je ona, a bila je kod sv. Mise u Konsolati. No svetac se sjetio, jer je bio prosvjetljen odozgor. Pozove je k sebi i ukori što propušta svetu pričest. Ona se ispričavala običnim razlozima skrupuloznih. Ali joj svetac reče: „Klekni i izmoli zajedno sa mnom Zdravu Mariju". Položi joj na glavu ruku i po tom udijeli svoj svećenički blagoslov. Tako je izbavi od njezinih teških skrupula.

Dug bi niz osoba bilo nabrajati koje je svetac Kotolengo izliječio od teških duševnih patnja.

XIX

Svetac čita budućnost a vidi ono što je sakriveno — Trči, jer se utapa! — A je li vam bilo ugodno mlijeko? — Zar nijesi razbila više od dvoje jaja? — Vidi tajnu savijesti — Zahvalno srce — Pedeset za jednu — Ako je ponestalo novaca, neka se dijeli roba — Na čast Presv. Trojstvu.

Svetac je imao osim drugih vrhunaravnih darova i taj, da je čitao u budućnost i da je vidio tajnosti. Molile su ga da dade odijelo sestara Vinkovki i jednoj mladoj kandidatkinji, koju su svi držali da je toga dostojna. No on je odgovorio onim redovnicama koje su se za nju zauzimale, da je ne može primiti, jer nema zvanja. Da udovolji neprestanim molbama, primi je uz primjedbu da će ona sama — doduše nakon više vremena — tražiti da izađe iz reda. Tako je i bilo.

Dvije su siromašne djevojke koje su bile primljene u Mali Dom tražile od sveca, da im dopusti istup. Nagovarao ih je da ostanu ali im je na koncu morao udovoljiti, jer nikako nijesu pristale da ostanu. Sav im je žalostan tada rekao: „Znajte da ćete zlo i naopako svršiti!" Tako se i dogodilo. Kada su ostavile Mali Dom, podadoše se opakom životu.

Kada je svetac jedne noći već bio u krevetu iznenada zazvoni zvonce. Časnoj sestri koja mu je dotrčala na vrata naredi, da uzme tri-četiri čovjeka iz obitelji padavičavih i ode u kuću Ufanja, koja je bila nešto podalje. Ona izvrši naredbu, a mislila je,

da će naći kakvog bolesnika. Sve je našla u miru i redu, povratila se i rekla da nema nikakve potrebe. „Dobro je“, reče joj svetac. „A zar nisi vidjela kod onoga zida ograde nekoliko ljudi?“ „Jesam“. „E, pa dobro. Opet se onamo povrati, da se prestraše i odanle odu“.

Jedne opet noći naredi nekim zaklonjenicima da odu u kuću Kršćanske ljubavi. Tada je to bilo još nešto podalje. Kada su tamo došli uhvate tatove gdje pretražuju prostorije u kojima je bilo odijelo. Tako nijesu mogli izvesti svoj opaki naum.

Drugi puta pozove k sebi jednog čovjeka te mu živo preporuči da što brže poleti obali rijeke Dora, jer je u opasnosti jedna gluhonijema djevojka da se utopi. Čovjek ga posluša. Poleti onamo i doista nađe neku djevojčicu koju zamalo da nijesu valovi odnijeli. Spasio ju je teškom mukom.

Dvije redovnice koje su dvorile u nekoj privatnoj kući bolesnika bile su ponuđene da popiju malo mlijeka. Doista su malo i uzele ali ih nije nitko vidio. Kada su pošle na ispovijed svetom Kotolengu ovaj ih je prije ispovijedi zapitao: „A jeli vam bilo slatko ono mlijeko?“ Mogli bi mnogo nabrojiti ovakvih slučajeva. Iz svih se njih jasno vidi da je svetac saznavao i one stvari koje se na običan način neznaju. Samo još da spomenem ovaj zanimivi slučaj.

Na cesti je jednog dana prošla mimo njega brzim korakom jedna dobra djevojka. Nosila je na glavi prekrivenu košaru i nije se moglo vidjeti šta je u njoj. „Pazi da ne padneš!“ reče joj svetac. Djevojci se to dalo na žao, jer nije vidjela nikakve zapreke pred sobom. Ali iza nekoliko koračaja padne na zemlju kako je duga i široka dakako s košarom. Svetac koji ju je međutim stigao reče joj: „Nijesam li te upozorio da oprezno ideš? No ne žalosti se, jer se razbilo tek dvoje jaja.“ I doista! Djevojka je u košari nosila mnogo jaja no našla je samo dva komada razbijena.

Svetac je čitao sa dna srdaca. Nije to bilo rijetko da bi mu došli na ispovijed redovnici i štićenici a on bi im sve potanko ispripovjedio što im se krilo u duši, iako mu još nijesu ništa rekli.

Događalo se i to da bi preporučivao, kada je pohodio koju obitelj, da treba izbjegavati ovu ili onu manu da za nju nije nikako mogao saznati običnim načinom. Neki su zaklonjenici bili zato srditi i žalosni na časne sestre. Sumnjali su da mu one to dojavljaju ali one mu nijesu o tim manama rekle ni cigle riječi.

Mogao bih za ovo navesti mnogo dokaza. No neka bude dosta ono što je o tome rekao neki svećenik koji se nastanio u Malom Domu. On je rekao: „Ne mogu nikako shvatiti svetu dušu našeg Kotolenga. Da je sam u svojoj duši ne bi jasnije mogao vidjeti što je u njoj. Upravo mi pogađa svaku i najskrovitiju moju misao.“

Srce je našeg sveca bilo puno topline za siromahe. Velika je bila njegova zahvalnost i prema onim velikim dušama koje su mu pomagale doprinosima ili radom u pomaganju i dvorenju jadnih nevoljnika. Zahtijevao je da bolesnici i redovnice iskazuju najveće štovanje prema liječnicima koji su dnevno dolazili radi bolesnika u Mali Dom. Tražio je od njih da jednakim susretanjem poštuju vanjske svećenike koji su dolazili u Mali Dom da ispovijedaju bolesnike. Nije im mogao na drugi način iskazati zahvalnost nego ih je svake godine pozvao na objed na blagdan sv. Vinka Paulskoga. Molio je za njihovu sreću blagoslov a želio je da za njih mole svi stanovnici Malog Doma. Zaista se vidjelo da dobri Bog uslišava njihove molitve. Sreća je pratila sve koji su ma bilo čim pripomogli Mali Dom. Evo samo jedan primjer.

Kada je trebao da otvori dom u Uteli spremao se na put sa sestrama a nije imao ni prebijene pare. Što da radi? „Velika je Providnost Božja“, mislio je sluga Božji. Izađe na šetnju gradskim uli-

cama i susretne dobrog čovjeka. Bio je to vitez Henri. Njemu je ispričao ovaj slučaj. Velikodušni mu ovaj gospodin pruži smjesta dar od hiljadu talijanskih lira. Kotolengo mu zahvali i dodade: „Pedeset na jednu!" Vitez nije razumio što je svetac time htio reći. Nakon nekoliko mjeseci vitez je dao 50 lira na lutriju a dobio je pedeset hiljada lira. Točno su se obistinile riječi sluge Božjeg: „Pedeset na jednu!"

Sve je ovo što smo rekli veličanje kršćanske ljubavi svečeve prema bližnjem. Da se još bolje vidi kako je duboko ukorijenjena ova ljubav u njegovom srcu spomenut ćemo još i ovo.

Već smo govorili kako je siromasima darivao sve što bi našao u džepu. Ni malo nije pazio da li je to sitni ili krupni novac. Desilo se je da bi katkada ostao bez novaca. Tada je dijelio sve na što bi se namjerio. Znao je dati i svoj rubac čarape i cipele kada ne bi imao što drugo. Dogodilo bi se katkad da bi dao i svoje hlače ili zamijenio svoje bolje odijelo za slabije kojeg siromaha. Ovo je znalo biti nečisto poderano ili puno gamadi. Jednom kada nije imao ništa novaca izvadio je iz džepa svoju kapu prepolovio je i dao dvojici siromaha. Više je puta dao svoj plašt a sebi je nabavio drugi. No i ovaj bi novi brzo promijenio gospodara. Naskoro si ga mogao vidjeti na plećima kojeg siromaha. Kada bi siromasi odlazili iz Malog Doma a on ne bi imao novaca otišao bi u sobu, uzeo plahtu, košulju, hlače ili što drugo pa bi im to darovao. Zato su mu morali češće nabaviti novo odijelo i rublje, što se mnogo puta ponovilo.

Jednom su mu nabavili novu reverendu a on je pokloni drugom svećeniku. Kada ga je zamolio jedan postolar da pomogne njegovoj obitelji, pokloni mu svoj sat.

Osim svih ovih milostinja dnevno bi pogostio one najsiromašnije, koji bi mu toga dana došli u Mali Dom. Činio je to na čast Presvetog Trojstva.

Rijetko bi bilo, da nije došao nijedan siromah. U tom slučaju bi sam išao ili poslao koga drugoga, da potraži gdje kojeg siromaha. Ovakvu je darežljivost pokazivao i prema onima koji su ga čime poslužili. Ovi bi govorili, da se nitko ni iz daleka ne može takmiti s kanonikom Kotolengom u napojnicama. Takav je bio i kada je davao milostinju u crkvi. Često je pohađao crkvu sv. Dominika te je tada obično davao jednu škudu za milostinju. Kada poslužnik, koji je u crkvi sabirao milostinju, ne bi u kutiji našao škudu rekao bi: „Jutros sigurno nije bio u našoj crkvi kanonik Kotolengo". Svetac nije poznavao granica, kada se tražilo u dobre svrhe.

XX

O svečevoj vjeri — Neka groznica prestane — Štovanje crkvenih starješina — Njegovo ufanje — Njegova ljubav — Ljubav nas Kristova potiče — Volja Božja.

Sve ono što smo o našem svecu govorili, nije ništa drugo nego li puko opisivanje njegovih krepostí. Sada ćemo sve te njegove kreposti poredati pred čitaoca.

Sasvim se sigurno može reći, da je svetac bio nadaren sa svima krepostima u osobito visokom stepenu. No među svima njegovim krepostima osobito se isticala njegova vjera. Ona je bila izvor i vrelo svih njegovih ustanova, kojima se svatko divio. Njegova se tvrda vjera očitovala u tome, što je svim umom i srcem svojim priznavao sve istine naše svete vjere. Gajio je vanredno poštovanje prema svemu što je nauka, zapovijed ili obred Svete Majke Crkve. Iskreno je volio učenje vjerskih nauka. Mnogo je čitao živote svetaca, koji i jesu pravi uzor praktične vjere. Svoju vjeru nije držao sakrivenu u svom srcu nego ju je pokazivao u svom djelovanju. Usklađivao je svoj život sa svojom vjerom. Velečasni otac Fontana koji je bio njegov ispovjednik i temeljito ga poznavao, mogao je s punim pravom reći, da Kotolengo ima više vjere od čitavog Torina. Kako ju je u sebi njegovao, tako je nastojao da je i kod drugih širi. Zaklonio je tolike siromahe ne samo da ih tjelesno okrijepi nego još mnogo više zato da im duhovno pomogne. Poučavao ih je velikim marom u kršćanskom nauku pa je zato odredio, da se u

svim obiteljima svaki dan naučava kršćanski nauk. To je povjerio osobito Pastiricama kod ženskih a braći sv. Vinka kod muških. Znao je reći: „Vjera mora biti temelj Malog Doma. Pouke iz katekizma moraju biti brojne i dobro obavljene!"

Posljedice ove njegove tvrde vjere bile su one mnoge molitve koje je uveo u Mali Dom, koga možemo nazvati kućom molitve u doslovnom značenju. Ova ga vjera uzdržavala u mnogim njegovim radovima — poticala ga da osnuje tolike ustanove — ona ga je vodila u svim njegovim djelima, u kojima je on po svim znakovima sudeći na ljudsku morao doći do protivnog uspjeha prije nego li do onoga, za kojim je nastojao. No tko se osloni na vjeru, oslonio se na Boga samoga. Zato se Kotolengo nije nikada prevario. U svemu je uspio — uspio je uvijek sjajno. Ovo je ta njegova velika tajna — ovo je to sjajno sredstvo njegovo, kojim je osnovao, uzdržavao i unapređivao potpuno čudnu ustanovu — Mali Dom. Uporno je to sredstvo uvijek preporučivao. S njime je postizavao permanentno čudo — uzdržavanje Malog Doma. S njime je postigao mnogo puta i drugih čudesa. Jedno ću spomenuti.

Časnu sestru Vinkovku po imenu Viktoriju mučila je teška groznica šest mjeseci i jako je iznemogla. Dođe jednog dana svecu i zamoli ga da je ozdravi. Svetac joj je rekao, da će ozdraviti samo ako ima tvrdu vjeru. „Oh, dakako", odgovori ona, „ja posve tvrdo vjerujem". „Kad je tako, mi ćemo groznicu otjerati", odvrati joj svetac. „Ali kamo?" „Kamogod hoćete, samo da mi se više ne povrati". „Poslat ćemo je dakle u rijeku Doru, iz Dore će prijeći u rijeku Pad, a iz Pada će ravno u more. Odavde se ne će znati vratiti". Udijeli joj blagoslov a groznice je u jedan mah doista nestalo. Redovnica je potpuno ozdravila a groznica joj se više nije nikada povratila.

Kotolengo je silno ljubio vjeru, duboko poštovao učitelje svete vjere — svog nadbiskupa i Sv.

Oca Papu. Ništa važnije ne bi poduzeo a da prije ne bi javio svom nadbiskupu. Monsinjor Franconi je uvelike cijenio svečev rad. Govorio je: „Ovaj je mili kanonik doista čovjek Božji. Ja ne znam, da bi mu išta nedostajalo do pravog sveca". O Sv. Ocu Papi govorio je s najdubljim poštovanjem. Zahtijevao je da se zaklonjenici svaki dan sjete Njega u svojim posebnim molitvama. Odredio je da sva dobra djela Karmelitanki budu prikazana za to, da izmole blagoslov Božji na Crkvu i Njezinog Vrhovnog Pastira. Jako se radovao vijestima, da se u poganskim krajevima lijepo širi kršćanska vjera. Govorio je da će doći vrijeme, kada će i Mali Dom moći poslati u Indiju evanđeoskih poslanika. Jako se rastužio, kada je saznao da u kojoj državi progone našu svetu vjeru. U naknadu bi odredio molitve i vršenje pokore.

Jednom dok je propovijedao uskliknu: „Nažalost u našem je Pijemontu vjera počela propadati. I u našem će se gradu Torinu sagraditi protestantska crkva". Dok je ovo govorio bio je sav uzbuđen a tako su bili i svi koji su ga slušali. Svatko se može uvjeriti da se njegovo proricanje obistinilo a i danas se još uvijek ispunjava.

Njegovo ufanje je u svoj svojoj veličini posljedica njegove veličanstvene vjere. Veličinu njegova ufanja možemo vidjeti u premnogim slučajevima. Kada je bio izvrgnut najtežim kušnjama dok je upravljao Malim Domom, kada su mu se opirali, kada su ga korili, kada su ga nazivali neopreznim sanjarom i fanatikom, kada je bio pun dugova a bez ijedne pare u džepu i bez namirnica za život u kući, nije izgubio pouzdanje u Providnost Božju. Tvrdo je bio uvjeren da ga ona ne će zapustiti. Tada je kupovao kuće, pravio nove troškove, stvarao nove dugove, jer je čvrsto bio uvjeren da će mu ih Providnost isplatiti.

U svojim je propovijedima i kućnim poukama govorio često onu evanđeosku: „Tražite kraljevstvo

Božje i pravdu njegovu a sve će vam se ostalo nadoknaditi!"

Jako je njegovo pouzdanje bilo u zemaljskim potrebama a još jače bilo je u duševnim. Često su ga slušali gdje zanosno kliče: „O raju, raju! O ružna zemljo! O lijepi raju!" Ovo je ufanje nastojao učvrstiti u svojim duhovnim sinovima. Dozivao im je u pamet da nam je Spasitelj Isus u evanđelju obećao da će nam dati sve što ga budemo molili. Dat će dakle i lijepi raj. Ovom je zgodom još mnogo više dizao nadu govoreći: „Zadovoljiti se da dođeš u raj kroz čistilište to znači priznati se pravom lijenčinom. Što se mene tiče ja sam odlučio da ne čekam u pretsoblju. Kada zatvorim svoje tjelesne oči na ovome svijetu hoću da ih odmah otvorim u raju da ugledam svog dragog Isusa i svoju Majku. Ovo što se ja ufam moraju se ufati i svi drugi.

Govorio je da Gospodin nije otvorio raj za sebe nego za nas. Ako ga dakle doista hoćemo, naš je. Ovu nadu u Božje milosrđe usađivao je grješnicima a osobito onima kojima to najviše treba a to su umirući. Onako slatkim utješljivim i nebeskim riječima što su mu s dna srca izvirale uvijek je skoro svoju svrhu i postigao. Poradi doista neobičnog dara da tješi ljude bila je njegova ispovijedaonica u Crkvi „Tijelo Gospodnje" skoro uvijek opsjednuta od vjernika. Govorili su: „Kanonik Kotolengo znade ti u dušu uliti toliko ufanja u dobrotu Božju da se iz ispovijedaonice digneš skoro plačući od radosti."

A njegova ljubav? Kroz čitav smo njegov život vidjeli kako je bila duboka ljubav njegove duše! Vladanje je njegovo bilo i bez najmanje sjenke dok je bio svjetovnjak, dok je bio klerik i kada je postao svećenik i upravitelj Malog Doma. Radi veličine njegove svete ljubavi zvali su ga anđelom i njegovi drugovi i njegovi starješine u sjemeništu u Astima. Kao što anđeli ne mare ni za što drugo nego samo

da hvale Boga i Njemu služe tako i naš svetac nije mario ni zašto drugo na ovome svijetu nego su njegove misli i želje i djela bila upravljena Bogu i na veću slavu Njegovu. I cijelog je svog života bio kao mrtav za ovaj svijet što ga je Krist osudio. Ipak je čitavim svojim bićem nastojao da pritekne u pomoć jadnicima i bijednicima ovoga svijeta. Sve što je imao upotrijebio je da vodi njihove duše putem spasenja. Vidjeli smo kakav je on apostolat razvio među svojim vršnjacima dok je bio svjetovnjak, kakav je apostolat razvio u obitelji i sjemeništu a osobito kada je postao svećenik. Živio je samo za to i mnogo truda uložio, da uputi svog bližnjeg, kako će upoznati i ljubiti svoga Boga. Mnogi su govorili, da se samo nogama dotiče zemlje a u istinu više živi s Bogom nego li s ljudima.

Geslo: „Kristova nas ljubav goni", nije bilo napisano samo nad vratima Malog Doma nego je bilo duboko urezano u njegovo srce. Izgovarao ga ustima a provodio djelima. Svojim je tjelesnim djelima milosrđa htio postići plemenitiji i svetiji cilj, da dovede duše Bogu. Tvrdio je, da nije otvorio Mali Dom toliko radi vremenitih i tjelesnih nevolja nego mnogo više, da liječi duše, da ih nauči ljubiti Boga pa da Ga jednom zauvijeke uživaju u vječnoj slavi. Da to postigne odredio je, da se u Malom Domu mnogo moli. Revno je promicao često pristupanje sv. sakramentima. Odredio je temeljito i veliko proučavanje kršćanskog nauka. Osnovao je neke obitelji i postavio im jedinu zadaću, da hvale i slave Gospodina i oni su ispunjavali ono, što je dužnost svih stvorova — ljubiti svog Stvoritelja i Spasitelja. Iz ovoga se jasno vidi što je htio kada je rekao: Mali Dom mora biti gradić ne samo za Torino nego i za čitavi Pijemont.

Jezgra kršćanske ljubavi jest u točnom vršenju svete volje Božje. Na ovo je on mnogo pazio. Njegovoj je prirodi više odgovarao miran i povučeni život. Volja je Božja bila da radi na ovoj ustanovi, koja mu je toliko posla i jada zadavala i koja ga je okružila sa stotinama materijalnih briga. On se predano odazvao. Veoma se rado podlagao uopće volji Božjoj i govorio je: „Kada bih razumio, da Gospodinu nije više po volji Mali Dom, ja bih ga prvi počeo čekićem rušiti". Nastojao je, da i drugi točno ispunjavaju volju Božju. Nije dopuštao, da se molitvama daju posebne nakane nego samo općenite, da svatko u svakom slučaju izvrši sv. volju Božju. Često je izmolio strelovite molitvice: „Neka bude volja Tvoja; U Gospodu; Bogu hvala!" Za svaku stvar, za svako djelo, za svaki događaj, za radost, za žalost — uvijek je zahvaljivao Bogu.

XXI

O njegovoj ljubavi prema Gospodinu Isusu Kristu — Sv. Misa — Vječno klanjanje pred Presvetim Sakramentom — Prvi je Kralj nebeski — Pòbožnost prema Bl. Dj. Mariji — Gospin vrt — Pred Gospinim nogama — Koliko je Gospa uzvraćala svome štovatelju — Gospa u Malom Domu — Prirodne sile slušaju Kraljicu neba i zemlje.

Ne bismo potpuno prikazali njegovu ljubav prema Bogu, kada ne bismo prikazali njegovu ljubav prema drugoj božanskoj osobi — prema Isusu Kristu. Sav je tronut u sebi govorio: „Ja sam sluga Isusa Krista. Ja sam Njegov namjesnik. O, kolika je to za mene čast, kolika li veličina! Bio bih prava ništarija i previše nezahvalan, kad ne bih sve — ama baš sve za Njega žrtvovao!" Tako je i radio. Može se punim pravom reći, da je radio sve za Boga i živo nastojao da Ga svatko upozna i zavoli.

S velikom je pobožnošću razmišljao o velikim otajstvima života našeg Spasitelja. Kroz božićnu bi devetnicu svaki dan držao kratku propovijed da pripravi vjernike, kako bi dostojno dočekali božansko Djetešce. „Još samo tri dana, još samo dva dana pa će se roditi milo Djetešce Isus. O, radosti i veselja!" Kada je došao blagdan njegova se radost i veselje podvostručilo. Htio je da se svake nedjelje i svakog petka obavi Križni put. Da ga može obaviti svatko, kad ga je volja, postavio je u svakoj obitelji stajališta Križnog puta. Kroz veliki je tjedan

bio tako prožet žalosnim otajstvima te je izgledao sav promijenjen. S lica mu se odražavala velika tuga i žalost. Nije se više šalio i pravio doskočica. Svakog je nagovarao da svi moramo ljubiti dragog Spasitelja, trpjeti s tužnim Isusom i dostojno Mu uzvraćati Njegovu ljubav.

Njegova je pobožnost prema veličajnom Oltarskom Sakramentu bila upravo divna. Zahtijevao je da kuća Božja bude urešena što krasnije. Nije se obazirao na velike troškove. Oltar je morao biti čist i doličan. Platno, svijećnjaci, crkvena odijela a pogotovu sveto posuđe — sve je to moralo biti što skupocjenije, kolikogod je bilo moguće. Hostije su morale biti od najfinijeg pšeničnog brašna a obrezane srebrnim škarama. Ovo je obično sam radio. Vino je moralo biti najbolje pa ma kolika mu bila cijena. Naredio je da se za njega peku hostije češće i da budu tvrde. Govorio je: „Želim se što duže zadržati s milim Spasiteljem pa ne ću da se sakramentalne tvari odviše brzo raspadnu". Kada je čitao sv. Misu pokazivao je onu ljubav, koja mu je gorila u srcu užarenim svojim licem, suzama svojim, koje su mu nerijetko tekle niz lice, pokazivao ju je poljupcem, kojim je ljubio misnu knjigu iza evanđelja kao da ljubi živog Spasitelja. Radi ovog vatrenog žara pri čitanju sv. mise mnogi su vjerovali, da on pod sv. misom vidi licem u lice božanskog Spasitelja i da s Njim razgovara. Jedna je časna sestra tvrdila da je vidjela na tjelesniku, dok je svetac služio sv. Misu neku svjetlost u obliku blistavog kruga.

Dok je bio kanonik uživao je, kada je mogao ostati u crkvi da čuva počasnu stražu dragom Isusu zadubljen u molitvu. Kada je osnovao Mali Dom, promicao je čestu svetu pričest i pohađanje Presvete Euharistije. Naredio je da se svatko pola sata sjeća Presvetog Sakramenta i da Ga pozdravljaju strelovitom molitvicom: „Neka je svaki čas hvaljen i slavljen presveti i predivni Sakramenat!" Govorio je

često o ovom veličanstvenom sakramentu tolikim žarom da se govorilo: „Kada Kotolengo govori o presvetoj Euharistiji čini se, da je seraf a ne čovjek". Doista je bila zamisao jednog serafa, kad je osnovao neprekidnu hvalu. Ona se sastojala u tome, da su obitelji po redu svaki sat noću i danju procesijom s križem na čelu dolazile u crkvu i tamo ostajale cijeli sat u molitvi, koju su prekidali pjevanjem pobožnih pjesama.

Da iskaže dužno poštovanje prema Isusu u presvetoj Euharistiji odredio je da se obavlja procesija sa Presvetim. Obavljala se s najvećom svečanošću a obitelji su učestvovale sa svojim barjakom i u svojim odorama. Krasno je bilo pogledati onu dugu procesiju s oba spola različite dobi u svojim različitim odijelima, kada prolaze ulicama onoga svetoga grada. Svi su bili jedno srce. Svi su jednoglasno molili i oduševljeno klicali dragom Isusu. Na koncu su se skupili u crkvu. Tu je nebeski Kralj okružen blještavim sjajem crkvenih odora i mnogobrojnih svijeća, dok je orilo svečano pjevanje i brujili akordi glazbala, digao svoju ruku na blagoslov preko svoga zastupnika. Podijelio je taj blagoslov svima i svakome. Bio je zadovoljan. Dao je znak tome svojim blagoslovom. Divna je naša vjera! Koli se to krasno vidi u Malom Domu — toj pravoj kući Božjoj!

Nastavit ću dalje. Kada je sveti kanonik izlazio radi čega iz Malog Doma otišao bi u crkvu, da se časkom pomoli Presvetom Sakramentu, da za čas pozdravi Gospodara. Tako je radio i kada se vratio u kuću. Svjetovao je, da i drugi ovako čine.

Radi ove velike ljubavi, koju je gajio prema euharistijskom Isusu zahtijevao je da se i njegovi sinovi vladaju u crkvi posve pristojno, pobožno i sabrano, da u istinu osjete Božje društvo.

Iz velike je ljubavi i s velikom željom čitao sv. Misu. Govorio je da je ni za što ne bi propustio a kada bi smio da bi je čitao i deset puta dnevno. Prije svete Mise dugo se pripravljao. Ustao je u 4 sata, molio do 6 a tek bi tada čitao sv. Misu. Kroz ovo vrijeme nije primao nikoga pa ni najuglednijih osoba osim u najizvanrednijem slučaju. Primio bi ih tek iza sv. Mise ili bolje reći iza zahvale po sv. Misi, koja je dosta dugo trajala. Jednog je jutra došla u Mali Dom markiza Faustina Rovero od Kortance. Javili su mu da mu nosi poruku od same kraljice. On joj je odgovorio da pričeka, dok svrši sv. Misu. Markiza mu je pokazala da ju je uvrijedio ovim odgovorom. A on? Hladnokrvno joj je odgovorio, da je nikako nije mogao primiti, jer je već bio zauzet drugom, veličanstvenom, nebeskom audijencijom.

On nije nikada propustio dana, da ne čita svete mise a od zaklonjenika je zato i tražio, da je svaki dan slušaju. Jednog je jutra susreo doktora Graneti te ga upita, da li je već slušao sv. Misu. Ovaj mu je odgovorio da ne može to jutro. „Ako ne budete slušali sv. Misu, ne ću vam dati kavu. Idite u crkvu Konsolate pa ćete popiti kavu kada se povratite!" On je i pored toga što je sam odslužio svoju misu slušao i drugu, a katkada i treću za zahvalu ili u crkvi Konsolate ili u crkvi sv. Dominika. To je bilo uz sve poslove koje je morao svršiti! No po njegovom mišljenju više vrijedi jedna sv. misa nego cijela nedjelja dana računanja i rada. A tako i jest! Blago onome koji svaki dan sluša sv. misu! Kada bismo samo znali, koliko je blago sv. misa, crkve bi bile uvijek pune. Da, sreća! Imaš potpuno pravo! O, kamo li sreće da te čuju i poslušaju današnji kršćani!

Uvijek se može vidjeti, da onaj ljubi Blaženu Djevicu Mariju, koji ljubi i Isusa. Tako je i bilo i kod Kotolenga. Nazivao ju je: „Svetom Gospom, Gospodaricom Malog Doma, Velikom Gospođom, Velikom Kraljicom, Caricom neba i zemlje, ljudi i anđela." Govorio je da najglavnija pobožnost u Malom Domu mora biti iza pobožnosti prema Presve-

tom, pobožnost prema Bl. Dj. Mariji. Ulazeći u sobu ili izlazeći iz nje uvijek bi pokleknuo pred Marijinom slikom i molio je za njezin blagoslov. Preporučivao je to i drugima ovako: „Majčin je blagoslov vrlo lijepa i korisna stvar". Kada bi prolazio kraj njezine slike s poštovanjem bi otkrio glavu, poklonio bi se prema slici i nasmiješio se kao da pozdravlja živo biće. Na pročelje je Malog Doma postavio njezinu sliku sa Djetetom. Svi koji su ulazili ili izlazili, morali su izmoliti pred njezinim kipom jednu Zdravu Mariju. U njezinu je čast odredio mnogo molitava u Malom Domu. Njezine je svetkovine slavio s najvećim slavljem, svečanim obredima i rajskim načinom. Njoj je posvetio nekoliko redovničkih obitelji. Njezinim je imenom nazvao nekoliko kuća. Uvjeren je bio da njoj uz Isusa mora Mali Dom mnogo toga zahvaljivati pa je predložio, da je nazivaju Gospom od Providnosti. Nije mu sve to bilo dosta pa je nad vrata svake pojedine obitelji postavio njezinu sliku i odredio da svaka obitelj poslije večernjeg anđeoskog pozdrava pjeva litanije lauretanske onakovim napjevom kakovim ih je on naučio.

Često je govorio i redovnicama i zaklonjenicima o pobožnostima prema Bl. Dj. Mariji. Govorio je tolikom ljubavlju i takvim žarom srca, da je bilo pravo uživanje slušati ga. Lice mu je sjalo od radosti a neki je nebeski posmjeh titrao oko njegovih usana. Bili su to očiti znaci i toplih i svetih osjećaja, koje je gajio u svom srcu.

Vrt u kojem je odgajao cvijeće za oltar Gospin nazvao je Gospinim vrtom. Nije dopuštao da itko miriše ono cvijeće, jer je namijenjeno Gospi. U hladnije vrijeme, kada cvijeće nije cvalo u tome vrtu, tražio ga je na sve strane. Htio je svaki dan platiti danak ljubavi nebeskoj Kraljici.

Župnik Kavoreta poklonio mu je Gospin kip a svetac ga htio na najsvečaniji način donijeti u Mali Dom kao da je bila sama Gospa. Pripravio je za taj čin vrlo lijepi naslonjač i bogato ga okitio. Kao na kakvo prijestolje postavio je na nj kip, a on i kanonik Anglezio postaviše se svaki s jedne strane kao počasne straže i uđoše tako u Mali Dom. Pratila su ih dva duga reda veselo kličući. Sve je naokolo bilo puno zavjesa i slavoluka. Dao je sagraditi kapelicu i u nju namjestio kip. Pozvao je majstora Kopasa te mu rekao da želi da ga po smrti pokopaju ispod oltara tako da mu glava počiva podno Gospinih nogu. Kad ga je tko zapitao, da li misli posvetiti Gospi mjesec maj kao što je bio običaj u nekim mjestima, odgovori: „Ne samo mjesec maj nego ću joj posvetiti sve mjesece u godini!"

U njegovom stanu u kongregaciji „Tijelo Gospodnje" imao je sliku Majke Božje, pred kojom su ga često našli klečeći. Svakome je govorio da mu je ta slika jako draga i da mu ne uskrati ništa, što je zamoli. Kadgod su mu prilike dopuštale, boravio bi dugo i dugo pred ovom slikom. Više puta su ga zatekli zanesena i preobražena.

Majka je svome sinu uzvraćala osobitim milostima njegovu pobožnost. Jednog mu dana javi sestra Fiorina Vinkovka, da je kuća ostala bez brašna. Svetac nije imao novaca a ipak reče sestri, da se samo tvrdo nada u Providnost Božju. On je međutim otišao u blagovaonicu i pomolio se pred slikom Djevice. Nakon pola sata dođu u dvorište kola puna vrećama brašna. Zapita kočijaša, tko je i odakle dolazi a on mu odgovori da je to sporedna stvar. Otpregne konje i ode a ostavi i kola i vreće. Kada su istovarili vreće, nestalo je kola iz dvorišta a da nitko ne zna kako.

Jednog dana u mjesecu siječnju 1838 god. nije bilo u Malom Domu ni jednog komadića kruha. Što sada? Svetac se povukao po svom običaju u sobu na molitvu. Nakon nekoliko sati došao je nepoznat gospodin sestri vratarici i uručio joj zavoj škuda otišavši a da se nigda već nije vratio.

Drugog dana javiše sestre iz kuhinje da je ponestalo tjestenine za juhu. „E pa dobro", — reče — „pođite u crkvu i izmolite Gospine litanije!" On je otišao u svoju sobu na molitvu. Za pola sata evo jedan voz pun vrećama tjestenine stade pred vratima. Tko je taj dar poslao, nije se moglo saznati.

Jedan je vjerovnik uporno tražio da mu isplate dug. Radilo se o većoj svoti a sluga Božji nije imao ništa. Zamolio je vjerovnika da malo sačeka a sam se povuče u svoju sobu. Molio se svojoj Majci. Ta još ga nije nikada ostavila pa ne će ni sada. Iza nekoliko minuta osjeti poticaj, da pogleda na Gospine noge. Tu je zaista i opazio malu vreću punu zlatnog novca. Ovim podmiri vjerovnika a još mu je i preostalo novca. Dvostruka Providnost!

Neki drugi vjerovnik navaljivao je na sveca, da mu plati dug. Svetac i sada nije imao novaca. Pozove vjerovnika da pođe s njime, da se pomole Majci a ona će već udovoljiti obojici. Nakon nekoliko minuta molitve pokuca netko na vrata. Kad se ona otvoriše izađe jedan sluga iz kočije, koja se baš zaustavila i predade dvije kesice novaca. U jednoj je bio srebrni a u drugoj zlatni novac. Otišao je a da nije proslovio ni riječi.

Neke večeri 1838 godine nije u Malom Domu bilo baš ništa novaca za sjutrašnji dan. Kada su to rekli našem svecu on odredi č. sestri da pretraži škrabice. Pokušala je, ali uzalud. Bile su prazne. On je pozove da se pomole svojoj Gospodarici. Za pola sata naredi ponovni pregled škrabica. Sada su bile krcate zlatnog i srebrnog novca. Ova ugodna igra sa škrabicama ponovila se još nekoliko puta.

Jednom se svetac vratio u Mali Dom sav promijenjen u licu. Časnoj sestri koja ga je zapitala šta mu je, odgovorio je da treba samo počinka, da nikoga ne pušta k njemu. Zatim je otišao u svoju sobu. Nakon pola sata eto gospođe i traži da je puste svecu, jer nužno mora s njime govoriti. I ako su joj rekli, da je svetac to zabranio, ona je i dalje

tražila, da je puste k njemu, jer će mu njezin posjet biti vrlo ugodan. Pustili su je. Kada je došla svecu, počela ga je tješiti i nagovarati, da se i dalje pouzdaje u Božju Providnost. Ona ga ne će nikada ostaviti. Da to potvrdi, predade mu vrlo dragocjeni prsten s vrlo skupocjenim biserom. Kad je gospođa izišla, potrči časna sestra svecu i zapita ga, tko je to bio. Njezina joj pojava unijela u dušu zadivljenje i veliko duševno zadovoljstvo. „Pazi", odgovori joj svetac, „ona gospođa dolazi s visina. Reći ću ti: Ono je sama Bl. Dj. Marija". Mila Majka nebesa tješila je svog vjernog sina, koga je malo prije uvrijedio žestoko njegov dušmanin.

Jedne je godine na blagdan Presvete Krunice trebala već procesija da izađe iz crkve. Kao i dosada nosili bi Gospin lik s velikim sjajem kroz nekoliko dvorišta. No kiša se mogla prosuti svaki čas. Svetac naredi da procesija izađe. Nebeska će Kraljica sigurno znati, da pribavi dužno štovanje sebi. Čim se je Gospin kip pojavio na pragu, vrijeme se naglo promijeni. Kao za čudo! Oblaci se raziđoše a žarko je sunce zasjalo. Tvrdo njegovo pouzdanje nije ga ni ovajputa izdalo.

XXII

Pobožnost prema svecima — Žeđe za molitvom — Sotonin bijes — Tko može ući i izaći a da se ne treba vratiti — Rogati gospodin — Drugi sa zelenim šeširom — Strahoviti i smiješni prizor.

Prava se kršćanska pobožnost očituje na više načina a i sigurno i u štovanju svetaca. Pa i naš je svetac štovao osim Bl. Dj. Marije i druge svece. U životu našeg Spasitelja najbliži mu je bio odmah iza Majke sv. Josip. Svetac ga je štovao najnježnijom ljubavlju, ovu je pobožnost svakome preporučivao a obitelj Fratrića posvetio je sv. Josipu. Gajio je veliku pobožnost prema Anđelu Čuvaru. S njime je općio srdačno kao prijatelj s prijateljem. Širio je veliku pobožnost među štićenicima čestim propovijedima. Odredio je različite pobožnosti u njegovu čast a svako su jutro, podne i veče raskriljenim rukama izmolili tri puta: Anđele Božji. A i svakih pola sata su molili ovu molitvu.

Svu je svoju ustanovu stavio pod zaštitu sv. Vinka Paulskog. Zato je shvatljivo, da ga je osobito štovao i nastojao slijediti njegove stope. I druge je nagovarao da ga tako osobito štuju.

Njegov su blagdan morali svi proslaviti na najsvečaniji način. Svi su taj dan uživali i duševno i tjelesno. Svi koji su ulagali štogod u Mali Dom: svećenici, liječnici, dobrotvori — svi su bili taj dan pozvani u goste u Mali Dom. I druge je svece sluga Božji častio a osobito sv. Sebastijana Valfrè, sv. Gaetana i još neke druge.

Iz ovog se već jasno vidi, koliki mu je bio duh molitve. No bit će zgodno, ako još nešto spomenemo.

Uveo je mnogo različitih pobožnosti u Mali Dom a kada ga nije zapriječio koji silni razlog, on bi im i prisustvovao. Njegova pobožnost i proniknutost prisutnošću Božjom druge je dirala i poticala. Uvečer bi se, kada su se svršile večernje molitve, povratio u svoju sobu i tu nastavio svoje molitve. Mnogo je to puta bivalo sve do jutra. To je posvjedočio Gareli, koji mu je spremao postelju i našao je više puta netaknutu.

Veoma je rado molio brevijar pa ga je smatrao vrlo dobrom vježbom. Čitao ga je svaki dan, dok je još bio klerikom iako mu to nije bila dužnost. Kao svećenik molio ga je s jednim svećenikom pred križem s dvije zapaljene svijeće. Kada je osnovao svećeničko udruženje, molio je brevijar s njegovim članovima pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Da nitko ne zapazi njegovu pobožnost dao je napraviti u crkvi mali kor. Postavio je tu jedno klecalo, propelo, mrtvačku glavu i jednu stolicu. Ovdje je provodio duge satove u poniznom razgovoru sa svojim dragim Isusom. Pri svojim putovanjima veći je dio vremena upotrebljavao za molitvu. Pripovijeda njegov brat o. Albert da nije prestao moliti za cijelog puta iz Torina u Kijeri. Put koga je on s njime prošao trajao je punih šest sati.

Tolike i tako divne kreposti, takva njegova sjajna djela na slavu Božju morala su izazvati na njega mržnju đavla paklenog. Počeo ga je progoniti lukavo i bijesno kako to on već zna.

Mnogo je puta svecu nestao pokrivač s kreveta, nestale cipele ili čarape. Kasnije bi se to našlo na najrazličitijim mjestima. Sluga je Božji tada uskliknuo: „Tu mi je ludu šalu učinio majmun". Tako je nazivao sotonu. „Njegova je želja da ne uzmognem čitati sv. misu".

Jednog dana dođe mu neki gospodin i stade ga na sve moguće načine odgovarati od započetog djela. Govorio mu je, da je on nedorasao, djelo nezgodno i koješta drugo. Svetac se napokon dosjetio, da ovaj gospodin nije nitko drugi nego li sam đavao. Počinje se moliti Bogu a zlobnog savjetnika nestade u taj čas.

Godine 1833 dođe na vrata neki stranac. Izjavi, da mora govoriti sa svecem pa ne čekajući odgovora ode ravno u njegovu sobu. Vratarica, sestra Doroteja, rasrđena radi ovakvog nepristojnog ponašanja odlučila je, da mu oštro prigovori na izlasku. No vidjela je oca, gdje izlazi sam. To ju je začudilo, jer je vidjela neznanca da je unišao a nije vidjela kad je izišao iako je bila neprekidno na vratima. Zato upita oca da to razjasni. Svetac joj na pitanje reče: „Budi mirna! On je već otišao. Ako hoćeš da znadeš tko je bio, znaj da je jedan takav, kakvom ne trebaju vrata, da može izići i unići". Po tome je znala, da je to bio đavao.

Godine 1835 č. sestra Kamila vratarica pustila je slugi Božjem nekog nepoznatog gospodina s velikim šeširom. Razmišljala je, tko bi mogao biti onaj nepoznati gospodin. Ugleda oca, gdje silazi stubama. Tada je još više sumnjala. Zapita ga: „Gdje je onaj gospodin? Ja ga, evo, uzalud čekam!" Svetac joj odgovori s posmjehom: „Zalud ga čekaš. Onakvi uđu i iziđu kako hoće, kuda hoće i kamogod hoće. A zar mu nijesi vidjela rogove ispod šešira? Znaš uznojio me je, ali sam ga nadvladao".

Dok su neke novakinje i kandidatkinje prale rublje 1837 godine na kanalu Malog Doma, dođe k njima iznenada neko nepoznato čeljade. Bilo je čudno odjeveno u zelenom odijelu, s neobično velikim brkovima, dugačkom lulom u zubima i velikim šeširom na glavi. Čudno to čeljade hodalo je amo tamo i bacalo na njih strašne poglede. Mekim se ovim dušama sledila krv u žilama. One su mislile, da je to valjda neki oporavljenik iz Malog Doma pa su zamolile č. s. vratarieu Gabrijelu, da mu naredi da se odanle ukloni. Ova obavijesti sveca a on ga dade pozvati k sebi. Vratarica ga je čekala dok izađe. No kada je prošlo već podosta vremena, začudi se i ode sama ocu u sobu. Našla je samog oca i on joj je rekao, da je ono bio sam duh pakleni.

Godine 1838 dođe na vrata neko čeljade i reče, da mora govoriti s Kotolengom. Ne pričekavši odgovora prošao je i unišao u sobu svečevu. Sestra je bila srdita i pomislila u sebi: „No, to je neuljudnost! Ali kad izađe, čut će me dobro!" Čekala je i čekala ali onog neotesanca nema natrag. „Šta se to dogodilo?" pomisli u sebi. Ode brzo do svečeve sobe ali u njoj nađe samog sveca. On joj je rekao, da je taj očekivani već otišao a bio je sam đavao. Morao je s njim izdržati žestoku borbu radi Malog Doma no pobijedio ga je.

Pakleni se je duh prikazao svecu i onda, kad je ovaj nakanio osnovati obitelj Taidinki. Svakako ga je htio nagovoriti da odustane od tog svog nauma, jer ga je ova ustanova živo pekla. Svetac ga nije mogao od sebe otjerati, dok nije uzeo propelo.

Neprijatelj svakog dobra mrzio je svom žestinom sveca a i njegove duhovne kćeri. Spavaonica je Uršulinki bila neko vrijeme pravo bojno polje sotonino. Katkada se čula zaglušna buka i silni udarci kao da će se prozori raspuknuti a zidovi i strop srušiti im se na glavu. Osim strahota bilo je i smiješnih stvari. Jednog jutra našli su na vreći praseću glavu načinjenu od posija. Ovakve su noćne neugodnosti dosta izmorile i zastrašile dobre redovnice. Obratiše se svome ocu da im on svojim molitvama priteče u pomoć. Od tada ih više ništa nije uznemirilo.

Kada je jednom svetac pošao u samostan Kavoreto, pohodio je zajedničku radionicu. Pokazajući prstom na jedan kutić reče: „Eno ondje stoji sakriven sotona! Čuvajte se!" Rekao je to tako ozbiljno te je izgledalo da ga gleda svojim očima.

Neka je redovnica ležala na samrtnoj postelji a bila je strahovito uzbuđena. Pozvaše slugu Božjeg. On ju je tješio i nagovarao da ustraje u ufanju u neizmjerno milosrđe Božje. Pomagao joj je da dobro umre. Kad ju je kasnije spominjao govorio je: „O, da ste vidjeli koliki se broj sestara skupio oko one sirotice! Ja se ipak tvrdo nadam da su je oslobodili Bl. Dj. Marija i njen Anđeo Čuvar. Po ovome su svi znali da je spasena.

XXIII

Ekstaze — Lebdi u zraku pred Gospinom slikom — Čudotvorac — Pralje nove vrsti — Bačve se u taj čas napuniše vinom — Naučio je pameti neke guske koje su smetale molitvu — Umnožao trešnje — Požar se sam gasi.

Vidjeli smo kako je sotona bijesno napadao sveca i njegovu ustanovu. Bog je pak najbiranijim milostima obasipao svog vjernog slugu. Sestra Krešentina koja je dugo bila vratarica svjedoči da je mnogo puta kada je došla zvati oca, našla ga zanesena i malo je bio podignut od zemlje. Lice mu je bilo zažareno a oči mu uprte u Gospinu sliku ili propelo. Neki drugi svjedoče da su ga vidjeli, dok je čitao svetu misu da je bio za nekoliko pedalja podignut od zemlje.

Jednog jutra već je bilo vrijeme da počne sv. Misa a oca još nema. Sestra Telesfora pođe, da mu javi. Već je tri puta ponovila obični poziv: Blagoslivajmo Gospodina! Nije dobila odgovor: Bogu hvala! Pomislila je, da je otac nije čuo ili mu nije dobro pa malko otvori vrata da vidi što je. Vidjela je, da svetac lebdi u zraku držeći sklopljene ruke, a očiju žarkih i razgovara s Blaženom Djevicom Marijom, čija je slika visjela na zidu. Vidjela je da je lice sveca bilo potpuno preobraženo. Čula je riječi njegove i Majke no nije ništa razumjela. Zaustavila se nekoliko časaka da gleda ovaj rajski prizor, zatim ode i ostavi vrata pritvorena. Po svršenoj ekstazi, da stvar ostane tajna, čim je ušao u crkvu,

odmah je okrivio sam sebe, što je zakasnio. Zamolio je oproštenje od svojih štićenika.

Jedne je večeri pošla k njemu sestra vratarica, jer joj se činilo po nekim znakovima da se slabo osjeća. Našla ga je u sobi malo podignuta u vis raširenih ruku a očiju uprtih u Gospinu sliku. Dobra je Majka htjela da utješi svoga vjernog slugu radi strašne pogibli u kojoj se malo prije nalazio. Dva su okrutna razbojnika htjela da mu se osvete, što im je oteo osobu njihove strasti te su pokušali da ga ubiju. Sigurno bi ga i ubili i tako uspjeli u svojem pakosnom naumu, da nijesu u to prispjela dva stražara, koji su ga izbavili iz njihovih ruku.

Moglo bi se spomenuti mnogo viđenja i zanesenja. No neka bude dosta rečeno i ovoliko.

Svetac je dobio i dar čudesa. Neki se je gluhonijemi dječak razbolio na smrt. Podijeljena mu je već bila i zadnja pomast. Kada je došao k njemu svetac, reče redovnicama: „Budite stalne da on ne će umrijeti! Što više vidjet ćete da će za malo vremena sići dolje svojim drugovima i zajedno s njima jesti žgance!" Tek je prošlo par minuta a dječak zatraži svoje odijelo. Obuče se i siđe svojim drugovima. Našao ih je, gdje slatko jedu žgance. Kako je osjećao glad zatraži i on malo žganaca. Pojeo ih je slatko. Bio je potpuno ozdravljen.

Jednom su svečevu rođakinju Mandu Kotolengo bolesnu prenijeli u Mali Dom, ne bi li joj tu našli pomoći. Liječnici su je pregledali i pronašli tako slabo stanje te su izjavili, da nema više nikakve nade u ozdravljenje. Svetac joj udijeli svoj sveti blagoslov a ona u taj čas ozdravi. Prije je jaukala od velika bola a sada je bila vesela i glasno se šalila sa svojim vršnjakinjama. Svetac joj je prorekao da će stupiti u samostan. Tako se i dogodilo. Stupila je u samostan Klarisa u Bra, položila zavjet i uzela ime Vjekoslava Terezija.

Sestra Maksima bila je tako dobra redovnica, da je svetac rekao da je potpuna svetica. Obolila je od padavice i od nje je neko vrijeme dosta trpjela. Dođe joj svetac, udijeli joj svoj blagoslov a ona istog časa potpuno ozdravi.

Učiteljica gluhonijemih djevojčica sestra Arkanđela razboli se. Kada ju je svetac pohodio naredi, da joj se udijeli zadnja pomast, jer je pri koncu života. Male su je pitomkinje jako voljele. Bile su žalosne te su znakovima molile Kotolenga da joj isprosi ozdravljenje od Boga. To ga je ganulo. Poče moliti. Po tom se okrene onim gluhonijemima djevojčicama te im reče, da će njihova učiteljica ustati iz kreveta za osam dana zdrava. Tako je i bilo.

Gospodin je Bog udijelio Kotolengu dar po kom je mogao čitati budućnost. Nekoj Mariji Biffa bio je rekao: ti ćeš dugo živjeti, ostarit ćeš i sa štapom ćeš hodati. Tako je i bilo. Sestri Antoniji reče: vidiš li ove njive? Sve ćemo ih s kućama za razne obitelji prekriti, jer se Mali Dom treba da što više širi a za dvadeset godina, kad se ti budeš ovamo povratila, ne ćeš se u njemu snaći. Tada ćeš već skoro slijepa biti, sa štapom ćeš hodati a prema potrebi će te tko morati i voditi. Ovo se do u sitnicu dogodilo.

Dvije su redovnice u isto vrijeme ležale bolesne. Jedna lako a druga teško. Kada ih je svetac pohodio, rekao je bolničarkama da dobro paze na onu koja je bila lako bolesna, jer će umrijeti. Ona pak druga da će ozdraviti i izaći iz Malog Doma. Tako je i bilo i s jednom i s drugom.

Pređimo na druge isto tako čudne događaje. Jednog dana 1837 godine dođe svecu sestra Onufrija koja je imala zadaću da nadgleda i redi rublje te mu javi da nije dosta šest redovnica određenih za pranje rublja. Trebalo bi tri puta toliko pralja. Svetac joj odgovori: „A gdje ti hoćeš da nađem toliki broj redovnica? No poslušaj ti mene! Pripravi i drugih dvanaest malih sandučića i stavi na svaki po jednu ciglu! Samo se pouzdano nadaj!"

Časna se je sestra htjela slatko nasmijati ovome čudnovatom otkriću. Mislila je u sebi: „Nijesam još nikada ni čula ni vidjela, da cigle mogu zamijeniti pralje." Ali je ipak htjela da ovu zapovjed svakako ispuni naprosto zato, jer to zapovijeda otac. Ovih šest pralja opazilo je da je za jedan sat opralo toliku količinu rublja, da bi inače za taj posao trebalo njih osamnaest. A ipak nijesu radile ništa većom brzinom. No time još nije sve gotovo. Bilo je zimsko doba a sunce se sakrilo za oblake. Kako će osušiti toliko rublje? Sestra je bila osokoljena prvim uspjehom i ode opet svetom Kotolengu. Iznijela mu je svoju dalju nepriliku. Na to će joj on: „A ti ga steri po snijegu!" Spremno je dobra sestra poslušala. Nakon dva sata pokupila je sve ono rublje. Bilo je potpuno suho. Kao da je najžešće ljetno sunce pripicalo.

Jednog dana 1839 godine redovnica koja je upravljala podrumom opazi da su sva bureta prazna. Zvonko su odjekivala, jer nije bilo ništa u njima, ni kapi vina. Pođe zabrinuta da o tome izvijesti slugu Božjeg, da se pobrine za novo. „Imaj samo tvrdo pouzdanje, jer u bureću ima još vina", odvrati joj svetac. Sestra se vrati u podrum i osvjedoči se na svoje veliko iznenađenje da su bačve pune puncate izvrsnog vina.

Neke su guske u dvorištu Malog Doma ometale svojim gakanjem molitvu u crkvi. Kada je o tome otac bio obaviješten reče: „Dobro, dobro! Prišapnut ću im jednu riječ pa će sve biti u redu". Pođe u susret guskama, zaustavi ih i počne im ovako: „Drage moje guske, vaše ponašanje nije u redu. Svojim nas gakanjem smetate u molitvi. To mora prestati. Nije baš ni to u redu, što se raštrkavate po dvorištu. Od sada ćete otići na kupanje, dok mi budemo u crkvi na molitvi. Kad budete odlazile, držat ćete se ovog reda: Ići ćete dvije po dvije mirno i bez buke i to ovuda". Pri tome im je pokazivao rukom, otkuda će ići. Koji su vidjeli ovaj

vanredni prizor sličan onima iz života sv. Franje Asiškog vele, da su guske ispružile svoje duge vratove i da su pomnjivo slušale slugu Božjeg. Kao da su ga razumjele! Opazili su da su se guske od tada držale očeve zapovijedi.

Godine 1835 polazio je jednom preko „Zelenog trga". Bio je s kanonicima Aleksandrom Voljoti i Filipom None. Opazio je, da ima trešanja na prodaju. „Oh, evo čime ću ja obradovati svoje bolesnike". Kupi jedan paketić. Kada je došao kući, počeo ih je dijeliti. Omot je bio malen, siromaha mnogo a on je svakom davao po dobru šaku. Ipak je trešanja bilo dosta. Oba su se kanonika uvjerila, da je to bilo potpuno čudo.

Jedne se noći pojavila vatra u kući Sirotica. Kada su obavijestili straže, doletjele su one brže bolje na mjesto požara i htjedoše započeti svoj rad oko gašenja vatre. U taj čas prispije Kotolengo i reče im: „Uštedimo vodu za druge potrebe. Požar će se i tako sam po sebi ugasiti". Od onog je časa plamen bivao sve slabiji. Napokon se potpuno utrnuo. Nije bilo ni traga kakvoj šteti. Razorna je vatra izgubila svoju moć pred slugom Božjim.

XXIV

O razboritosti — pravednosti — jakosti — i umjerenosti sv. Kotolenga — Čovjek pokore — O njegovoj poniznosti — Neobični i pobudni prizori — O njegovoj čednosti i čistoći.

Život je svečev bio divni splet kreposti. Moglo bi se još mnogo govoriti o krepostima pobožnosti i o molitvi. Mislimo da smo ipak o tome rekli dosta za našu svrhu. Sada ćemo promotriti druge kreposti, koje su resile njegovu krasnu dušu. Spomenut ćemo najprije njegovu razboritost. Ova je krepost u tome, da se uvijek izabiru najbolja i najuspješnija sredstva. Da je imao ovu krepost u najvišem stepenu neka posluži ova činjenica. Nije se nikada dogodilo a nije se ni moglo dogoditi, da se pokajao radi djela, što ga je izveo. U svome se djelovanju uvijek ravnao po načelima Božje mudrosti i po uputama naše sv. vjere. Ovo se osobito istaklo u vođenju Malog Doma. Velik je bio broj obitelji s različitim potrebama i pravilima. Uza sve to je znao tako pametno i razborito svima vladati, da je sve teklo u potpunom redu i na veliku duševnu i tjelesnu korist svih obitelji. Svatko se čudio, kada je razgledao Mali Dom, kako jedna sama osoba može tako dobro upravljati s toliko i tako različitih kuća. A sve bez ikakve zbrke i nereda! A ovo što je rečeno o upravi čitavog Malog Doma uopće, vrijedi i za posebnu upravu sa svakom pojedinom obitelju. Što više i za upravljanje svakim pojedinim članom! Ovo se vidjelo u njegovoj točnosti i uviđavnosti pri podjeljivanju dužnosti i poslova pojedinim članovima. Ova je njegova razboritost bila toliko poznata i cijenjena, da su mnoge ugledne osobe dolazile k njemu po savjet u važnijim pitanjima. Bili su to svećenici i svjetovnjaci, među kojima treba istaći i kralja Karla Alberta.

Do dna srca mu je bila ukorjenjena krepost pravednosti. Neobično se strogo držao načela ove kreposti, da se svakome dade, što mu pripada. U Malom Domu nije sebe smatrao gospodarom nego prostim slugom Božjim ili stražarom, kako je obično govorio. Smatrao je, da je dužan žrtvovati Malom Domu svu svoju snagu, sve svoje sile, svoj odmor pa i cijeli svoj život. Nije htio ni da ga ostali za drugo drže. Novo što bi se kod njega moglo vidjeti, bio je samo koji veći napor — koji veći trud. Jednom je primio pismo s adresom Kontoneng mjesto Kotolengo. Svakom je o tome govorio, kako je taj neznanac sasvim točno adresu napisao, jer on doista ništa i ne vrijedi u Malom Domu. To naime znači riječ napisana namjesto svečeva prezimena. Jednom je dobio pismo s adresom: fonditore della Piccola Casa. „Eto" — govorio je — „ovo je vrijedno čeljade napisalo živu istinu. Ja zbilja nijesam il fondatore — utemeljitelj Malog Doma nego pravi il fonditore — rasipač i rasipnik".

Vjerno se držao ove kreposti prema drugima. Svi su ga smatrali zajedničkim ocem cijelog Malog Doma. Svakoga je bez ikakve razlike ljubio jednakom ljubavlju i tako da je svatko mislio za sebe da je njegov ljubimac. Nije bio samo otac nego i sudac. Njemu su se obraćali radi kojekakvih nesuglasica i razmirica, koje bi iz ljudske slabosti nastale među zaklonjenicima, između malih i velikih i između starješina i podčinjenih. Sve je on to sam rješavao potpunoma pravedno. Uvjeren je bio da je on samo upravitelj Malog Doma a nikako gospodar i da je Mali Dom samo za najbjednije i za najzapuštenije. Kada bi mu došla dvojica, da ih primi,

primio je onoga siromašnijega. Nije se pri tome obazirao da li je onaj manje bijedan imao preporuke i najuglednije osobe. Njegovi su vjerovnici morali pričekati, ali se nije nikada dogodilo da je ikome ma i jednu paru ostao dužan. Iza njegove je smrti ostalo više od 300 hiljada talijanskih lira duga. Čitav je taj dug podmiren do posljednje pare.

Što da kažemo o njegovoj jakosti? U odlukama je bio ustrajan. Od njegove rane mladosti život mu je bio strog i radin. Njegova se jakost jasno vidjela u neustrašivosti, koju je uvijek pokazivao i pored svih poteškoća i pored svih protivština s kojima se morao boriti i pri osnutku Malog Doma i kasnije. I prijatelji ga kudili i dušmani prigovarali. Sam Bog mu je slao teške duševne kušnje kao duševne tuge, potištenosti, vremenite nezgode, pošasti u obiteljima, umrle mu osobe, koje su mu pomagale u njegovu radu. Dosađivali su mu vjerovnici, jer su htjeli da ih odmah potpuno namiri a on nije mogao. Uza sve te neprilike on je i dalje ustrajao u svom radu tvrdim pouzdanjem u Božju Providnost. Nije smalaksao u radu radi tih nedaća. One su ga poticale na još jači rad, jer je bio uvjeren, da je to baš dokaz kako njegov rad voli Gospodin Bog. Ovo je prava kršćanska jakost — jakost herojskog stupnja — jakost jednoga sveca. Kotolengo ju je pokazivao kroz čitav svoj vijek.

Njegovu umjerenost moramo nazvati mrtvenjem. Kada to promatramo moramo mu se diviti. Vidjeli smo kako je još u svome djetinjstvu bio umjeren u jelu. Bio je posvema ravnodušan prema vrstama jela tako da njegova majka nije znala koja mu je vrsta jela draža. Zarana se pričinio da malo jede. Poslije je još počeo postiti svaku srijedu i subotu o samom kruhu i vodi. Nije se dosta hranio a njegov mu je starješina Amerano to zabranio, kada je opazio da mu to škodi zdravlju. Kada je postao svećenikom nastavio je s pokorničkim životom. Kada bi za svog života u kongregaciji „Tijelo Gospodnje“

zakasnio na ručak ili večeru, pojeo bi nešto malo na brzu ruku. Kada je otvorio Mali Dom, pojačao je svoju strogost. Dnevna mu je hrana bila malo povrća bez ikakovog začina osim malo soli, malko salate a katkada pržena jaja kao neka poslastica. Meso nije jeo rado, a jeo ga je vrlo malo. Kasnije ga se posve odrekao. Treba spomenuti, da je sa sobom nosio pelina ili kakve druge prašine, s kojom bi okretno i potajno ogorčio svoje i onako pokorničko jelo. Dakako da je radi ovakovog hranjenja često osjetio glad. Da utaži ovaj osjećaj uzeo bi žvakati komad papira. Pri tome su ga mnogo puta zatekli ali ga nitko nije u tome nasljedovao. Često je govorio o vinu i pred poznatima i pred nepoznatima. Nazivao ga je lijepim imenima, koja su bila u običaju, ali ga nije pio nego je to prepuštao drugima. Njegovo je piće bilo obojena voda. Ovako se hranio. Nije bio blaži ni u spavanju. Dok je upravljao u Malom Domu, spavao je svega četiri sata. Prvih je godina spavao na tvrdom krevetu a zadnje četiri godine odjeven na divanu ili u kojem većem naslonjaču ili čak i na običnoj stolici. Povrh svega toga upotrebljavao je i verižice i kostrijet i druge vježbe, samo da muči svoje i tako izmučeno tijelo. Kada bi mu tko nabacio da je takav postupak preoštar, odgovorio bi, da je za njega baš potreban radi rastrešene i promjenljive naravi. Bojao se da mu duša ne bi u djelovanju radi toga imala neprilika. — Za njega tijelo nije vrijedilo ništa a sve mu je bila duša. To je i život i nauka mnogih svetaca.

Iz onoga što smo do sada rekli lahko je zaključiti, kolika je bila njegova poniznost. A poniznost je temelj i putokaz drugim krepostima. Pred svakim je namjerno i u pretjeranoj mjeri isticao svoj niski rod. Govorio je, da su njegovi roditelji priprosti vrtlari u Bra. Djed mu je bio jednostavni pokućarac najniže vrste i kada je naokolo nosio na prodaju svoju robu, uzvikivao je: „Igala, škara, na-

očala — finih naočala!“ On je ipak primio svoj prvi odgoj u štali. I t. d. Nije pokazivao svoj duh poniznosti samo govorom nego i svojim vladanjem. Više je puta zidarima donosio ciglu i žbuku kao šegrt. Svojim je obiteljima Malog Doma donašao u košari kruh ili voće. Motikom je čistio dvorište od trave. Kada je došao u bolnicu, obavljao je i najniže poslove. Kada bi ga sestre zatekavši ga u tom poslu blago ukorile, on bi smjesta odgovorio: „Ako vi to možete raditi, zašto ne bih mogao i ja?“ Uvijek je htio pokazati, da nijedna niska služba nije za njegovu osobu preniska.

Bio je u kući i neki patuljak ružan a vrlo mušičav. Mazio ga je, svaku mu uslugu učinio. Zadržavao se s njime. S njime se igrao kao sa jednakim sebi. Nazivao ga je svojim prijateljem. Bilo je to i u prisutnosti najuglednijih ličnosti. Htio je time sebe poniziti. Htio je, da ga drže za prostaka i osobu plitke pameti. Kada bi ga tko nazvao svecem, ljutito bi mu odgovorio: „Ja svetac? Da, ali onaj s rogovima! Ja poštenjačina? Pravi lopov!“

Mjesto cipela nosio je u Malom Domu jake bakandže. Kada je sestra vratarica opazila jednom, da u tim bakandžama ulazi u Mali Dom, zapitala ga je: „A gdje ste oče, bili u tim bakandžama? „Bio sam kod kralja“, odvrati joj sluga Božji. „Kako to!“, ona će mu — „kod kralja u toj obući?“ „Šta se čudiš? Pazi, da je to bilo što nepristojno, kralj bi mi ih promijenio. Ali o tome nije bilo ni govora“.

Jednom je došao u Mali Dom neki nosač barila. Svetac uzme njegovo barilo, provuče ruku kroz naramenjak i stade ga nositi po dvorištu. Svi su se zaklonjenici, koji su to vidjeli, čudili ovome poslu njihova oca. On se s tim vladanjem kao šepirio govoreći: „Vidite da sam i tome poslu vješt“.

Jednom je na Cvjetnicu uzjašio na malo magare. Posve ozbiljno i svečano sa svojim viteškim križem na prsima obišao je dvorište Malog Doma. Tko ga nije poznavao držao bi ga slavohlepnim i pravim

luđakom. Tko ga je poznavao, morao ga je još više poštovati i cijeniti kao pravog sveca.

Katkada je jahao na magaretu, kada je morao ići iz jednog mjesta u drugo. Više je puta jahao sa svojim pratiocem. Nije bilo lijepo vidjeti, gdje dva odrasla čovjeka jaše na malom magarčiću a bio bi mu dosta težak i jedan. No to je njegovu poniznost potpuno udovoljavalo. Evo kako! U tuđem ga mjestu nijesu poznavali pa ga je svijet ismjehavao i dobacivao poruge. Derani su se koji puta na njega nabacivali gnjilim voćem i kamenjem. Kada bi prolazio kraj koga, govorio bi: „Jedan magarac nosi drugoga“. Ne bi nikada svršili, kad bi htjeli da iznesemo sve one načine, kojima je on htio sebe poniziti. Nije stoga čudo, da su ga neki nazivali svetim Filipom Nerijem.

Kotolengo nije ni najmanje mario za to, da ga ljudi poštuju. Nije se brinuo ni za što, što spada na ovaj svijet pa ni za bogatstvo. Njegovo su bogatstvo bile kreposti i njegovi dragi siromasi, radi kojih bi se on odrekao svega, pa ma to bilo ne znam što. Rijetko je pohađao svoje roditelje i ako ih je ljubio pravom sinovskom ljubavlju. Kada su umrli, podnio je strpljivo tešku bol, što nije prispio na vrijeme da im zatvori oči.

Njegov se nehaj za ovaj svijet mogao opaziti i po njegovom odijelu. Nije bilo baš poderano ali uvijek jadno, istrošeno i od najlošijih tkanina. Soba mu je bila priprosta i bez ikakva ukrasa. Na krevetu je imao prostu slamnjaču, koja za stalno nije bila podesna, da se na njoj slatki sanak snije.

Njegovoj se čistoći sigurno moramo diviti. Rekli smo već, da su ga prozvali dok je još bio svjetovnjak, anđelom. Tako su ga zvali baš radi ove njegove kreposti i kada je postao svećenik. Kada je postao starješinom Malog Doma, glavna mu je bila briga, da se skrbi za tjelesne potrebe svojih siromaha. No još mu je više ležalo na srcu, da pripravi i uzdržava djevičanska srca, koja će posvema

biti odana Spasitelju Isusu Kristu. Za to je ustanovio različite obitelji redovnica. Baš radi toga je i bio prozvan čuvarem djevica.

Već se do sada moglo vidjeti, da je svetac bio u običnim životu veseljak. No iz ustiju mu nije nikada izmakla nedolična, dvoznačna ili sumnjiva riječ. Stoga njegov život imao je cilj, da se uzdrži čist. Mnoge molitve, različite pobožnosti a osobito čestu svetu pričest namijenio je da se u srcu njegovih zaklonjenika i njegovih duhovnih sinova i kćeri uvriježi velika ljubav prema ovoj anđeoskoj kreposti. Za to je bila namijenjena i mala krunica: „Djevice Marijo, Isusova Majko, posveti nas!" U razgovoru je sa ženskinjama bio jako oprezan. Malo se vremena s njima zadržavao i malo govorio. Kada je to bilo moguće uvijek je to bilo u nazočnosti drugih. Tako se govorilo, da on sa ženskima razgovara a da ih ne vidi. Nikada im u lice nije zagledao. Kada je trebao pisati sestrama, pisao im je kratko i malo riječi. Kako je bio po naravi svojoj rječit, suzdržao se, da onaj sveti osjećaj, što ih je spajao kao kćeri s duhovnim njihovim ocem, ne bude pomućen ničim svjetovnim. Naredio je strog nadzor u svim obiteljima i nad mladićima i nad djevojkama, da se samo ne dogodi što protiv čednosti. Kada bi mu prijavili kakvu pogrešku ili prekršaj u tome premda je bio blag i jako popustljiv, bio je tada vrlo strog pa bi krivcu odredio oštru pokoru. Ako onaj, koji je pogriješio, ne bi poslušao i pokoru prihvatio, potjerao bi ga iz Malog Doma.

Mnogo toga nismo rekli. No iz ovoga rečenog je sigurno jasno vidljivo, da je iza kreposti kršćanske ljubavi Kotolengova karakteristična krepost bila sv. čistoća. Ovo su potvrdili ljudi, koji su bili u tjesnijim vezama sa svecem. I sam je svetac jednom rekao, kako misli da nije nikad za svog života prekinuo sinovski odnošaj s dragim Bogom. A o svetoj je čistoći rekao, da uopće nije niti osjećao napasti protiv ove kreposti.

XXV

Unaprijed je rekao, kada će umrijeti — Otac se oprašta sa svojim sinovima — Tužno proricanje — Tifus u Malom Domu — Ružna zemljo! Lijepi raju! — U Kieri kod kanonika brata Vjekoslava — Zadnji časovi — Svečeva smrt.

Dobri je naš Gospodin obdario sv. Kotolenga osobitim darovima. Još mu je dao jedan veoma rijetki i dragocjeni dar — objavio mu je mjesto i okolnosti njegove smrti mnogo ranije nego li je imao da nadođe smrtni čas.

Jednog dana 1830 godine pozove svetac časnu sestru Krešentinu i naredi joj, da pošalje u Kieri njegovom bratu kanoniku Vjekoslavu jedan željezni krevet. Časna mu je sestra primjetila, da bi taj krevet mogao trebati i u Malom Domu a da ga njegov brat baš nužno ne treba. „Učini kako ti ja govorim", opet će sluga Božji, „jer će mi ovaj trebati prigodom moje smrti u Kieri". Redovnica osta zapanjena na ponovljenu ovu naredbu. Ražalostila se. U svome je srcu čuvala ove riječi. One su za nju bile objavljenje budućnosti.

Njegova sestra Terezija došla mu je u Torino u pohode. Bilo je to 1841 godine. Kao i uvijek, sluga je Božji skrenuo razgovor na duhovno polje. Na jedamput — kao zanesen — klikne: „O kakva li je radost, kakvo li je zadovoljstvo umrijeti! Oh, raju, raju, kako si lijep! Kako si krasan!" Sestra mu se nekako zbunila. Čudila se tome. Naslućivala je i ako maglovito, nedaleku smrt svog svetog brata. Držala

je da su ove njegove riječi neke vrsti proricanje. A on je sigurno ovim riječima i smjerao na svoju smrt.

Početkom godine 1842 razgovarao je jednom svetac sa svećenikom Mokafikom. Razgovarajući tako o koječemu sigurno mu je izmaklo kada je rekao, da će za petnaest dana biti već mrtav.

Ganutljiv upravo do suza potresan je bio oproštaj od brata mu o. Alberta. Mjeseca veljače 1842 godine došao je on iz Đenove u Torino i otsjeo u samostanu sv. Dominika. Doznavši za to pozvao ga je blagi svetac u jedno rano jutro. Kad je došao, reče mu: „Želim, da današnji dan sprovedemo skupa kao prava braća. Jer... tko zna...? No idi se pripravi za sv. Misu!" Kada je dovršio svetu Misu, sam je htio da ga on podvori s kavom. Malo mu je kasnije rekao: „Držat ćeš kratku egzortu sestrama Duhovnog Zagovora! Samo malo riječi po domaći u Gospodinu!" Rado je poslušao svoga brata. Kada se povratio, opet mu svetac donese malo juhe. Pružajući mu reče: „Uzmi i jedi! Malo poslije ćeš se opet vratiti u Duhovni Zagovor, da im udijeliš blagoslov sa Presvetim. Poslije toga ćemo zajedno objedovati". O. Albert nije nikada primio ovakav poziv. Pitao je sam sebe: „Ma što može ovo značiti?" Okrijepiše se zajedno. No vidjelo se, da je sluga Božji nečim kao zaokupljen pa da više pazi na nešto drugo nego li na jelo. Nakon nekog razmaka razgovora, najedamput će mu svetac: „Pokazat ću ti neke svete slike koje mi je poklonio grof Solaro dela Margarita". Pružajući mu slike reče: „Uzmi ih kao uspomenu na svog brata!" Zatim nadoda nekim izražajem, koji je bio u isto vrijeme i ozbiljan i ljubazan: „A sada klekni, jer hoću da ti udijelim svoj blagoslov!" Brat je klekao pred svoga brata! Svetac mu udijeli blagoslov i toplo ga poljubi. Ovaj je prizor do dna duše ganuo oca Alberta. Tužnim se i ražalošćenim srcem odijelio od brata. Unapred je osjećao skoru njegovu smrt. — Doista mu se približavao kraj života. Htio je, da i obiteljima ostavi neku uspomenu pa im zato udijeli svojoj blagoslov. Radi toga je otišao u samostan Karmelićanki u Kavoreto. Otišao je u večer, prispio u jedanaest sati u večer a bio je još na tašte. Sjutradan im je rekao sv. Misu a iza nje im je upravio nekoliko oproštajnih riječi. Dobre su se kćeri jako ražalostile, jer su mnogo štovale svoga oca i bile mu iz dna srca odane. Dne 19 travnja dođe u Gasino.

Ovdje, u Gasinu najprije pregleda kuću Taidinki. Stavio im je na srce da budu vjerne svojim pravilima. Otvoreno im izjavi, da su ovo posljednje riječi, koje im upravlja i da ga više ne će vidjeti na ovome svijetu nego u nebu. Pohodio je po tom kuću pustinjaka. I njima je rekao, da je ovo zadnja njegova propovijed i blagoslov. Od prilike isto je rekao tako i Vinkovkama. Na povratku u Torino pregledao je samostan Duhovnog Zagovora. Tu je pustio maha svojim osjećajima. Govorio je veoma oduševljeno i s nebeskim uživanjem. Žarko ih je nagovarao, da junački podnose kušnje: „Jedan mali komadić raja nadoknadit će vam preobilno sve patnje i žalosti sa ove zemlje." Zaključio je da mole za kralja. Zatim je zastao, zamislio se i uozbiljio kao da su ga zaokupile neke jako turobne misli te je nadodao: „Dok bude Karla Alberta..." Zašutio je kao da je htio reći: „... bit će dosta dobra. Iza njegove smrti zlo i naopako". Nažalost kasnije su događaji dokazivali istinitost ovog njegovog proricanja. Iskustvo ga je potvrdilo.

Masonerija je silom i varkama zauzela vlast. Nastupilo je silništvo. Malo po malo razvijala je svoj plan pakleni. Širila je poganstvo u ljudsko društvo. Donijela je teška vremena. Zadala mnogo jada. A koliko još i goreg sprema!

No vratimo se na ljepše — na život svečev!

Prvih mjeseci 1842 godine uvukao se u Mali Dom teški tifus i pokosio mnogo života. Neke je obitelji upravo razrijedio. Među oboljelima bio je i kanonik Anglezio, kojega je Providnost Božja od-

redila svecu za zamjenika u Malom Domu ili da mjesto njega čuva stražu, kako je svetac to obično govorio.

Kada se kanonik Anglezio već prilično oporavio, zahvati nemila bolest Kotolenga. Zdravlje mu je i onako bilo slabašno, jer mu je ispaćeno tijelo oslabilo od mnogih pokora, a od napora bilo istrošeno. Odmah je osjetio da je kao satrven. Ipak je još 21 travnja mogao čitati sv. Misu. I ako jedva jedvice, ipak je uzašao na propovijedaonicu, da svojim milim sinovima održi propovijed. Bio je dan sv. Anselma a svetac je govorio o pobožnosti, koju je sv. Anselmo gojio prema Bl. Dj. Mariji. Najednom kao da se zaboravio stade klicati: „Ružna zemljo! Lijepi raju! Ružna zemljo! Lijepi raju!" Ponovio je svoje usklike po prilici trideset puta. Vjernici koji su ga slušali, opazili su da mu je lice zažareno kao nekim nebeskim svjetlom. Dobro su svi znali, na što misli u svom klicanju i da je to predznak njegove skore smrti. Zato su bili do suza ganuti. Sam se popeo na propovijedaonicu ali nije mogao sam sići. Dva brata sv. Vinka morala su ga na rukama iznijeti. Kada je uzeo nešto da se okrijepi i malo se oporavio, uđe u kočiju u 10 sati prije podne. Ova su ga kola odvezla i zauvijek otela očima njegovih milih. Ganut blagoslovi ih i reče im svoj zadnji: „S Bogom!" Bio je to oproštajni pozdrav najljubaznijeg oca sa svojom milom i odanom djecom. Svi su bili ganuti. Mnoge su se oči orosile. Svatko je bio uvjeren, da se nikad više živ ne će vratiti u Mali Dom. On sam nije im to ni tajio. Došavši u Kieri legao je na onaj krevet, što ga je otpremio pred 12 godina svome bratu kanoniku Vjekoslavu. Tada mu je poručio da će doći vrijeme, kada će doznati za razlog ove pošiljke. Sada je već došlo vrijeme da sazna taj razlog.

Kanonik Vjekoslav nije ništa znao o bolesti ni o bratovu dolasku. Zato ga se jako kosnulo, kad ga je ugledao u onakovom stanju. Primio ga je s ljubavlju otvorenog bratskog srca i dao mu sobu s onim istim krevetom, što mu ga je poslao. Kanonik je Vjekoslav odmah opazio svu težinu bolesti a doznao je i od svog svetog brata, da mu je bolest smrtonosna i da mu se približavaju zadnji časovi života. Češće ga je čuo, gdje pjevucka ispod glasa: „Raju! Raju! Ružna zemljo! Lijepi raju! Djevice presveta, ispuni sada svoju dužnost! Majko moja, Marijo! Majko moja, Marijo!" Isti je dan rekao sluga Božji svome bratu: „Zadržat ću se u Tvojoj kući do subote, a tada će se sve u Gospodinu svršiti." Ove su riječi bile u prvi čas neshvatljive kanoniku Vjekoslavu. Kasnije je shvatio, kada se sve ispunilo.

Iz Torina je dojurio doktor Graneti i pregledao ga. Vidio je, da mu je stanje posve teško pa mu je svjetovao, da bi dobro učinio, da primi sv. sakramente. „Hoću. I to vrlo rado!" odgovori svetac i odmah klikne: „Krasne li milosti! Oh, neizmjernog li milosrđa Božjeg! Oh, raju, raju!" Odmah je primio sv. poputbinu sa svim žarom svoje duše.

A što se dotle događalo u Malom Domu? Svi su vidjeli, u kakovom je teškom stanju otputovao. Jako ih je to rastužilo i vruće su se molili Bogu za ozdravljenje svog milog oca. No svecu je već bilo da pođe u raj. Gospodin je Bog odlučio da ga sebi pozove i da ga nagradi za njegov neumrli rad. Dao je znak za to trima redovnicama Vinkovkama. Bile su to sestre Kamila, Magdalena Amprimo i sestra Pia. Ove redovnice posvjedočiše, da su vidjele 29 travnja u petak, a to je u oči smrti njihova duhovnog oca, gdje se više puta pojavljuje ognjena kugla nad Malim Domom. Bivala je sad veća sad manja, a katkada imala sve dugine boje. Lebdjela je baš nad onim mjestom gdje je obično svetac u crkvi molio. Iz ovog su znaka one nagoviještale skoru smrt svog dobrog duhovnog oca. Za malo sati ovo se njihovo nagovještanje ispunilo.

Svetac je osjećao, da mu se približava zadnji čas. Zato je zatražio zadnju pomast, a udijelio mu

ju je pomoćnik župnika velečasni Via. Duh mu je bio umoran radi skršenog zdravlja a ipak se nije promijenio. I u najžešćoj vatri govorio je o dobrome Bogu, Majci milosrđa i Providnosti Božjoj.

Dne 25 travnja pohodili su ga njegov brat Augustin i sestra Terezija. Jako im se obradovao, dok je bio posve ravnodušan na njihove želje da ozdravi. Osjećao je da mu je blizu konac života. I doista 30 travnja u 8 sati navečer čuli su svi koji su stajali pokraj njegovog kreveta, da izgovara riječi: „Gospo moja Marijo! Majko moja Marijo!" Izgovorio je i latinske riječi 121 psalma: „Obradovao sam se u tome, što mi je rečeno: Ući ćemo u dom Gospodina." Iza toga mu je lice zasjalo neobičnim smiješkom a čuo se tek jedan blagi uzdah. To je sveti Kotolengo ostavio ovu zemlju. Sa ove ružne zemlje već je unišao u lijepi raj.

* * *

Iza svečeve smrti upravljali su Malim Domom: kanonik Vjekoslav Anglezio, Dominik Boso, mons. Bartolomej Roeti, Josip Ferero, a sada upravlja sveć. Ivan Ribero. Otac je Anglezio bio prava slika askete a upravljao je Malim Domom od svečeve smrti do 28 svibnja 1881, punih 39 godina. Za njegove uprave povećao se i broj zgrada i broj redovničkih obitelji. Nedavno je napisao njegov životopis jedan svećenik Malog Doma. Vanredne njegove kreposti i neki događaji opravdavaju nadu, da će skoro i on biti uzvišen na čast oltara. Nakon 40 godina našli su njegovo tijelo čitavo. Anglezija je naslijedio sveć. Dominik Boso iz Butiljere d' Asti. On je upravljao Malim Domom od 1881 do 4 ožujka 1891. Pod njegovom je upravom sagrađena bolnica Nova ili Žalosne Gospe. U njoj ima prostora za 700 bolesničkih kreveta.

Iza njega je došao na upravu Monsinjor Bartolomej Roeti iz Kavura od 1891 do 9 svibnja 1894. Bio je kratko vrijeme ali je njegovo upravljanje bilo plodno. Četvrti nasljednik svečev bio je kanonik Josip Ferero iz Pecolo d' Alba. Pod njegovom je upravom među ostalim bilo popravljeno i nekoliko zgrada i sagrađena krasna i velebna zajednička crkva u gotskom i pijemontskom slogu. Veoma je bogata vrijednim slikama. Vodio je upravu Doma 22 godine (sve do 2 srpnja 1916 godine). Naslijedio ga je u upravi ili „dužnosti stražara" kanonik Ivan Ribero iz Karalja, koji vjerno slijedi sjajne uzore i rijetke vrline svojih pretšasnika a osobito pak način, tvrdu vjeru, kršćansku ljubav i milosrđe svetog utemeljitelja Malog Doma.

XXVI

Neshvatljiva radost — Stablo koje se samo u žilama prelomilo, ipak donosi plod — Umro je otac! — Obred u Kieri — Dolazak mrtvog tijela u Mali Dom — Tužni čas — Ispod Gospinih nogu — Natpis na grobu — Svečeva slika — Opće štovanje — Svečeva ukazanja — Svetac je pričestio — Milosti i opet milosti — Kanonik Kotolengo proglašen blaženim.

Neki su se čudni znakovi dogodili oko svečeve smrti. Čim je izdahnuo, osjetiše njih petero što su stajali uz njegovu postelju, veliku i blaženu radost, koje ne znaju opisati. Nijesu osjetili nikakvu tugu kao što to biva obično u ovakvim slučajevima. Bili su uvjereni da im je ovu milost udijelio svetac, koji je tad baš došao u nebo. Isti su osjećaj imale i u Monkalvu sestra Krešentina i njezine drugarice. U prvi mah nijesu mogle shvatiti pravi uzrok ovoj radosti, no za malo im je bilo jasno, jer su dočule za smrt svog dragog duhovnog oca.

Opisat ćemo još jedan neobični događaj. U vrtu samostana Duhovnog Zagovora ucvala je jedna šljiva. Točno u 8 sati na večer, kada je sluga Božji izdahnuo, srušilo se stablo prebivši se upravo kod korenja. No još je čudnije, da se nije srušilo niz brdo nego prema gore u pravcu Kieri, gdje je umro svetac. Kada su sjutradan doznali da je umro svetac, bio je svatko uvjeren, da je to neki nebeski znak. Da bude još neobičnije, ovo je drvo zadržalo cvijeće i donijelo voće do potpune zrelosti i ako su bile žile vani a ne u zemlji. Dakako da su sve šljive raznesene kao na jagmu — kao uspomena na ovaj čudesni događaj. Prozvali su ih „čudesnim šljivama".

Liječnik Graneti koji je bio kod svečeve smrti vratio se one iste noći u Torino, da javi žalosnu vijest. Prispio je u 11 sati i čim je stupio u Mali Dom reče: „Umro je otac!" Ono malo, što još ne bijaše na počinak pošlo, udari u glasan plač. Na ovo se za čas probudiše i ustaše svi zaklonjenici. Svi su gorko plakali. Neki je prolaznik čuvši to pomislio, da se u Malom Domu dogodilo nešto teška pa obavijesti policiju.

U 4 sata u jutro otišao je doktor Graneti da javi kralju Karlu Albertu ovu tužnu vijest. Ovaj je bio sav potresen i usklikne: „Izgubio sam svog najboljeg prijatelja!" Vijest je ova potresla sve građane Torina i Kierija bez obzira na stališe.

Mrtvo je tijelo sveca ostalo izloženo u nedjelju i ponedjeljak, da narod uzmogne dati oduška svojoj pobožnosti. Svatko je htio da vidi onoga koga je nazivao svecem. U ponedjeljak je uvečer bio sprovod, u kojem su bile sve redovničke obitelji i nepregledan narod, od kojega je mnogi primio po koje dobročinstvo. Zborni je kaptol tražio, da bude pokopan u njegovu grobnicu ali uzalud. Posebnim kolima bude mrtvo tijelo prevezeno u Torino, da se tamo sahrani. Kanonici kongregacije „Tijelo Gospodnje" zahtjevali su, da bude sahranjen u njihovu grobnicu, jer je bio član kongregacije a Mali Dom ga je tražio za sebe, jer mu je bio utemeljitelj i otac. Sam je kralj Karlo Albert riješio ovu prepirku u korist Malog Doma.

Mrtvo je tijelo stiglo u Mali Dom 2 svibnja u 4 sata ujutro. Bila je još noć i padala je žestoka kiša pa ipak još nitko nije spavao, jer su htjeli dočekati svog oca — svog dobrog oca. Ne će više čuti njegovih blagih riječi kao do sada. Svi su zaklonjenici bili budni i natiskani bez reda. Sestre su bile poredane u dva duga reda na dvorištu. Kada

se je žalosna povorka zaustavila pred vratima, čuo se jedan tužan drhtavi glas: „Ovdje je otac!" Kola su ušla u dvorište. Čuo se samo gorki i neutješan plač.

Kanonik Anglezio, nasljednik Kotolengov, ponovio je pogrebni obred, a po tom su posmrtni ostaci uneseni u crkvu. Tu su se nastavile još neke molitve. Redovnice su htjele, da čitavu noć probdiju u molitvi, jer se nijesu mogle odijeliti od svog ljubljenog duhovnog oca. Mrtvo je tijelo bilo izloženo još čitav utorak. Mnogi su dizali pokrov, da se nagledaju svetačkog lika. U večer toga dana — dne 3 svibnja — spustiše ga u grob kod oltara Blažene Gospe od Krunice, kako je on sam to odredio prije mnogo godina. Baš je taj dan navršio 56 godina.

Na grob mu je urezan ovaj natpis: „Ovdje počiva Kan. Vitez Josip Kotolengo — dostojan takmac Sv. Vinku Paulskome — Godine 1831 utemeljio je Mali Dom i tako postao svjedokom i namjesnikom Božje Providnosti — Dogodilo se tako, jer je Gospodin bio divno utvrdio u svetom pouzdanju njega koji je živio s tvrdom vjerom u Boga — njega, kojega je pokretala i poticala ljubav Isusa Krista. Srce je ovog dostojnog svećenika bilo dobro i milosrdno prema siromasima i ubogima. Ova mu je dobrota i milosrđe prirasla još iz malih nogu. Nije bilo bijede, kojoj nije nastojao priteći u pomoć. Punim su ga pravom nazvali ljubiteljem braće, ocem siromaha i čovjekom milosrđa, čije će ime ostati u blagoslovenoj uspomeni. Neka ga dobri Bog obilno nagradi za sva njegova dobra djela i za njegov naporni rad, što ga je on uvijek ulagao sa srcem radosnim u Gospodinu. Blagoslovom je sijao, pa neka i na njega siđe obilje blagoslova. Živio na vijeke srećan i blažen među svetima.

Rođen u Bra dne 3 svibnja 1786 godine, umro je u Kieri dne 30 travnja 1842, a 2 svibnja bi ovamo prenesen. — Ovdje, kako je sam zaželio, pod oltarom Majke Božje, koju je uvijek sa sinovskom ljubio ljubavlju, spava i počiva u miru Otac među svojima".

Zgodno će biti, ako opisu života ovog velikog junaka kršćanskog milosrđa dodamo i opis njegove ličnosti.

Kotolengo je bio stasa i uzrasta nešto višeg od srednjeg. Čelo mu je bilo prostrano i visoko. Obrazi su mu po prirodi bili puni ali su mu kasnije opali radi napornog rada i stroge pokore. Kao istaknuti znak mu je bila jamica na bradi. Pri crkvenim mu je obredima držanje bilo ozbiljno i dostojanstveno. To nije bilo radi taštine nego radi osjećaja prave pobožnosti. Kad bi došao u doticaj sa svijetom, držao bi se ponizno i blago pa je i u najtežim prilikama upotrebljavao samo jednostavne, ljubazne i mile riječi. Ovomu se moramo upravo diviti, jer je po svojoj naravi bio sklon srdžbi. No ovo je popravio, jer se neprestano vježbao u krepostima a osobito u kršćanskom milosrđu. O onome, što smo već rekli o njegovim umnim sposobnostima, ne trebamo više ništa reći. U tome mu priroda nije bila odviše blaga majka ali mu je milost Božja zato bila mnogo širokogrudnija. To se vidi u sjajnom uspjehu koga je postigao kao student i kada je postao svećenik. Sigurno bi se njegova učenost još mnogo jače istakla da to nije spriječila iskrena poniznost. O njegovim smo krepostima dosta kazali. Ovo je kratki opis našeg sveca.

Ne možemo prešutjeti dobar glas koga je uživao i za života i poslije svoje smrti. Kotolenga su štovali u opće svi staleži počevši od siromašnog seljaka pa do samog kralja a dapače i do samog Sv. Oca Pape. Vidjeli smo da ga je društvo Franklin i Moutijon odlikovalo svojom medaljom. Poslije njegove smrti željeli su da preko štampe bolje upoznadu njegova djela. Zato su tražili podatke iz Rusije, Poljske i daleke Amerike. Svi, koji su imali po koji predmet, što je bio s njim u vezi, pobožno su ga čuvali kao moći sveca. Svetim su ga proglasile naj-

uvaženije i najuglednije ličnosti. Spomenut ćemo samo onu Anđeoskog Pia IX, koju je rekao o. Anglesiju, kad je ovaj došao k njemu: „Vi ste nasljednik jednog sveca." Za potvrdu ovog općeg mišljenja događali su se neki događaji, koji su za stalno imali nešto izvanrednog da već ne kažemo pravo i nešto vrhunaravno.

Godine 1843 pao je neki vojnik u kanal, što teče kraj Malog Doma. Malo da se nije utopio. U svojem teškom zlu zazove u pomoć Kotolenga. I doista je opazio, kako mu se svetac približio, uhvatio ga za ruku i zdrava ga digao na cestu.

Feliciti, redovnici Karmelićanki, prikazao se svetac u njenoj ćeliji. Bio je zaogrnut crnim plaštom, ispod kojega je imao drugi, koji je izgledao zlatan a ispod ovoga je imao prebijelo odijelo. Glava, oči i noge sijevale su mu nekom žarkom svjetlošću.

Redovnica Albertina bila je teško bolesna. Osjećala je veliku žalost, što nije radi povraćanja mogla primati sv. pričest. Jedne noći, kada je osobito bila tužna, prikaže joj se kod uzglavlja Kotolengo. Tješio ju je riječima: „Ako baš želiš, ja ću ti donijeti sv. pričest". „Oh, kako bi je rado primila, oče!" odvrati redovnica. Za malo eto Kotolenga! Pratilo ga je pedesetak već pokojnih redovnica a koje je ona dobro poznavala. Svaka je u ruci imala svijeću. Kada je primila sv. pričest, nakloni joj se Kotolengo i redovnice pa iščezoše. Redovnica nije mogla posumnjati u istinitost događaja koji ju je jako obradovao. Iz dubine je duše zahvalila svome dobrome svecu, koji ju je htio utješiti na tako čudesan način.

Cirijaka, redovnica Vinkovka, udarila se u oko nekim oštrim predmetom tako jako te je liječnik bio uvjeren, da će oko izgubiti. U svojoj se nevolji obrati od srca i punim pouzdanjem slugi Božjem za pomoć. Ozdravila je najedamput i to potpuno.

Nije manju svečevu pomoć osjetila ni sestra Vinkovka Olimpija. Opasno je oboljela na nozi. Bez uspjeha je liječnik pokušao sva sretstva pa je odlučio, da joj nogu odreže. U svojoj preteškoj nevolji zazove u pomoć Kotolenga. Kada se sjutradan probudila, bila je na svoje veliko iznenađenje potpuno zdrava. Mogla je odmah preuzeti svoj obični svagdanji posao.

Kandidatkinja Liberata Re — kao Vinkovka se zvala sestra Telesfora — ležala je u travnju 1866 na smrtnoj postelji. Svećenik Dominik Boso svjetovao joj je, da obavi devetnicu na čast sluge Božjeg, ne bi li po njegovu zagovoru postigla ono, čemu se nikako nije mogla nadati od liječničke znanosti. Započela je devetnicu no bolest se svaki dan pogoršavala a ne poboljšavala. Dva dana prije svršetka devetnice svecu, dok je razmišljala o svome žalosnome stanju, ukaže joj se neki bolesni svećenik a da nije znala ni kako je ni odakle je došao. Imao je odijelo slično onome, kako su ga nosili svećenici Malog Doma. Ljubazno joj dođe i reče: „Ja sam Kotolengo. Bog me šalje tebi s porukom, da javiš sestri Ambroziji, da se spremi na smrt, jer će umrijeti za dvije godine." Kada je to rekao, nestane ga. O njezinom ozdravljenju nije joj ni riječi rekao. Ipak joj se rađala neka nada. I doista kada su u crkvi iza dva dana obavljali zadušnice za slugu Božjeg, čuje u uhu glas Kotolengov, gdje joj govori: „Što radiš? Digni se, jer si ozdravljena!" I doista je bila zdrava. Teško je opisati začuđenje i radost njezinih družica, kada su je ugledale zdravu u svojoj sredini. Činilo im se da gledaju uskrsnuloga mrtvaca. Sada je trebalo izručiti poruku sestri Ambroziji. Izručila ju svladavši svu neugodnost po prirodi shvatljivu. Ni najmanje se nije dobra redovnica ražalostila, dapače je bila i radosna. Nakon dvije godine zbilja zahvati bolest, od koje dođe sušica. Mjeseca veljače 1868 godine ode u nebo.

Moglo bi se navesti još mnogo sličnih događaja i znamenitih milosti koje su podijeljene po Kotolengovu zagovoru. Iako se ne mogu sve nabrojiti,

vrijedno je iznijeti jedan događaj, jer ima osobitu važnost radi osobe koje se tiče.

Mjeseca studenog 1856 godine jako je obolio kanonik Anglezio, otac Malog Doma, da su mu podijelili sv. sakramente. Svaki su čas očekivali njegovu smrt. I ako su svi izgubili i posljednju nadu, neka je čestita djevojka Katarina iz obitelji sv. Elijane bila potpuno uvjerena, da će bolesnik ozdraviti. One noći, za koju su držali svi da je zadnja teškom bolesniku, zapita otac Dominik Boso svetu djevojku, da li je još uvijek istog mišljenja. „Dakako“, odgovori Katarina. „Što više posve sam sigurna. Danas, dok sam obavljala u crkvi klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom pričinilo mi se, da sam bila prenesena u raj, ne znam ni sama kako. Vidjela sam sv. Vinka Paulskog, sv. Vjekoslava i sv. Elianu gdje zajedno mole Majku, da ozdravi našeg oca. Premilostiva je Majka smiješeći se odvratila, da milost što je mole, stavlja u ruke svog dragog sluge Kotolenga. Neka se obrate za to njemu. Pri tom je prstom pokazala na njega. Nadodala je: „Blagoslovite bolesnika kojim predmetom moga štovatelja i to ozdravljenje ne će doći kasno.“ Kada je to rekla, bio je u sobi bolesnikovoj i biskup grada Mondove monsinjor Gilardi. On blagoslovi bolesnika slikom sv. Kotolenga uz ovu molitvu: „Gospodine Bože! Ako hoćeš uzveličati slugu svoga kanonika Kotolenga, evo je sada nadošao čas. Mi Te za to molimo.“ Po tom su izmolili svi Oče naš, Zdravo Marijo i Slava ocu. Sjutradan se povratio svijesti bolesnik, koji je već umirao. Kućni su liječnici doktori Mino, Pejrani i Fisore iste večeri ustanovili na svoje veliko iznenađenje, da za bolesnika nema više nikakve opasnosti te da se treba samo oporaviti. Kroz najkraće je vrijeme potpuno ozdravio.

Čudo je dakle bilo potpuno očevidno i jasno.

Trebalo bi iznijeti i milosti duhovnih ozdravljenja. Ova se obraćenja na ljudsku govoreći — teško postizavaju ali su ona najdragocjenija. Zapisat ćemo samo jednu milost primjera radi.

Godine 1863 bila je primljena u Mali Dom židovka Sara Piskarolo. Bolovala je od upale crijeva. Starješina ju je povjerio duhovnoj brizi svećenika Dominika Boso a ovaj je ozbiljno nastojao oko njezina obraćenja. Dolazio joj je često u pohode. Oprezno bi svrnuo razgovor na našu svetu vjeru i na to, kako je ona potrebna za postignuće vječnog spasenja. No bolesnica nije marila za takove razgovore. Bolest se pogoršala i smrtna se pogibelj sve više približavala. Teško je bilo pri duši dobrome svećeniku, kada je pomislio da bi jadnica mogla i umrijeti prije nego što primi sv. krštenje. Bila je sreća, što je odlučio, da je preporuči sv. utemeljitelju. Učinio je to ovim riječima: „Ako je istina, a ja sam u to čvrsto uvjeren, da si štovani naš oče i utemeljitelju, u slavi nebeskoj, pruži mi za to dokaz time, da umekšaš srce ove tvrdokorne židovke i skloneš je da ona sama zatraži sv. krštenje.“ Od toga je nije više dana pohodio. Kada je jedne večeri stupio u bolesničku sobu čuo je jaki žamor neke gadne crne životinje, koja se skupila do nogu siromašne židovke. Bila je pogibelj da će je zadaviti. Da se je ovako dogodilo moramo još više vjerovati, jer je upravo tvrdila neka Marta Reineri, čiji je krevet bio blizu kreveta židovke, da je vidjela na svoje oči onu gadnu životinju. Dobri je svećenik u sebi mislio, da je Gospodin Bog hoće onom prikazom potaknuti na obraćenje. Sjutradan na večer dođe k njemu časna sestra Asunta, koja ju je dvorila i reče, da ga židovka jako treba, jer se je u tri sata po podne opet pojavila ona gadna životinja, došla do njenog uzglavlja i htjela je zadaviti. Židovka se prestrašila strašne prikaze, htjela se za to odreći svojih zabluda i obratiti se na pravu vjeru. Ljubazni se svećenik spremno odazvao pozivu i uvjerio se na svoje veliko čudo i radost da je ona posve pripravna na ono, što joj je pred nekoliko dana

predložio, što više, ona ga je sàma zamolila, da joj udijeli sv. krštenje. Još ju je pripravio s nekoliko kratkih pouka i sjutradan ju je krstio. Bila je smirena i radosna. Iza toga je primila i redom druge sakramente a koncem mjeseca siječnja umrla je s očitim znakovima vječnoga spasenja. Milost je dakle bila udijeljena upravo na ovaj način, na koji je bila zatražena.

Kotolengovu svetost potvrđuju i mnoge milosti, koje je dobri Bog dijelio po njegovu zagovoru. Njegovu svetost potvrđuje i opstanak njegovog djela već preko 100 godina, neobični njegov napredak te osobita njegova zaštita i pomoć Božja koja je pratila njegovu ustanovu Mali Dom na potpuno jasan način.

Mali Dom je prije rata brojio trideset četiri različite obitelji i sedam hiljada osoba. Godišnji su troškovi iznosili tri milijuna talijanskih lira. — Za vrijeme poslije rata obe brojke treba povećati. U Malom Domu imade sada mnogo hiljada ljudi. Današnji otac Malog Doma prečasni kan. Ivan Krstitelj Ribero ne će da ijedan kutić bude prazan u Malom Domu. Svatko može sam prosuditi, da su troškovi od onda sigurno početverostručeni. No Providnost je Božja i bogata i darežljiva. Takva je bila u teškim ratnim godinama, a i danas je takva.

Dobri je Bog osobitim blagoslovom pratio Mali Dom. Da to pokažemo, ostavit ćemo mnoge druge događaje, a iznijeti samo jedan u kojem su prilike takve, da ga moramo smatrati čudesnim.

Na 26 travnja 1852 godine nenadano je eksplodirala barutana, koja je ležala prema Dori, a samo nekoliko metara daleko od zadnje zgrade Malog Doma. Eksplozija je bila tako žestoka, da su mnoge kuće u gradu bile znatno oštećene, a u jednom velikom dijelu grada su popucala stakla na prozorima kuća. Mali je Dom bio najbliži barutani pa je po prirodnim zakonima morao postati hrpom ruševina, pod kojima bi našli smrt mnogi njegovi

zaklonjenici. No to se nije dogodilo. Božja Providnost bdije nad Malim Domom i ona je otklonila tu strahovitu nesreću. Popucala su stakla, odletjelo je u zrak nekoliko krovova, istrgnuto je nekoliko dovrataka i okvira prozora a željezne su se motke i rešetke iskrivile. Srušio se i strop u velikoj sobi, u kojoj je prije stanovala velika obitelj. Nitko nije ozlijeđen, jer u onoj sobi nije nitko stanovao. Velika se je obitelj koja je tamo stanovala, premjestila prije nekoliko sati na drugo mjesto. Može se tvrditi, da je to bilo pravo čudo osobite zaštite Božje. Ovo je još čudnovatijim smatrano radi onoga, što je kasnije pripovijedala neka dobra djevojka, kod koje je isključena svaka laž i varka. Ona je nešto radila u vrtu kraj okolnog zida prema Borgo Dora. Evo što je ta djevojka pripovijedala: „U onom užasnom času opazila sam krasnu divnu gospođu, gdje žurno trči od okolnog zida prema Malom Domu i od Malog Doma prema okolnom zidu. Od nje se odrazivalo neko divno svijetlo, a rukama je mahala oko sebe kao da hoće odbiti nekakvu pogibao. Tko ne će biti uvjeren, da je ona divna gospođa bila sama Nebeska Kraljica! Ona je nadahnula našeg sveca, bila drevna zaštitnica grada Torina i čuvala je posebno i ljubazno Mali Dom. Ne možemo a da ne bi vjerovali da je u ovom čudu sudjelovao i sam sluga Božji Kotolengo. Sigurno je on u ovom užasnom času, koji je mogao biti i posljednji Malom Domu, vidio sve s neba i obratio se Blaženoj Djevici Mariji, kako je i za života običavao. Marija koja mu nije nikada ništa uskratila, nije mogla da mu ne usliša molbe. Nije mogla, a da ne spase djelo svog pobožnog štovatelja. To je bilo djelo, na koje ga je ona potakla, a koje je njezin Božanski Sin Isus i do tada pratio očevidno svojim blagoslovom.

Obzirom na sve ove događaje otvoren je 16 siječnja 1863 god. diecezanski proces, da se utvrde njegove kreposti. Ovo su željele i tražile najodličnije

ličnosti svjetovne i crkvene: kardinali, biskupi i knezovi. Narod ga je već nazivao svecem. Postulator procesa je kanonik Josip Ortalda, a redovnik sudac bio je kapitularni vikar kanonik Josip Zapata. Proces je trajao 10 godina, a kroz to vrijeme održano je 586 sjednica, koje su bile zaključene 12 ožujka 1873 godine. Spisi su predani Sv. Kongregaciji Obreda, a ona je uz sve prigovore što ih je iznio promicatelj vjere mons. Lovro Salvati, dala povoljno mišljenje. Ovo je potvrdio dne 19 srpnja 1877 godine sam Sv. Otac Papa Pio IX i svojom rukom potpisao dekret, kojim se otvara proces. Odredio je da od tada pripada slugi Božjem Josipu Benediktu Kotolengu naslov: Časni (venerabilis).

XXVII

Na putu proslavljenja — Apostolski proces — Znameniti dan — Blaženikove svečanosti u bazilici Sv. Petra i u Malom Domu — Procesija triumfa — Blaženikova kapela — Otac među svojim sinovima — Utjehe i pouke njegovim štovateljima.

Dekretom od 19 srpnja kako smo već spomenuli — sluga je Božji Josip Benedikt Kotolengo bio proglašen „časnim". Proces za njegovo proglašenje blaženim redovito je napredovao. Nakon dvije godine dne 15 ožujka 1878 godine započeo je u Torinu apostolski proces o njegovim krepostima i čudesima, a o onim čudesima, koja su se dogodila, od kada je proglašen časnim. Ovaj je proces trajao kakvih 8 godina a dovršen je 11 listopada 1886 godine. Održano je svega 406 sjednica, a ispitano ih je trideset i jedan što stručnjaka što svjedoka. Istog dana — 1886 — prešlo se na redoviti pregled njegovih moći, kako to već određuju crkveni propisi. Izvadili su ih iz groba u kojem su počivale, pomno ih ispitali i pregledali, stavili u jednu škrinjicu i sahranili u izdubinu zida starodrevne kapele. Stavili su ploču s napisom o tome činu. Svemu su ovome prisustvovali doktori Vandoni, Isnardi, Varalja i Galo.

Od tada su štovatelji časnog Kotolenga gojili još življe želje i uzdizali Bogu vruće molitve, da Gospodin Bog proslavi što prije svog vjernog slugu

i dopusti, da bude proglašen blaženim. Svete želje nijesu dugo čekale na ostvarenje. Sveti Otac Papa Lav XIII je 10 veljače 1901 godine priznao u dekretu „Christianae sanctitatis", da su kreposti časnog Kotolenga herojskog stupnja. Sveti Otac Papa Benedikt XV je 15 godina iz toga — 15 kolovoza 1916 god. — dekretom Sv. Kongregaciji Obreda i svojim pečatom potvrdio dva čuda koja su bila predložena za to, da časni Kotolengo bude proglašen blaženim. Jedno je čudo bilo ozdravljenje spomenute Marije Liberate Re. Ona je ozdravila iznenada i u jedan trenutak od teške ciste i smrtonosnog otrovanja. Stupila je kasnije u Vinkovke i odabrala tada ime sestra Telesfora. Ovo se je ozdravljenje dogodilo 30 travnja 1866 godine. Drugo čudo bilo je potpuno ozdravljenje sestre Marije Adolorate Taidinke pokornice. Ona je bolovala na jetrima. Ozdravila je iznenada i u jedan trenutak 2 svibnja 1909 godine.

Po crkvenim je propisima o postupku trebao biti izdan dekret „Tuto". Njime se ustanovljuje, da se sa sigurnošću može proslijediti proglašenju blaženim, jer je stalno utvrđeno, da su mu kreposti herojskog stepena i jer su se dogodila čudesa. Ni na ovaj dekret nije trebalo dugo čekati, jer ga je Sv. Kongregacija izdala 10 prosinca 1916 godine. Dana 8 travnja slijedeće godine izdao je na Uskrs Sv. Otac Papa Benedikt XV dekret „Si unquam alias", kojim je naš časni Kotolengo proglašen „blaženim". U treću nedjelju po Uskrsu — 29 travnja — svečanim je načinom započelo javno štovanje našeg blaženika u Vatikanskoj bazilici. Svečanost je bila veličanstvena i krasna kao i u drugim sličnim zgodama. Mnoštvo je dohrlilo vjernika, a iz Torina je bilo 500 hodočasnika i s njima otac Malog Doma kanonik Ivan Krstitelj Ribero sa još dvojicom svećenika iz Malog Doma, prečasna majka vrhovna natstojnica sestra Ananija sa nekoliko redovnica i jedno pretstavništvo štićenika.

Sveti je Otac sjutradan primio u audijenciju torinske hodočasnike. Mons. Kolomijati mu je u ime svih rekao nekoliko dirljivih riječi. Zahvalio mu je na sreći, koju je dao Malom Domu, torinskoj biskupiji i čitavom katoličkom Pijemontu podigavši jednog njegovog sina na čast oltara. Sveti je Otac odgovorio, da je i on s ostalih razloga zadovoljan a pogotovu za to, jer se ovdje radi o slavi pravog junaka kršćanske ljubavi i milosrđa. Osvrnuo se i na svjetski rat, koji je tada bijesnio i rekao: „Od prijeke je baš potrebe, da se danas pokaže svijetu onaj, koji pri današnjem općem klanju i ovim strahovitim neredima, nevoljama i žalostima može autoritativno svojim vlastitim primjerom upozoriti čovječanstvo na dužnost međusobne bratske ljubavi i milosrđa. Dok drugi samo ubijaju, osakaćuju i zavijaju u crno bezbroj jadnih porodica, bilo je potrebno, da u Josipu Benediktu Kotolengu ponovno zasja divni i vječni uzor našeg milog Spasitelja. Bilo je potrebno, da čovječanstvo čuje još jednom jeku one divne Isusove riječi: „Idi, i ti čini tako", a ne samo da se divi vijencu, koji resi čelo onoga, koji je radi Isusove ljubavi bio i otac siroti i svjetlo slijepome i pomoć hromu i odmor umornome. Isus kao da hoće nastaviti na gornje riječi: „Gledaj, Mali Dom!" I doista! Dok svuda okolo čuješ zveketanje ubojitog oružja i vidiš međusobno zvjersko klanje, ovdje u Malom Domu nalaziš opću bratsku ljubav među ljudima i vidiš, kako je Sin mira zadovoljan i sretan u riječima i djelima Isusovim: „Blaženi mirotvorni, blaženi milosrdni..."

Na kraju audijencije je otac Malog Doma predao Svetom Ocu Papi Petrov novčić, koji je sakupio od svojih sinova. Svota je ukupno iznosila 400 talijanskih lira, a sve je to bilo u komadima od pet čentezima. Bilo je ovih komada osam hiljada, jer je od prilike toliki bio ukupni broj stanovnika Malog Doma, koji je osnovan i uzdržavan tvrdom vjerom i neograničenom kršćanskom ljubavlju i milo-

srđem tek proglašenog blaženika. Ovaj Mali Dom postoji i sada, napreduje i cvate, jer su uvijek istim duhom prožeti i oni, koji njime upravljaju i oni, koji njegove blagodati uživaju.

Nakon spomenutog slavlja u Rimu zaredale su svečanosti na čast i slavu novog blaženika u Torinu, Kieri i Astima i u mnogim drugim mjestima. No najveličanstvenije su bile one svečanosti, što su se slavile mjeseca srpnja u Malom Domu. Prije same svečanosti 10 srpnja održana je devetnica, za vrijeme koje je svaki dan propovijedao jedan glasoviti biskup. Po svršetku devetnice dne 19 srpnja održana je u Malom Domu veoma svečana procesija, u kojoj su bile nošene blaženikove moći. Ovo je slavlje bilo u isto vrijeme i tako veličanstveno i tako milo, da ga nije kadro ni jedno pero vjerno opisati. Trideset do četrdeset hiljada ljudi iz vana zgrnulo se toga dana u unutrašnjost Malog Doma, da vide svečanu proslavu istom proglašenog blaženika.

Mali i veliki prozori, terase, ulice, mali trgovi i dvorište, sve je bilo okićeno veselo i ukusno sagovima, zavjesama, zastavama, cvijećem i zelenilom. Ovo je bilo prvi puta, da se blaženik kao nebeski građanin pojavio u svom dragom posinjenom narodu. Taj su narod bile mnoge obitelji, svećenici, redovnice i štićenici, koji su svi htjeli da se poklone blaženiku u nebeskoj slavi, da mu odadu čast, iskažu svoju ljubav i harnost i da prime od njega toliko žuđeni blagoslov. U voštanom kipu blaženikovu bile su smještene njegove moći a kip je bio odjeven odorom kanonika i bio položen u velikoj kristalnoj škrinji. Glava mu je ležala na skupocjenom jastuku od grimiznog baršuna. Bila je malko podignuta kao da želi bolje vidjeti svoje blage sinove. Nosila su ga četiri svećenika Malog Doma odjevena u dalmatike. Za njima su išle obitelji svaka u svojoj odori a iza njih štićenici. Nježno se doimalo, što je svatko imao kiticu cvijeća u ruci. Povorka

se odvijala po svim ulicama i trgovima prostranog Malog Doma u svjetlu duplira, dimu tamjana, skladnom pjevanju crkvenih pjesama i pobožnu molenju različitih molitava. Oni deseci tisuća vanjskih promatrača divili su se, veoma bili radosni i jako ganuti. Više od tri sata je procesija trajala, dok se vratila u crkvu. Nadbiskup uzoriti kardinal Rikelmi zaključio je ovu nezaboravnu svečanost sa blagoslovom Presvetim Sakramentom. Ova je svečanost bila pravi triumf, koga nikada ne će zaboraviti oni, koji su kod nje bili. U povijesti torinske crkve ona će biti upisana sigurno zlatnim slovima.

Sjutradan je započela trodnevnica. Sva tri dana je pjevao pontifikalnu misu jedan kardinal uz asistenciju. Propovijedao je svaki dan uzoriti kardinal Petar Mafi, nadbiskup Pize, koji je bio poznat na daleko kao izvanredni govornik. On je umio da kaže mnogo toga upravo prekrasnim riječima. Sretno mu je pošlo za rukom, da u ona tri dana splete krasnu trostruku krunu slave oko našeg blaženika.

Jubilarna je godina bila zaključena dne 30 travnja 1918 godine veoma svečanim obredima. I tada je držao divan govor kardinal Mafi.

A sada evo nekoliko riječi o kapeli, u kojoj je bio sahranjen blaženik. Ona leži s desne strane crkvi, koja je bila posvećena sv. Vinku Paulskom i koja je sada atrij novoj veličanstvenoj crkvi. Umjetnički je to nacrt inžinjera Gala, koji je obogatio Pijemont mnogim krasnim crkvama. Kupola ima oblik osmerokuta s okruglim svodom. Na njegovoj sredini otvara se i uzdiže vitki tornjić sa osam prozorčića naokolo poredanih, koji bacaju dolje umjerenu i čednu svjetlost kao što se i dolikuje na ovom mjestu sabranosti i molitve. U zidovima su jedan metar iznad tla četiri udubine poredane u simetričnim razmacima. U njima su smještena četiri kipa, koji prikazuju četiri osobite blaženikove kreposti: vjeru, ufanje, ljubav i molitvu. Na vijencu, koji okružuje zidove, četiri su basrelijefna medaljona od bijelog

mramora i prikazuju četiri dijela blaženikova života. Na mramornoj maloj ogradi, koja obrubljuje donji dio tornjića postavljeno je osam prebijelih anđelića, koji su tako lako naslonjeni kao da lebde u zraku i trče jedan za drugim. Ispod svakog je napisano zlatnim slovima po jedno od osam evanđeoskih blaženstva. Nad oltarom od najskupocjenijih vrsta mramora postavljen je veliki okvir sa slikom, koja prikazuje blaženika u nebeskoj slavi. To je prekrasno djelo Sifredija.

Ispod oltarskog stola u velikom kristalnom kovčegu počiva blaženik u svojoj kanoničkoj odori a glava mu je naslonjena na jastuku od grimizne kadife ukrašenom zlatnim arapskim slikarijama. Sa svog blagog počivališta rekbi da se radosno smješi, jer vidi da u Malom Domu i dalje teče život točno po njegovim naputcima. Vidi kako njegovi sinovi svakog jutra napunjaju crkvu; kako svećenici i pitomci svetišta idu za svojim ocem; brojne redovnice za svojom časnom majkom; za njima različite obitelji muške i ženske i mnoštvo zaklonjenika svake dobi, koji snose sve moguće ljudske nevolje. Vidi kako čitavo ovo mnoštvo pobožno sluša sv. Misu i skrušena srca pristupa svetoj pričesti, da se nahrani Kruhom jakih, koji će ih okrijepiti u vršenju svagdanjih teških dužnosti i u strpljivom snošenju svagdanjih nevoljica... Čitavo ovo mnoštvo uzdiže svoje vruće molbe Bogu, skladno pjeva pjesmu tvrde vjere, duboke harnosti i žive ljubavi prema Bogu. Hvalu i slavu uzdaje Bl. Dj. Mariji, svojoj miloj i slatkoj Majci. Kada se u crkvi svrši služba Božja, svatko se vraća na svoj posao — na svoju dužnost. A ni tada ne ostaje crkva prazna niti Isus sam. Čitavi dan i čitavu noć obitelji naizmjence dolaze u crkvu procesijom s križem na čelu, da mole Bogu, da mu se klanjaju, da mu zahvaljuju za primljena dobročinstva i da ga u pomoć zazivaju. Tako obavljaju ono, što mu je osobito milo bilo: Neprekidnu hvalu. — No naš Svetac vidi oko sebe u svako doba dana

još mnogo drugog svijeta a to su njegovi štovatelji i poklonici. Dolaze mu da se izjadaju, da mu otkriju svoje boli, žalosti i nevolje i da ga zamole za njegov moćni zagovor. I na ove kao da ljubazno baca svoj pogled i glasno im dovikuje: „Imajte potpuno pouzdanje u Božju Providnost! Neka je tvrda vjera vaša i žarko ljubite Boga svoga! Budite milosrdni prema bližnjem! Budite strpljivi u podnašanju različitih svojih nevolja i nezgoda, a oči neka su vam uvijek uprte u nebo! Molite i molite! Molitva je Mali Dom hranila, molitva ga je jačala, molitva ga je do sjajnog uspjeha dovela. Molitva je ključ Božjeg blagoslova. Molitva napokon otvara ona vrata, kroz koja se ulazi u nebesku slavu, gdje vas čekam“.

KANONIZACIJA KOTOLENGA

Nakon što je 1917 godine Josip B. Kotolengo proglašen blaženim a njegovo čašćenje dozvoljeno u cijeloj torinskoj nadbiskupiji, blaženikovi štovatelji mogoše se s pravom nadati, da će bl. Kotolengo jednoga dana osvanuti na obzorju cijele Crkve kao svetac. Proglašenje sveca, kanonizaciju vrši sam Sv. Otac Papa. Ex chatedra t. j. svojim nepogrešivim ugledom Vrhovni Naučitelj Crkve jamči i svečano izjavljuje, da dotični blaženik doista uživa slavu nebesku te ga predlaže svima vjernicima na svetačko štovanje.

I ako se sv. Otac Papa u toj svojoj svečanoj izjavi ne može prevariti, ipak da ne bude preuzetan, traži prije sigurne dokaze koji posvjedočavaju blaženikovu svetost. Ti su dokazi redovito čudesna ozdravljenja, koja se dogode po zagovoru blaženika, o čijoj se kanonizaciji radi. Jer, ako Bog po nečijem zagovoru čini čudo, znači da je taj bliz Bogu, sjedinjen s Njime i u posebnoj milosti Njegovoj.

Više tisuća stanovnika Malog Doma Božje Providnosti jurišalo je svojim molitvama na nebo, da bi Gospodin Bog stavio krunu na to djelo svoje neiskazane dobrote i providnosti te utemeljitelja kuće podigao u katoličkoj Crkvi na svetački stupanj. Kotolengove redovnice po bolnicama također preporučivahu bolesnicima, neka i oni mole da Bog po blaženikovu zagovoru izvede koje čudesno ozdravljenje. I zbilo se više čudesa. Sveta Stolica izabrala je od njih samo dva, čija svrhunaravnost bijaše sasvim očita, da na temelju istih pristupi kanonizaciji bl. Kotolenga.

Prvo od tih dvaju čudesnih ozdravljenja zbilo se godine 1931 na Margariti Bocca (čitaj: Boka), ženi Franje Massimino iz Carrù. Ta je žena u dvadeset četvrtoj godini života operirana (dystocia). No kod operacije bude ozlijeđena potrbušnica (membrana parietalis) te je nastala šupljina (fistula cisto-colpica) iznosila oko dva centimetra u promjeru. Profesor Colombino u Torinu, liječnik na glasu, tri puta je bolesnicu operirao da zatvori taj prorez, ali uzalud. Izjavljeno je, da se naravnim načinom nikakvom vještinom ne može pomoći.

Bolesnica je unatoč tomu stalno živjela u nadi, da će ozdraviti. Jednom je naime sanjala, kako je na kolodvoru u Carrù sišao s vlaka starac-svećenik, približio se i nježno je sokolio, neka se moli i ufa, jer će u lipnju biti zdrava. Bolesnica je držala, da joj se u snu pokazao sveti Ivan Bosko ili bl. Don Kafaso, a na Kotolenga nije ni pomišljala niti je ikada vidjela njegovu sliku.

Napuštena po liječnicima združi se Margarita s Kotolengovim milosrdnicama i ostalim bolesnicama, da mole blaženikovu pomoć. Dana 20 svibnja u pola 8 sati uveče, stavi na bolno tijelo česticu blaženikovih moći i domala mirno usne. Kad se Margarita Bocca slijedećeg jutra probudila osjeti, da je sasvim ozdravila. Prije nego li će poći svojoj kući zaželi da pohodi Mali Dom Božje Providnosti, da se ondje zahvali bl. Kotolengu na njegovu grobu. Kad tamo, eto novoga iznenađenja! Ozdravljenica opazivši prvi puta kip blaženikov spozna, da svećenik koji joj u snu proreče ozdravljenje, nije bio nitko drugi nego bl. Kotolengo.

Liječnici koji liječiše Margaritu Bocca, jedan fizik i tri stručnjaka sv. rimske Kongregacije Obreda priznaše, da je ona čudom ozdravila.

Drugo čudo uzeto u obzir kod procesa za kanonizaciju bl. Josipa B. Kotolenga bijaše ozdravljenje časne sestre Benjamine Stradioto. Ona bijaše glavarica Kotolengovih Vinkovki u biskupskom konviktu mjesta Thiene, u biskupiji Padova. Sestra Benjamina bolovala je u veljači 1933 godine od gripe. Posljedica te neugodne bolesti bijaše gnojenje uha i upala pokosnice. Kako mjesni liječnik tako i specijaliste za uho u Padovi i Torinu, kamo bijaše bolesnica konačno prevezena suglasno izjaviše, da bez operacije nema ozdravljenja. Dne 30 ožujka već joj kraj desnog uha strigoše kosu, da sjutradan pristupe teškoj operaciji. Bolesnica je strašno zazirala od operacije te se svim žarom srca molitvom obrati bl. Kotolengu, neka joj od Boga isprosi ozdravljenje bez operiranja. Pri tom je na bolno mjesto prislanjala blaženikovu sliku. I gle! Oko osam sati naveče sestra Benjamina zaspi. Nakon jednosatnoga spavanja probudi se bez bola, bez gnojenja uha i bez ikakva traga bolesti.

Dva liječnika i tri stručnjaka sv. rimske Kongregacije Obreda izjaviše, da je ozdravljenje časne sestre Benjamine Stradioto čudesno.

Nakon što su spomenuta čudesa temeljito pretresena pred članovima kongregacije, pred kardinalima i pred samim Sv. Ocem Pijom XI isti Sv. Otac, 18 II 1934, nakon što je pobožno odslužio sv. Misu izjavi, da je i on uvjeren o čudesnosti tih dvaju ozdravljenja. Već 24 veljače iste godine Kongregacija Obreda izdala je dekret, kojim izjavljuje da se svom sigurnošću može pristupiti proglašenju bl. Josipa B. Kotolenga svetim.

Za kanonizaciju, koju će obaviti sv. Otac Pijo XI bijaše određen dan 18 ožujka 1934. Na toj svečanosti u bazilici sv. Petra nađoše se ne samo brojni izaslanici redovnika i redovnica Kotolengovih, izaslanici Malog Doma Božje Providnosti, grada Torina i pokrajine Pijemonta nego i mnoštvo hodočasnika iz čitavoga svijeta. Još je naime u Rimu trajala jubilarna proslava 1900-godišnjice Spasiteljeve smrti i našega otkupljenja.

Crkva sv. Petra sva je u svijetlu. Crvenim baršunom obložene mramorne zidove i pozlaćene svo-

dove osvijetljuje 36.000 električnih sijalica. To svijetlo simbol je pobjedničke Crkve, nebeskog sjaja i nepreglednog mnoštva svetaca u nebu među koje je ubrojen i Josip B. Kotolengo, što će doskora sv. Otac Papa svečano ustvrditi. Na balkonu pod kupolom crkve s lijeve i desne strane glavnog oltara vise sagovi sa slikama gore opisanih čudesnih ozdravljenja, dok je na vanjskom balkonu bazilike prema trgu sv. Petra visio sag sa slikom svečevom.

Najednoč se razlije bazilikom melodija srebrnih trublji, a nepregledno se mnoštvo vjernika sasvim stišalo. Na ulazu bazilike pokazala se procesija svećenstva, redovnika, kanonika, prelata, biskupa i kardinala te krenula crkvom prema glavnom oltaru. Šestorica ljudi nose u procesiji golemu crkvenu zastavu sa slikom novoga sveca: Josipa B. Kotolenga, oca siromašnih i bolnih. Pri kraju povorke vjernici zapaziše na visokoj nosiljci sv. Oca Pija XI. Crkvom zaori urnebesni pljesak i klicanje, što se smiruje istom kad je papa, blagosivajući narod prispio u crkvenu lađu iza konfesije (groba) sv. Petra.

U dnu te crkvene lađe podignuto je prijestolje (katedra) na koje sjeda sv. Otac obučen u svečani papinski ornat s tijarom na glavi. Uzoriti kardinal Aleksandar Verde, promicatelj Kotolengove kanonizacije prilazi sv. Ocu i do tri puta ga moli, neka blaženoga Josipa B. Kotolenga proglasi svetim. Papa prema obredniku, dva puta odgađa s odgovorom, dok u njegovo ime jedan od crkvenih dostojanstvenika potiče sve prisutne, da zajedno sa sv. Ocem mole prosvjetljenje Duha Svetoga. Istom na treću molbu Papa je u ime Presvetoga Trojstva, vlašću danom mu od Isusa Krista i poglavice apostolskoga sv. Petra proglasio, da je blaženi Josip B. Kotolengo doista u slavi nebeskoj te ga kao sveca cijeloj Crkvi predlaže na štovanje.

Slijedila je Zahvalnica Bogu i molitva novome Svecu, a po tom je sv. Otac započeo svečanu Misu uz sudjelovanje kardinala. Poslije Evanđelja, otpjevanog latinskim i grčkim jezikom sv. Otac Papa Pijo XI održao je latinsku propovijed o svetom Josipu B. Kotolengu, ističući njegovu milosrdnost i živo pouzdanje u Božju Providnost. Nastavio je zatim sv. Misu kod koje su najsvečaniji momenti donošenje darova sv. Ocu prigodom prikazanja i njegova sv. Pričest u klecalu pred oltarom.

Obredi su trajali cijelo prije podne i tek oko jednog sata po podne vraćao se sv. Otac s pratnjom u Vatikan, praćen kao i prigodom ulaska klicanjem vjernika a napose velikom zahvalnošću redovnika i redovnica, koje je osnovao sveti Kotolengo te sviju njegovih štovatelja i nasljedovatelja. Ta, sveti Otac, proglasivši Kotolenga svecem, ulio je u te duše novu snagu za žrtvu, koju od njih traži služba bijednih i bolnih. Sada su posve sigurni, da će sv. Josip B. Kotolengo svojim zagovorom kod Boga stalno bdjeti nad Malim Domom Božje Providnosti. On će biti zaštitnik i sviju drugih milosrdnih ustanova. Njegov život i neizrecivo pouzdanje u Providnost Božju jaka je lekcija današnjem naraštaju, koji računa samo s naravnim sretstvima što ih drži u ruci i oslanja se samo na ljudsku mudrost, a Boga ostavlja sasvim po strani ne vjerujući u Njegovu svemoguću pomoć.

Bilješka

Poslije beatifikacije Josipa Benedikta Kotolenga napisao je učeni kanonik L. Gentile blaženikov životopis, koga evo predajemo našoj širokoj javnosti u prijevodu umirovljenog svećenika starine don Iv. N. Sabbioncella. Naša knjiga ne bi bila potpuna da joj nijesmo dodali članak „Kanonizacija Kotolengova", koga nam je napisao vlč. g. Dragutin Nežić svećenik iz Zagreba a koji je u svetoj godini 1933-34 lično u Rimu pribivao brojnim kanonizacijama svetaca te o tome sastavio knjižicu „Slava i plodovi svetoga Križa", izašlu nakladom naše zadruge.

Uz ovu primjedbu treba da istaknemo, da je pomutnjom štampana prevodiočeva posveta u nevaljaloj stilizaciji. Molimo čitaoce da to kao i koju štamparsku grješku oproste. Od pogrešaka ističemo da na str. 89, 5 red treba biti „prodičile" a ne „predočile", na str. 111 u posljednjoj alineji redak 2 ne „svećenika" već „zaklonjenika", na str. 142 u naslovu mjesto „da se ne treba vratiti" treba biti „a da ne trebaju vrata". Na str. 146 mjesto „sestara" u 6 retku treba biti „sotona". Na str. 168 pred posljednju alineju umetni: „Moli za svoje sinove, da i oni žive istim duhom te jednom postanu i sami dionici rajske slave".

Molimo i svetog Josipa Kotolenga — da naše nedostatke oprosti i svojim zagovorom naša nastojanja pomogne.

Neka je i ovaj trud na slavu Božje Providnosti, dobro bližnjega i spas neumrlih duša...

Slavonska Požega 18 ožujka 1937

Nakladnik.

Sadržina

Sveti Josip B. Kotolengo
osnivač Malog Doma Božje Providnosti

a) Petgodišnji Kotolengo mjeri mjesta za krevete — b) dijeli svoj doručak na ulici.

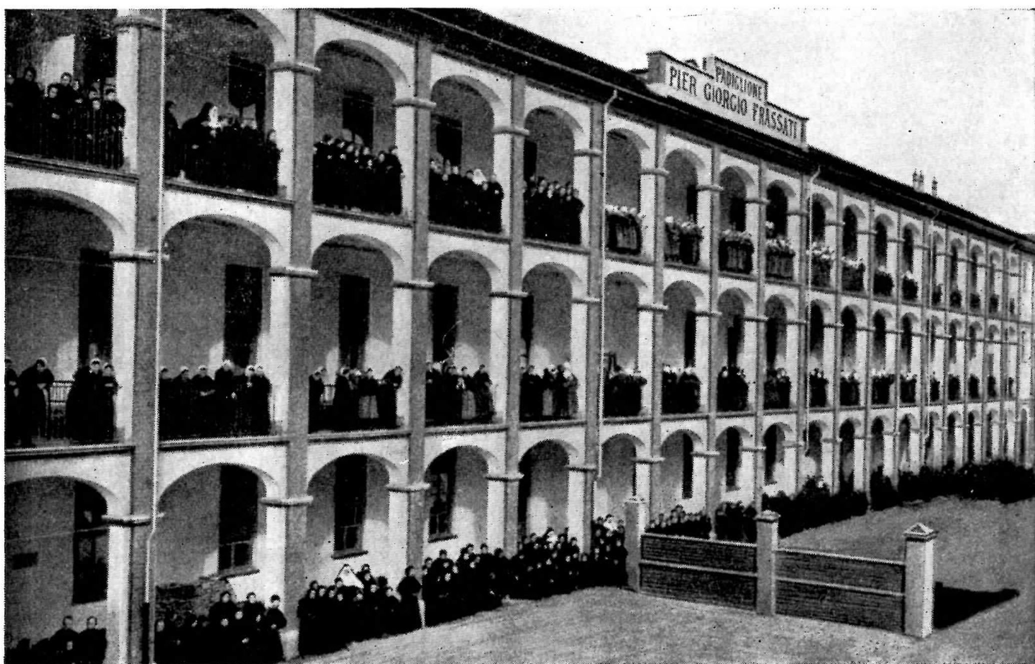
U posjetu kod siromašne Ivane Marije Gonet.

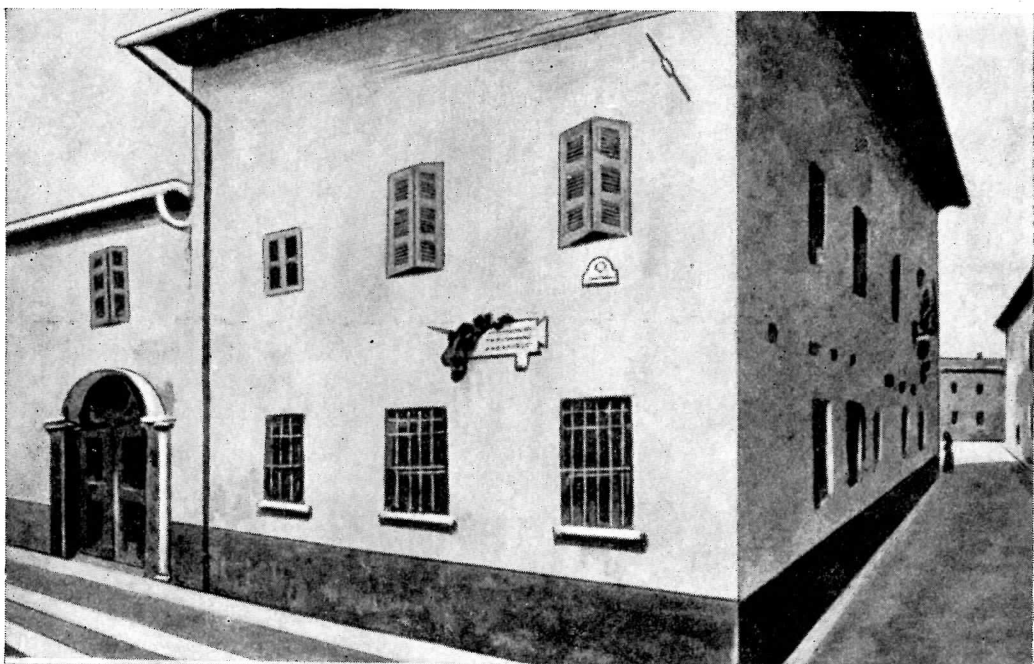
Marijana Nasi
prva Majka Malog Doma

Avijonski pogled na Mali Dom u Torinu.

Paviljon Petra Đ. Frasatija u Malom Domu u Torinu.

Kuća kan. Luiđija Kotolenga u Kieri, u koju je svetac otišao umrijeti.

Svečev spomenik na ulazu u Torinski Mali Dom Božje Providnosti.

Štamparija »Grafika«
Slavonska Požega

